

ศึกษานโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
กรณีศึกษา: โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย

นางสาวรุ่งนภา ลังซ์จันทร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุโขทัย

สิงหาคม 2558

ศึกษานโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
กรณีศึกษา: โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย

นางสาวรุ่งนภา สังข์จันทร์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

สิงหาคม 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

**STUDY OF GRADE REPETITION POLICY IN ACCORDANCE WITH
DECLARATION OF MINISTRY OF EDUCATION, CASE
STUDY: SECONDARY SCHOOLS IN SUKHOTHAI**

MISS RUNGNAPHA SANGJAN

**THIS THESIS IS A PARTIAL FULLFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
(EDUCATIONNAL ADMINISTRATION)
UTTARADIT RAJABHAT UNIVERSITY
AUGUST 2015
COPYRIGHT BELONGS TO UTTARADIT RAJABHAT UNIVERSITY**

บทคัดย่อ

ชื่อวิทยานิพนธ์ : ศึกษานโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
กรณีศึกษา: โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ : นางสาวรุ่งนภา สังข์จันทร์

ชื่อปริญญา : ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หยกแก้ว กมลวรเดช	ประธานกรรมการ
ดร.สุกัญญา รุจิเมฆาภาส	กรรมการ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการเรียนรู้ซ้ำชั้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการและศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้นของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย ประจำปีการศึกษา 2555 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย ครูผู้สอน จำนวน 1,179 คน และนักเรียน จำนวน 23,559 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน 330 คน นักเรียน จำนวน 379 คน รวมจำนวน 709 คน โดยใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิ และกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 11 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการเรียนรู้ซ้ำชั้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ตามบริบททั้ง 6 ด้าน ในภาพรวม พบว่าสภาพปัญหาการเรียนรู้ซ้ำชั้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการของครูและนักเรียน อยู่ระดับปานกลาง

แนวทางการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น มี 2 มาตรการ ได้แก่ มาตรการป้องกัน และ มาตรการช่วยเหลือ

คำสำคัญ : นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น การออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น

ABSTRACT

Thesis Title : Study of repeated learning policy According to the announcement of the
Ministry of Education Case study : Sukhothai Secondary School

Author : Miss Rungnapha Sangjan

Degree : Master of Education (Educational Administration)

Thesis Advisor and Committee:

Assistant Professor Dr. Yokkaew Kamolvoradej	Chairperson
Dr. Sukunya Rujimethaphas	Committee

This research aims to study of studying a repeated learning policy usage's problems by the Ministry of Education's Declarations to study the dropping out's problems of repeated learning students in Sukhothai secondary school for outstanding students The year 2555. The population including were Teachers in Sukhothai secondary school was 1,179 and students was 23,559. The sample group were Teachers was 330. Students was 379. There were total 709 by stratified sampling. The sample group was 11 by purposive sample. The research instruments for data collecting was a questionnaire and structural interview. Statistics used for data analysis included mean, standard deviation, and content analysis.

The research result were as follows: The studying a repeated learning policy usage's problems by the Ministry of Education's Declarations with contextual the top 6 In summary, the problems that the policy to repeatedly announced by the Ministry of Education. Is moderate

The guidelines solving problem of students dropping out of repeated learning students have two measures include the preventing measure and the helping measure.

Keywords : Repeated learning policy, The dropping out learning of repeated
learning students

บทคัดย่อ

ชื่อวิทยานิพนธ์ : ศึกษานโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
กรณีศึกษา: โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ : นางสาวรุ่งนภา สังข์จันทร์

ชื่อปริญญา : ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หยกแก้ว กมลวรเดช	ประธานกรรมการ
ดร.สุกัญญา รุจิเมฆาภาส	กรรมการ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการเรียนรู้ซ้ำชั้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการและศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้นของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย ประจำปีการศึกษา 2555 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย ครูผู้สอน จำนวน 1,179 คน และนักเรียน จำนวน 23,559 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน 330 คน นักเรียน จำนวน 379 คน รวมจำนวน 709 คน โดยใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิ และกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 11 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการเรียนรู้ซ้ำชั้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ตามบริบททั้ง 6 ด้าน ในภาพรวม พบว่าสภาพปัญหาการเรียนรู้ซ้ำชั้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการของครูและนักเรียน อยู่ระดับปานกลาง

แนวทางการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น มี 2 มาตรการ ได้แก่ มาตรการป้องกัน และ มาตรการช่วยเหลือ

คำสำคัญ : นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น การออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น

ABSTRACT

Thesis Title : Study of Grade Repetition Policy in Accordance with Declaration of
Ministry of Education, Case study : Secondary School in Sukhothai

Author : Miss Rungnapha Sangjan

Degree : Master of Education (Educational Administration)

Thesis Advisor and Committee:

Assistant Professor Dr. Yokkaew Kamolvoradej	Chairperson
Dr. Sukunya Rujimethaphas	Committee

This research aims to study the implications of grade repetition policy in accordance with the declaration of the Ministry of Education case and to investigate guidelines on solving the problem of dropping out of grade repeaters in secondary schools in Sukhothai province in the academic year 2015. The population included 1,179 teachers and 23,559 students of secondary schools in Sukhothai province. There were two sample groups-one obtained by stratified random sampling comprised 330 teachers and 379 students, making a total of 709; and the other selected by purposive sampling consisted of 11 people. The research instruments were a set questionnaires and a structured interview. The data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The research results revealed that the implications of grade repetition policy in accordance with the declaration of the Ministry of Education regarding the six aspects of the context were rated at a moderate level. With regard to guidelines on solving the problem of dropping out of grade repeaters, there two measures-preventive measure and supportive measure.

Keywords : Grade repetition policy, Dropping out of grade repeaters

กิตติกรรมประกาศ

การดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ดี เพราะได้รับความอนุเคราะห์เอาใจใส่ และให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.หยกแก้ว กมลวรรณ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และอาจารย์ ดร.สุกัญญา ทองนาค กรรมการที่ปรึกษา ที่ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา เสริมสร้างแนวความคิด ตลอดจนการตรวจสอบชี้แนะทางการปรับปรุงพัฒนาให้สำเร็จด้วยความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณทุกท่านและทุกโรงเรียนที่มีส่วนให้วิทยานิพนธ์สำเร็จด้วยความสมบูรณ์ อาทิเช่น ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ สุวรรณสันติสุข อาจารย์ ดร.ชลายุทธ์ คุรุทเมือง อาจารย์ ดร.พิมผกา ธรรมสิทธิ์ อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ นายรินทร์ คงคาสุวรรณ ผู้อำนวยการโรงเรียนเมืองเซลิ้ง จังหวัดสุโขทัย นางสาวผอัญ วงศ์ทับทิม ศึกษาานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ให้ความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยประกอบด้วย ครูนักเรียน บุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนทุกโรงเรียนของจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ทุกคน ตลอดจนแหล่งศึกษาค้นคว้าของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

อนึ่ง ตลอดเวลาของการศึกษาวิจัย ได้รับกำลังใจ ความช่วยเหลือและสนับสนุนจากทุกฝ่ายจากเพื่อนร่วมงาน คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเพื่ออัญญาคุณบิดา มารดา ครอบครัว ครู-อาจารย์ ผู้มีส่วนช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ และเจ้ากรรมนายเวร

รุ่งนภา สังข์จันทร์

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ช
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาของปัญหา.....	1
คำถามของการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
ประกาศกระทรวงศึกษาธิการนโยบายการเรียนซ้ำชั้น.....	8
แนวคิดและหลักการของนโยบายการเรียนซ้ำชั้น.....	12
สาเหตุและปัญหาของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น.....	15
ปัจจัยที่ทำให้นักเรียนออกกลางคันและแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียน ออกกลางคัน.....	17
แนวคิดเกี่ยวกับการสัมภาษณ์.....	37
บริบทของโรงเรียนสังกัดพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38.....	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
3 ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย.....	46
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	46
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	51
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	54

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้นโยบาย การเรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียน มัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 38.....	59
ตอนที่ 2 สรุปแนวทางการแก้ไขปัญหานักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียน ที่เรียนซ้ำชั้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยม ศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มัธยมศึกษา เขต 38.....	86
ข้อค้นพบระหว่างทำการศึกษา.....	88
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	90
สรุปผลการวิจัย.....	92
อภิปรายผล.....	99
ข้อเสนอแนะ.....	106
บรรณานุกรม.....	109
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	114
ภาคผนวก ข สำเนาหนังสือราชการ.....	125
ประวัติผู้วิจัย.....	131

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงระดับผลการเรียน 8 ระดับ และความหมายของแต่ละระดับ.....	9
2 แสดงจำนวนนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้นและนักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 จังหวัดสุโขทัย จำนวน 27 โรงเรียน.....	41
3 แสดงจำนวนประชากรครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 38 จังหวัดสุโขทัย จำนวน 27 โรงเรียน.....	47
4 แสดงจำนวนนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 จังหวัดสุโขทัย จำนวน 27 โรงเรียน.....	48
5 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของ ครูผู้สอนและนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ประจำปีการศึกษา 2555.....	49
6 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาแนวทางแก้ไข ปัญหา นักเรียนออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 จังหวัดสุโขทัย.....	51
7 แสดงขั้นตอนการดำเนินงานดำเนินการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพปัญหาการใช้นโยบาย การเรียนซ้ำชั้นและแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38	57
8 แสดงจำนวนและร้อยละของประชากรกลุ่มตัวอย่างด้านครูผู้สอน.....	60
9 แสดงจำนวน และร้อยละของประชากรกลุ่มตัวอย่างด้านนักเรียน.....	61

- 10 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพปัญหา ระดับบริบทของการใช้
นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โดยพิจารณาจากด้านบริบท
ที่ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น 6 ด้าน โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย
สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ในภาพรวมบริบทของการใช้
นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น..... 62

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
11 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพปัญหา ระดับบริบทของการใช้ นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โดยพิจารณาจากด้าน บริบทที่ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 บริบทด้านสถานศึกษา.....	63
12 สรุปความคิดเห็นของครูและนักเรียนจากแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา การใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียน มัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 ด้านสถานศึกษา.....	64
13 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัญหา ระดับบริบทของการ ใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โดยพิจารณาจาก ด้านบริบทที่ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 บริบท ด้านครูผู้สอน.....	68
14 สรุปความคิดเห็นของครูและนักเรียนจากแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับสภาพ ปัญหาการใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียน มัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ด้านครูผู้สอน.....	69

- 15 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัญหา และระดับบริบทของ
การใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โดยพิจารณา
จากด้านบริบทที่ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น โรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 บริบทด้าน
หลักสูตรและการเรียนการสอน..... 73

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
16 สรุปความคิดเห็นของครูและนักเรียนจากแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 38 ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน.....	74
17 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัญหา และระดับบริบทของการใช้ นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โดยพิจารณาจากด้านบริบทที่ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 บริบทด้านส่วนตัวของนักเรียน.....	76
18 สรุปความคิดเห็นของครูและนักเรียนจากแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้ นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 38 ด้านส่วนตัวของนักเรียน.....	77
19 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัญหา และระดับบริบทของการใช้ นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โดยพิจารณาจากด้านบริบทที่ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 บริบทด้านสภาพครอบครัว.....	79
20 สรุปความคิดเห็นของครูและนักเรียนจากแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้ นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 38 ด้านสภาพครอบครัว.....	80

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
21 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัญหา และระดับรียบทของการใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โดยพิจารณาจากด้านบริบทที่ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 บริบทด้านสภาพแวดล้อม.....	83
22 สรุปความคิดเห็นของครูและนักเรียนจากแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 38 ด้านสภาพแวดล้อม.....	84

ภาคผนวก ข
สำเนาหนังสือราชการ

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ผลจากการประชุมคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กพฐ.) สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้เสนอให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ทบทวนเกี่ยวกับการนำนโยบาย “เรียนซ้ำชั้น” มาใช้ในการวัดผลประเมินผลนักเรียน ในแต่ละช่วงชั้นเรียน ซึ่งสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ก็เห็นด้วย พร้อมรับไปศึกษาแนวนโยบาย เพิ่มเติม คือ นักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำในแต่ละระดับชั้น จะต้องเข้าสู่กระบวนการ ซ่อมเสริมที่มีประสิทธิภาพ และหากไม่ผ่านอีก จะต้องเรียนซ้ำชั้น ซึ่งเป็นหนึ่งในแนวทางที่จะทำให้ คุณภาพการเรียนการสอนเข้มข้นขึ้น เพราะทุกวันนี้แม้จะประเมินแล้วนักเรียนมีผลการเรียนต่ำ แค่นั้น ก็จะได้เลื่อนชั้นโดยอัตโนมัติ ทำให้เด็กบางคนที่ยังอ่านไม่ออก-เขียนไม่ได้ สามารถจบ ชั้น ป.6 ได้ นี่เป็นเหตุผลของนโยบาย อย่างไรก็ตามกับนโยบาย เรียนซ้ำชั้น ซึ่งวงการศึกษาไทย เคยใช้ในอดีต แต่มีการยกเลิกเปลี่ยนแปลงไป หากจะมีการรื้อฟื้นมาใช้ก็ย่อมก่อให้เกิดความคิดเห็น ที่แตกต่างกันไป ตามแต่มุมมองของแต่ละคน เพราะถ้าหากเป็นเกณฑ์ที่ครูประเมินกันเองอาจจะ ขาดคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งต้องหาทางป้องกันเอาไว้ก่อน เพราะครูอาจจะไม่ให้เด็กเรียนซ้ำชั้น แต่ต้องไปเรียนพิเศษกับครู หรือซ้ำชั้น และก็ต้องเรียนพิเศษกับครู เป็นต้น ปัญหาการเรียนเด็ก ที่ไม่ได้มาตรฐาน อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้นี้ ไม่ได้เกิดจากตัวเด็กหรือครูเพียงอย่างเดียว แต่ยังเกิด จากนโยบายการเรียนของกระทรวงศึกษาธิการที่เพิ่มภาระการเรียนรู้ให้เด็กโดยไม่จำเป็น และ เพิ่มการสอนให้ครูมากมาย ซึ่งจุดนี้ไม่ได้เกี่ยวกับจำนวนครูและจำนวนเด็กที่ไม่เหมาะสมกัน เช่น เนื้อหาสาระเรียนซ้ำ ๆ ทำให้เด็กเรียนมากเกินไป และทำให้ครูต้องสอนมาก โดยไม่จำเป็น อย่างการเรียนวิชาสังคม เพื่อที่จะให้เด็กรักชาติ ตรงนี้ขึ้นอยู่กับครูปลุกฝังมากกว่าการสอน ในห้องเรียน ซึ่งเสียเวลา แทนที่จะเอาเวลาให้เด็กไปทำอย่างอื่น หรือให้ครูเอาเวลาไปพัฒนา การสอนให้เป็นแบบมืออาชีพมากขึ้น จะได้ประโยชน์กว่า (สมพงษ์ จิตระดับ เติมนิวส์ออนไลน์ <http://blog.eduzones.com/ezine/25505>)

จากรายงานผลการวิจัยและจัดอันดับการแข่งขันของนานาชาติของสถาบันไอเอ็มดี และสมาคมนานาชาติเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาหรือ ไอพีเอ พบว่า ประเทศไทยกำลัง ประสบปัญหาการจัดการศึกษาที่ไม่มีคุณภาพ อาทิ การจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาไม่คุ้มค่า

การลงทุน ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนในห้องคำ โดยจากการจัดอันดับประสิทธิภาพทางการศึกษาของ 49 ประเทศในภูมิภาคเอเชีย ปรากฏว่า ประเทศไทยจัดอยู่ในอันดับที่ 44 ทั้งที่ในสภาพความเป็นจริง ประเทศไทยมีการใช้จ่ายด้านการศึกษาถึงร้อยละ 4.4 ของ GDP ซึ่งสูงกว่าประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคเอเชีย ยกเว้น มาเลเซียเพียงประเทศเดียว ข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า แม้ประเทศจะมีการลงทุนทางการศึกษาสูง แต่ประสิทธิภาพที่เกิดขึ้นไม่คุ้มค่าสำหรับด้านการเรียนรู้ พบว่า เด็กไทยมีเจตคติทางลบกับวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ สาเหตุมาจาก เนื้อหาวิธีการสอนของครู นอกจากนี้ยังพบอีกว่า เด็กไทยขาดทักษะการทำข้อสอบที่ต้องใช้การคิดวิเคราะห์ หรือ วัดทักษะกระบวนการ อีกทั้ง ขาดแคลนหนังสือและอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งที่บ้านและโรงเรียน (กองบรรณาธิการ : สานปฏิรูป. 2545 : 106-170) นอกจากนี้จากรายงานผลการสอบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติที่ประเมินคุณภาพการศึกษาของนักเรียนช่วงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั่วประเทศ ประจำปีการศึกษา 2544 พบว่ามีผลคะแนนเฉลี่ยในทุกรายวิชาค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะวิชาคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษที่ได้คะแนนไม่ถึงครึ่ง (กองบรรณาธิการ. 2545 : 110) นโยบายที่จะมีการทบทวนนั้น เห็นว่าถูกต้อง เพราะโดยหลักการที่ใช้อยู่ปัจจุบันคือเด็กไม่ควรสอบตก แต่หลักการนี้เมื่อถูกนำไปใช้ เด็กถูกปล่อยเลื่อนชั้นโดยอัตโนมัติ ซึ่งหากดูจากการวัดและประเมินผลแล้วมีเด็กที่เลื่อนชั้นโดยไร้คุณภาพ การแก้ไขปัญหาระดับคุณภาพเด็กนั้น เรื่อง การเรียนซ้ำชั้นนั้นถูกจุด แต่ก็เป็นการถูกเพียง 25% เท่านั้น เพราะถ้าจะแก้ไขเรื่องนี้ ต้องแก้ไขในภาพรวมทั้งหมด อาทิ กระบวนการสอนของครู พฤติกรรมของเด็กนักเรียน การวัดสัมฤทธิ์ผลของการสอบวิชาหลัก (เดลินิวส์ออนไลน์ <http://blog.eduzones.com>)

จากความเป็นมาดังกล่าว ผู้วิจัย สรุปได้ว่าปัญหาคุณภาพทางการศึกษาของเด็กไทยต่ำ เพราะมีการเลื่อนชั้นของนักเรียนโดยไม่มีคุณภาพ เด็กบางคนที่ยังอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ก็ยังได้เลื่อนชั้นโดยอัตโนมัติ สาเหตุอาจมาจากความเบื่อหน่ายและเครียดกับการเรียน การทะเลาะวิวาท ติดเพื่อน ดิตยาเสพติด และตั้งครรภ์โดยไม่พึงประสงค์ และยังพบอีกว่า เมื่อพบกลุ่มเด็กที่เสี่ยงต่อการออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น โรงเรียนไม่มีมาตรการรองรับหรือดำเนินการ หรือส่งต่อเด็กกลุ่มนี้ให้ไปในทิศทางใด เด็กที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้นจำนวนมากใช้ชีวิตอย่างไม่ให้มีเป้าหมาย และมีแนวโน้มกระทำผิด ทั้งนี้จากผลการจัดอันดับของสถาบันไอเอ็มดี และ ไอพีเอ จัดอันดับประสิทธิภาพทางการศึกษาของประเทศไทย ปรากฏว่า อยู่ในอันดับที่ 44 จาก 49 ประเทศ ยิ่งทำให้ชี้ชัดว่าการศึกษาของไทยเป็นปัญหาที่น่าห่วงมาก ซึ่งควรให้รัฐบาลหันกลับมาทบทวนการแก้ปัญหา และจึงเป็นหลักการและที่มาของการประกาศใช้ นโยบายการเรียนซ้ำชั้น อีกครั้งหนึ่ง

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของสภาพปัญหา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาของการใช้นโยบายเรียนซ้ำชั้นและแนวทางการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเรียนซ้ำชั้นและการออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้นของนักเรียนให้กับผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 38 รวมทั้งเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการตัดสินใจหรือการกำหนดนโยบาย ของกระทรวงศึกษาธิการต่อไป

คำถามของการวิจัย

1. สภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย เป็นอย่างไร
2. แนวทางการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย
2. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย

ขอบเขตของการวิจัย

ด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามบริบททั้ง 6 ด้าน คือ ด้านสถานศึกษา ด้านครูผู้สอน ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านส่วนตัวของนักเรียน ด้านสภาพครอบครัว ด้านสภาพแวดล้อม และแนวทางการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 38

ด้านประชากร

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิจัย ออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้ดังนี้ คือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ได้แก่

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรและครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย จำนวน 27 โรงเรียน ประจำปีการศึกษา 2555 สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 จำนวน 1,179 คน และนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ประจำปีการศึกษา 2555 จำนวน 23,559 คน (สำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38. 2555. Online)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ประจำปีการศึกษา 2555 จำนวน 330 คน และนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ประจำปีการศึกษา 2555 จำนวน 379 คน โดยใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิ (ชูศรี วงศ์รัตน์.2546)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น คือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 2 คน ครูกลุ่มงานวิชาการ จำนวน 1 คน ครูกลุ่มงานกิจการนักเรียน จำนวน 1 คน ครูแนะแนว จำนวน 1 คน ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น จำนวน 1 คน ครูผู้สอนประจำวิชา จำนวน 2 คน และนักเรียนออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น จำนวน 3 คน โดยพิจารณาเลือกสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling random) เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน 11 คน

ด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า แบ่งเป็น 2 ประเภทได้ คือ

1. ตัวแปรต้น (Independent Variable) ได้แก่ ครูผู้สอน นักเรียนและ บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 ประจำปีการศึกษา 2555

2. ตัวแปรตาม (dependent Variable) ได้แก่

2.1 สภาพปัญหาของการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้นตามบริบททั้ง 6 ด้าน คือ บริบทด้านสถานศึกษา บริบทด้านครูผู้สอน บริบทด้านหลักสูตรการเรียนการสอน บริบทด้านส่วนตัวของนักเรียน บริบทด้านสภาพครอบครัว และบริบทด้านสภาพแวดล้อม

2.2 แนวทางการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. นโยบายการเรียนซ้ำชั้น หมายถึง แนวปฏิบัติในการเรียนซ้ำชั้น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548
2. บริบทด้านสถานศึกษา หมายถึง สภาพการณ์เบื้องต้นเกี่ยวกับสถานที่ ที่จะส่งผลให้นักเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 38 เรียนซ้ำชั้น เช่น การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก อาคารสถานที่ อุปกรณ์การเรียนการสอน ตลอดจนนโยบายในการจัดการศึกษาและกฎ ระเบียบในการบริหารจัดการของสถานศึกษา
3. บริบทด้านครูผู้สอน หมายถึง สภาพการณ์เบื้องต้นเกี่ยวกับตัวครู ที่จะส่งผลให้นักเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 38 เรียนซ้ำชั้น เช่น กระบวนการหรือวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน บทบาทหน้าที่ พฤติกรรมความรับผิดชอบ การดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และจิตวิทยาที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน
4. บริบทด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน หมายถึง สภาพการณ์เบื้องต้นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ และวิธีการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาที่จะส่งผลให้นักเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 38 เรียนซ้ำชั้น เช่น การจัดเนื้อหาวิชาในหลักสูตรให้เหมาะสม วิธีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน การจัดสถานที่และการสร้างบรรยากาศในการจัดการเรียนการสอน
5. บริบทด้านส่วนตัวของนักเรียน นักศึกษา หมายถึง สภาพการณ์เบื้องต้นเกี่ยวกับตัวผู้เรียนในสถานศึกษา ที่จะส่งผลให้นักเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 38 เรียนซ้ำชั้น เช่น ความรู้สึกลึกและเจตคติต่อการเรียน ปัญหาจากการศึกษาเล่าเรียน ไม่มีความรู้พื้นฐาน หรือมีปัญหาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา รวมทั้ง พฤติกรรมส่วนตัว
6. บริบทด้านสภาพครอบครัว หมายถึง สภาพการณ์เบื้องต้นเกี่ยวกับสถานะทางครอบครัวของผู้เรียนในโรงเรียน ที่จะส่งผลให้นักเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 38 เรียนซ้ำชั้น เช่น ครอบครัวมีพี่น้องหรือสมาชิกหลายคน พ่อ แม่ ผู้ปกครอง มีฐานะยากจน สภาพครอบครัวแตกแยก การประกอบอาชีพไม่เป็นหลักแหล่ง ตกงาน ไม่มีรายได้ รวมทั้งพฤติกรรมครอบครัวเลี้ยงดูบุตรหลานที่ไม่เหมาะสมของ

กรอบคร่าว

7. บริบทด้านสภาพแวดล้อม หมายถึง สภาพการณ์เบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพทางกายภาพทั่วไปของผู้เรียนใน ที่จะส่งผลให้นักเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 38 เรียนซ้ำชั้น เช่น การจัดสภาพแวดล้อมหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา การคมนาคม การปรับตัว การคบหาสมาคมกับเพื่อน รวมทั้งการเกิดกรณีทะเลาะวิวาท การถูกข่มขู่ หรือถูกทำร้าย

8. นักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น หมายถึง นักเรียนที่มีผลการเรียนซ้ำชั้นตามหลักเกณฑ์การวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 38 ระหว่างปีการศึกษา 2554 ถึงภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555

9. นักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น หมายถึง บุคคลที่พ้นสภาพการเป็นนักเรียนในโรงเรียนมัธยมจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 38 โดยการออกกลางคัน เพราะเรียนซ้ำชั้น หรือการหยุดเรียนหรือขาดการติดต่อกับงานทะเบียนของโรงเรียน หรือมีเวลาเรียนไม่ครบตามเกณฑ์ที่หลักสูตรกำหนดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555

10. โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 38 เฉพาะจังหวัดสุโขทัย 27 โรงเรียน

11. ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูตั้งแต่ครูผู้ช่วยขึ้นไปของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38

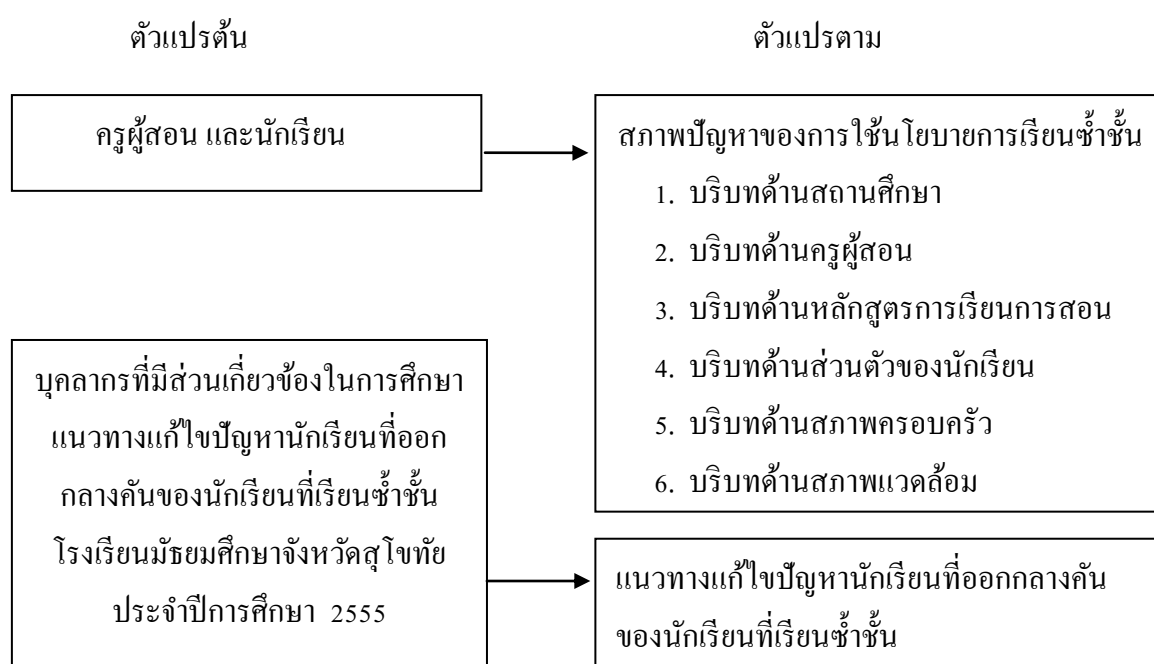
12. บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียน ครูกลุ่มงานวิชาการ ครูกลุ่มงานกิจการนักเรียน ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น ครูผู้สอนประจำวิชา นักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 38

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แนวทางการพัฒนาให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องในการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น เพื่อแก้ปัญหานักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 38

2. ได้แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและ ผู้ที่เกี่ยวข้องในการเรียนซ้ำชั้นและการออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้นของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 38

กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาของการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น และแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้นตามประกาศของ กระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายการเรียนซ้ำชั้น
2. แนวคิดและหลักการของนโยบายการเรียนซ้ำชั้น
3. สาเหตุและปัญหาของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น
4. ปัจจัยที่ทำให้นักเรียนออกกลางคันและแนวทางการแก้ไขปัญหานักเรียนออกกลางคัน
5. แนวคิดเกี่ยวกับการสัมฤทธิ์
6. บริบทของโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 38 จังหวัดสุโขทัย
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการนโยบายการเรียนซ้ำชั้น

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องแนวปฏิบัติในการเรียนซ้ำชั้น เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 กำหนดแนวปฏิบัติในการเรียนซ้ำชั้น ดังนี้

1. ในการจัดการเรียนการสอนให้มีการเรียนเป็นระยะ ๆ ระหว่างเรียนเพื่อปรับปรุงพัฒนา ถ้าพบปัญหาหรือข้อบกพร่องในตัวผู้เรียนต้องซ่อมเสริมทันที และประเมินผลปลายปี/ปลายภาค เพื่อตัดสินผลการเรียน ซึ่งในการดำเนินการดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาคืบคลาน และให้ความสนใจการเรียนในชั้นเรียนอย่างจริงจัง
2. เรียนซ่อมเสริมและสอบแก้ตัว ในกรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินรายวิชา โดยมีข้อบกพร่องเพียงเล็กน้อย ให้เรียนซ่อมเสริมและสอบแก้ตัว
3. เรียนซ้ำรายวิชา ในกรณีที่เรียนซ่อมเสริมและสอบแก้ตัวแล้ว ผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินรายวิชาใด ให้เรียนซ้ำรายวิชานั้น
4. ให้มีการเรียนซ้ำชั้น ในกรณีที่พบว่า ผู้เรียนมีระดับผลการเรียนเฉลี่ยของปีที่ผ่านมาต่ำกว่า “ 1 ” และไม่ให้ความเอาใจใส่ในการเรียน และคณะอาจารย์ผู้รับผิดชอบเห็นสมควรให้

เรียนซ้ำชั้น เนื่องจากจะเป็นปัญหาต่อผู้เรียนในการเรียนระดับสูงขึ้น ก็จะจัดให้เรียนซ้ำชั้น แล้วให้ยกเลิกผลการเรียนเดิมและให้ใช้ผลการเรียนใหม่แทน (2 มิ.ย. 2554. <http://mcl003.exteen.com/20110602/entry>)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (2553 : 16 – 28) กำหนดและให้ความหมายไว้ว่า การวัดผลและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาเป็นกรอบภาระงานและแนวปฏิบัติด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งนโยบายดังกล่าวจะต้องอยู่บนพื้นฐานของนโยบายด้านการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา หลักเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการสะท้อนคุณภาพ และมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษาที่จะช่วยสร้างความมั่นใจในกระบวนการดำเนินงานและสร้างความเชื่อมั่นแก่สังคม ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดังนี้

การให้ระดับผลการเรียน

การตัดสินผลการเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานใช้ระบบผ่านและไม่ผ่าน โดยกำหนดเกณฑ์การตัดสินผ่านแต่ละรายวิชาที่ร้อยละ 50 จากนั้นจึงให้ระดับผลการเรียนที่ผ่าน สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ใช้ตัวเลขแสดงระดับผลการเรียนเป็น 8 ระดับ แนวการให้ระดับผลการเรียน 8 ระดับ และความหมายของแต่ละระดับ ดังปรากฏในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงระดับผลการเรียน 8 ระดับ และความหมายของแต่ละระดับ

ระดับผลการเรียน	ความหมาย	ช่วงคะแนนเป็นร้อยละ
4	ดีเยี่ยม	80-100
3.5	ดีมาก	75-79
3	ดี	70-74
2.5	ค่อนข้างเก่ง	65-69
2	ปานกลาง	60-64
1.5	พอใช้	55-59
1	ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ	50-54
0	ต่ำกว่าเกณฑ์	0-49

ในกรณีที่ไม่สามารถให้ระดับผลการเรียนเป็น 8 ระดับได้ ให้ใช้ตัวอักษรระบุเงื่อนไขของผลการเรียน ดังนี้

“มส” หมายถึง ผู้เรียน ไม่มีสิทธิเข้ารับการวัดผลปลายภาคเรียน เนื่องจากผู้เรียนมีเวลาเรียนไม่ถึงร้อยละ 80 ของเวลาเรียนในแต่ละรายวิชา และไม่ได้รับการผ่อนผันให้เข้ารับการวัดผลปลายภาคเรียน

“ร” หมายถึง รอคการตัดสินและยังตัดสินผลการเรียนไม่ได้ เนื่องจากผู้เรียน ไม่มีข้อมูลผลการเรียนรายวิชานั้นครบถ้วน ได้แก่ ไม่ได้วัดผลระหว่างภาคเรียน/ปลายภาคเรียน ไม่ได้ส่งงานที่มอบหมายให้ทำ ซึ่งงานนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการตัดสินผลการเรียน หรือมีเหตุสุดวิสัยที่ทำให้ประเมินผลการเรียนไม่ได้

การเลื่อนชั้น

เมื่อสิ้นปีการศึกษา ผู้เรียนจะได้รับการเลื่อนชั้น เมื่อมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

1. รายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติมได้รับการตัดสินผลการเรียนผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
2. ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินและมีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
3. ระดับผลการเรียนเฉลี่ยในปีการศึกษานั้นควรได้ไม่ต่ำกว่า 1.00 ทั้งนี้ รายวิชาใดที่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน สถานศึกษาสามารถซ่อมเสริมผู้เรียนให้ได้รับการแก้ไขในภาคเรียนถัดไป ทั้งนี้สำหรับภาคเรียนที่ 2 ต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในปีการศึกษานั้น

การเรียนซ้ำชั้น

ผู้เรียนที่ไม่ผ่านรายวิชาจำนวนมากและมีแนวโน้มว่าจะเป็นปัญหาต่อการเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น สถานศึกษาอาจตั้งคณะกรรมการพิจารณาให้เรียนซ้ำชั้นได้ ทั้งนี้ ให้คำนึงถึง วุฒิภาวะและความรู้ความสามารถของผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนซ้ำชั้น มี 2 ลักษณะ คือ

1. ผู้เรียนมีระดับผลการเรียนเฉลี่ยในปีการศึกษานั้นต่ำกว่า 1.00 และมีแนวโน้มว่าจะเป็นปัญหาต่อการเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น
2. ผู้เรียนมีผลการเรียน 0, ร, มส เกินครั้งหนึ่งของรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษานั้น ทั้งนี้ หากเกิดลักษณะใดลักษณะหนึ่ง หรือทั้ง 2 ลักษณะ ให้สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณา หากเห็นว่าไม่มีเหตุผลอันสมควรก็ให้ซ้ำชั้น โดยยกเลิกผลการเรียนเดิม และให้ใช้ผลการเรียนใหม่แทน หากพิจารณาแล้วไม่ต้องเรียนซ้ำชั้นให้อยู่ใน คุลยพินิจของสถานศึกษาในการแก้ไขผลการเรียน

การสอนซ่อมเสริม

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้สถานศึกษาจัดสอนซ่อมเสริมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเต็มตามศักยภาพ การสอนซ่อมเสริม เป็นการสอนเพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง กรณีที่ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ กระบวนการ หรือเจตคติ/คุณลักษณะ ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด สถานศึกษาต้องจัดสอน ซ่อมเสริมเป็นกรณีพิเศษนอกเหนือไปจากการสอนตามปกติ เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ เป็นการให้โอกาสแก่ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนา โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย และตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล การสอนซ่อมเสริมสามารถดำเนินการได้ในกรณี ดังต่อไปนี้

1. ผู้เรียนมีความรู้/ทักษะพื้นฐานไม่เพียงพอที่จะศึกษาในแต่ละรายวิชานั้น ควรจัดการสอนซ่อมเสริม ปรับความรู้/ทักษะพื้นฐาน
2. ผู้เรียนไม่สามารถแสดงความรู้ ทักษะ กระบวนการ หรือเจตคติ/คุณลักษณะที่กำหนดไว้ตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดในการประเมินผลระหว่างเรียน
3. ผู้เรียนที่ได้ระดับผลการเรียน “ 0 ” ให้จัดการสอนซ่อมเสริมก่อนสอบแก้ตัว
4. กรณีผู้เรียนมีผลการเรียนไม่ผ่าน สามารถจัดสอนซ่อมเสริมในภาคฤดูร้อนเพื่อแก้ไขผลการเรียน ทั้งนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษา

เกณฑ์การจบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1. ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติมไม่เกิน 81 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 66 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมตามที่สถานศึกษากำหนด
2. ผู้เรียนต้องได้หน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 77 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 66 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 11 หน่วยกิต
3. ผู้เรียนมีผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด
4. ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด
5. ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

เกณฑ์การจบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 81 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 41 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมตามที่สถานศึกษากำหนด

2. ผู้เรียนต้องได้หน่วยกิตตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 77 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 41 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติม ไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต
3. ผู้เรียนมีผลการประเมินการอ่าน คิววิเคราะห์ และเขียนในระดับผ่านเกณฑ์การประเมิน ตามที่สถานศึกษากำหนด
4. ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับผ่านเกณฑ์การประเมิน ตามที่สถานศึกษากำหนด
5. ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์การประเมิน ตามที่สถานศึกษากำหนด

แนวคิดและหลักการของนโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น

แนวคิดการศึกษากำหนดนโยบายไปปฏิบัติ

ศุภันท์ วิเชยรัตน์ (2527 : 22-25) ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับปัญหาเด็กซ้ำชั้นไว้ว่าเรื่อง เด็กสอบตกและเด็กขาดสอบ ซึ่งรวมเรียกว่าเด็กซ้ำชั้น เด็กซ้ำชั้นที่มีมากจนกลายเป็นปัญหาทางการศึกษาก็คือ ปัญหาเด็กซ้ำชั้นในระดับประถมศึกษา ซึ่งแต่ละปีจะมียอดรวมทั้งประเทศมากอย่างน่าวิตก ไม่น้อยกว่าหนึ่งแสนคน เด็กซ้ำชั้นนอกจากเพราะสอบตกแล้ว จะเนื่องมาจากสาเหตุอื่น ๆ คือ พ่อ แม่ เด็กได้ย้ายถิ่นที่อยู่ไปหาที่ทำงานใหม่และได้พาลูกตามไปด้วย โดยไม่ได้แจ้งย้ายลูกออกจากโรงเรียนเดิมให้ถูกต้อง ครูจะจำหน่ายออกจากทะเบียนก็ทำไม่ได้ ซึ่งเด็กจึงยังคงติดอยู่ในทะเบียนนักเรียนโรงเรียนเดิมอยู่ พ่อแม่เด็กที่มีอาชีพรับจ้างทำไร่ ทำสวน เมื่อย้ายที่อยู่ไปหาที่บุกเบิกทำกินใหม่ มักพาลูกไปด้วย แล้วไม่แจ้งย้ายออก และไม่ส่งลูกเข้าเรียนอีก พ่อแม่เด็กอาจจะหลบหนีคดีอาญา ไปอยู่ต่างถิ่น หรืออพยพครอบครัวหลบหนีการปราบปรามของเจ้าหน้าที่ ดังนั้นปัญหาเรื่อง เด็กซ้ำชั้น จึงไม่ใช่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากครูหรือโรงเรียนเพียงอย่างเดียว แต่ส่วนใหญ่มักจะเกิดจากผู้ปกครองที่ยากจน ด้อยการศึกษา ขาดทุนทรัพย์และความรับผิดชอบต่อการเรียนของเด็ก ซึ่งเป็นปัญหาเกี่ยวกับการซ้ำชั้นของนักเรียนประถมศึกษา

ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ (4 สิงหาคม 2554 : ข่าวสดรายวัน) มีแนวคิดว่า การที่เด็กไทยอ่านไม่ออกเขียนไม่คล่องมีสาเหตุหนึ่งมาจากกระบวนการประเมินและวัดผลในภาพรวมของทุกสังกัดน่าจะมีปัญหา และเพื่อแก้ปัญหาเด็กอ่านหนังสือไม่ออก เขียนไม่คล่อง สมควรให้มีนโยบายเรียนซ้ำชั้นเหมือนในอดีต แต่ต้องไม่ลืมว่าเด็กแต่ละคนมีศักยภาพที่หลากหลาย บางคนอาจเขียนไม่คล่อง อ่านหนังสือไม่ออก แต่มีความรู้ความสามารถด้านอื่น การเรียนซ้ำชั้นเท่ากับประทับตราให้เด็กรู้สึกด้อยคุณค่า โดยตนอยากเสนอว่าถ้าเด็กมีปัญหาเรื่องอ่านไม่ออกเขียนไม่คล่อง กระทรวงศึกษาธิการควรพิจารณาจากการเรียนการสอน หรือหลักสูตร หรือครูผู้สอน ว่ามี

วิธีการที่เข้าถึงเด็กในการทำให้เด็กอยากจะทำ อ่านอยากจะทำเขียนหรือไม่ ถ้าได้ครูดีที่มีความสามารถ และเข้าถึงปัญหาของเด็กแต่ละคน ปัญหาการเขียนไม่ได้ อ่านไม่ออกจะค่อยๆ หดไป ถ้าหากเด็กคนไหนอ่านไม่ออกเขียนไม่คล่องก็ควรจะได้มีเวลาฝึกฝนในด้านนั้นๆ ให้มากกว่าคนอื่น อาจจะเปิดซ่อมเสริม เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาในด้านวิชาที่อ่อน ให้มีความเข้มแข็งขึ้น

ชงทอง จันทรางศุ (4 สิงหาคม 2554 : ข่าวสดรายวัน) มีแนวคิดว่าจะแก้ปัญหาคณาจารย์ผู้เรียนตกต่ำคือ ครูและผู้ปกครองที่ต้องร่วมมือกันทำงานพัฒนาเด็ก โดยครูจะต้องมีความพร้อมในการสอน ไม่มีภาระหน้าที่หนักเกินไป เพื่อจะได้มีเวลาสอน และผู้ปกครองก็ไม่ควรปล่อยปละละเลยบุตร อย่างไรก็ตาม ก็ต้องแก้ปัญหาระดับโรงเรียนระดับประถม ปล่อยนักเรียนไม่มีคุณภาพขึ้นมาในระดับมัธยมด้วย เพื่อจะแก้ปัญหามาตรฐานการศึกษาในภาพรวม สำหรับเรื่องการเข้าชั้น ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ก็มีอยู่แล้ว ทั้งส่วนรายวิชาและส่วนชั้นเรียน ซึ่งอาจมีความเหลื่อมล้ำอยู่บ้าง ทั้งนี้ การให้เข้าชั้น คงไม่ใช่คำตอบที่ดีที่สุดของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพราะจะมีปัญหาตามมาอีกมากมาย เช่น เด็กจะออกนอกกระบวนมากขึ้น ซึ่งจะเป็นปัญหาสังคมต่อไป

ยุภาพร เจือจินดา (4 สิงหาคม 2554 : ข่าวสดรายวัน) มีแนวคิดว่าการแก้ปัญหาคณาจารย์ผู้เรียนตกต่ำนั้น ต้องแก้ที่ครู ไม่ใช่ไปกำหนดให้เด็กสอบตกต้องเข้าชั้น เพราะปัจจุบันครูต้องทำงานหนัก ทั้งปฏิบัติการสอนและสนับสนุนงานของโรงเรียน ทำให้ไม่มีเวลาสอนเท่าที่ควร อย่างแรกที่จะแก้ปัญหาคณาจารย์ผู้เรียนตกต่ำได้คือ กระทรวงศึกษาธิการ ต้องกำหนดสัดส่วนครูที่ปฏิบัติการสอนและครูสนับสนุนการสอนให้ลงตัว ซึ่งหากไม่พอ กระทรวงศึกษาธิการก็ควรดูแลเรื่องอัตราค่าจ้างครูด้วย เพราะครูเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนอย่างมาก อีกทั้งระบบการวัดผลและประเมินผลต้องมีคุณภาพด้วย ไม่ใช่ให้นักเรียนสอบไม่ผ่านก็ให้สอบซ่อม และหากซ่อมไม่ผ่านก็ให้ส่งงาน จนเด็กผ่านไปได้ แบบไม่มีความรู้

แสงเดือน ประพันธ์ (2554 : ออนไลน์) มีแนวคิดว่า ปัญหาผู้เรียนไม่มีคุณภาพ เพราะโรงเรียนระดับประถมปล่อยเด็กไม่มีคุณภาพขึ้นมาในระดับมัธยม ทั้งๆ ที่ยังอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ และคิดยังไม่เป็น โดยพบว่ากลุ่มเด็กดังกล่าวมีสัดส่วนร้อยละ 20 จากเด็กทั้งโรงเรียน ทั้งนี้ ตนก็ไม่ได้คัดค้านหากจะมีนโยบายให้เด็กเข้าชั้น แต่มองว่าเด็กที่เข้าชั้นก็ต้องมีคุณภาพจริง เมื่อได้ออกไปด้วย โดยให้ยึดมาตรฐานตัวชี้วัดเป็นหลัก อาทิ หากนักเรียนในช่วงที่ 2 อ่านไม่ออก เขียนยังไม่ได้ และคิดเลขไม่เป็น ซึ่งไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด หากแก้แล้วยังไม่ได้ก็ค่อยให้เข้าชั้น

สุพัตร์ พิบูลย์ รองศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมิกราช (23 มี.ค. 2554 : ออนไลน์) มีแนวคิดว่า ในการจัดการศึกษาของโรงเรียน หากไม่จำเป็นจริงๆ ควรหลีกเลี่ยงการให้เด็กตกชั้น ทั้งนี้ ครูควรจัดทำบัญชีเด็กกลุ่มเสี่ยงที่จะตก ตั้งแต่เริ่มต้น

ภาคเรียน แล้วหาทางป้องกัน เช่น ใช้ระบบนักเรียนช่วยสอนให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงมาทำหน้าที่ ผู้ช่วยอาจารย์ประจำชั้น เพื่อให้มีโอกาสอยู่ใกล้ชิดกับครู จะได้ดูแลเป็นพิเศษ สอบแก้ตัวหรือให้ทำงานเพิ่มเติมเป็นรายหน่วย แล้วปรับคะแนนระหว่างภาคให้แก่เด็ก เป็นระยะ ๆ ถ้านักเรียนคนใดได้คะแนนไม่ถึง 80 % ของคะแนนระหว่างภาค จะต้องจัดให้มีการสอนซ่อมเสริม หรือ ทบทวนความรู้ (อาจให้เด็กเก่งสอนเด็กอ่อน) แล้วสอบใหม่ หรือทำงานเพิ่มเติม จนกว่าจะได้คะแนนมากกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม เช่น ถ้าวิชาใด กำหนดคะแนนระหว่างภาคไว้ 70 % หากนักเรียนคนใดได้คะแนนระหว่างภาคไม่ถึง 56 คะแนน ก็ต้องซ่อมเสริมด้วยวิธีการต่าง ๆ จนได้คะแนนเท่ากับ 56 คะแนน ทุกคน วิธีการนี้เรียกว่า “ซ่อมคะแนนระหว่างภาค เป็นการซ่อมก่อนที่เด็กจะตกปลายภาค” หรือเรียกว่า “ซ่อมก่อนตก” ไม่ใช่ปล่อยให้เด็กตกปลายภาค แล้วจึงซ่อม

จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปได้ว่า วิธีเรียนซ้ำชั้นมีทั้งข้อดีและข้อเสีย แต่ส่วนใหญ่จะมีข้อเสีย และไม่ช่วยให้ผลการเรียนดีขึ้น เนื่องจากหากเด็กถูกซ้ำชั้นจะทำให้เขารู้สึกว่าเป็นการลงโทษ และเป็นตราบาปทางสังคม ทำให้เด็กเกิดความเครียด หดความนับถือในตัวเอง ลดความสัมพันธ์กับเพื่อน เกิดปัญหาพฤติกรรม ที่สุดเด็กจะตัดสินใจลาออกจากโรงเรียนเดิมไปเรียนที่โรงเรียนอื่น หรือเด็กบางรายก็เลิกเรียนกลางคัน เพราะรู้สึกตัวเองไม่มีคุณค่า ทำให้เกิดปัญหาพฤติกรรม และเป็นปัจจัยให้ลาออกกลางคัน แต่จะให้เลื่อนชั้นโดยอัตโนมัติก็ไม่ได้ ทั้งนี้ เพราะสาเหตุแท้จริงที่ทำให้เด็กเรียนอ่อน ยังไม่ได้รับการแก้ไขให้ถูกต้อง แต่การให้เด็กเรียนอ่อนเลื่อนชั้นได้นั้น จะต้องมีวิธีการ โดยมีครูช่วยสอนซ่อมเสริมให้ จะทำให้เด็กพัฒนาผลการเรียนได้ดีกว่าการ ให้เด็กเรียนซ้ำชั้น ถ้าโรงเรียนจัดระบบดูแลแก้ไขผลการเรียนของนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ มีการสอนเสริมให้เด็กที่เรียนอ่อน และจริงจังกับการประเมินผลเด็กเพื่อนำผลประเมินมาพัฒนานักเรียนแล้ว จะเป็นการดีที่ช่วยให้นักเรียนพัฒนาการเรียนได้ดีขึ้นอย่างแท้จริง

หลักการของการเรียนซ้ำชั้น

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (2553 : 20 – 28) กำหนดและให้ความหมายไว้ว่า การวัดผลและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาเป็นกรอบภาระงาน และแนวปฏิบัติด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งต้องเชื่อมโยงกับการเรียนรู้เป็นกระบวนการเดียวกัน สาระของระเบียบดังกล่าวกำหนดบนพื้นฐานของนโยบายด้านการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา หลักการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักวิชา หลักเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการสะท้อนคุณภาพและมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษาที่จะช่วยสร้างความมั่นใจในกระบวนการดำเนินงานและสร้างความเชื่อมั่นแก่สังคม ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายการจัดการศึกษาของสถานศึกษา แนวปฏิบัติ การวัดผลประเมินผล

การเรียนซ้ำชั้นของระดับมัธยมศึกษา มีรายละเอียดของการเรียนซ้ำชั้น คือ ผู้เรียนที่ไม่ผ่านรายวิชาจำนวนมากและมีแนวโน้มว่าจะเป็นปัญหาต่อการเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น สถานศึกษาอาจตั้งคณะกรรมการพิจารณาให้เรียนซ้ำชั้นได้ ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงวุฒิภาวะและความรู้ความสามารถของผู้เรียนเป็นสำคัญการเรียนซ้ำชั้นมี 2 ลักษณะ คือ

1. ผู้เรียนมีระดับผลการเรียนเฉลี่ยในปีการศึกษานั้นต่ำกว่า 1.00 และมีแนวโน้มว่าจะเป็นปัญหาต่อการเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น
2. ผู้เรียนมีผลการเรียน 0, ร, มส เกินครึ่งหนึ่งของรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษานั้น ทั้งนี้ หากเกิดลักษณะใดลักษณะหนึ่ง หรือทั้ง 2 ลักษณะ ให้สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณา หากเห็นว่าไม่มีเหตุผลอันสมควรก็ให้ซ้ำชั้น โดยยกเลิกผลการเรียนเดิมและให้ใช้ผลการเรียนใหม่แทน หากพิจารณาแล้วไม่ต้องเรียนซ้ำชั้น ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษาในการแก้ไขผลการเรียน

สาเหตุและปัญหาของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น

สาเหตุและปัญหาของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น

การเรียนซ้ำชั้นของนักเรียนมีสาเหตุมาจากหลายสาเหตุ จากรายงานการวิจัยของฝ่ายนิเทศการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช (2526 : 22-28) พบว่าการซ้ำชั้นของนักเรียนประถมศึกษา มีสาเหตุโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้

1. สาเหตุที่ได้จากการสัมภาษณ์นักเรียนที่ซ้ำชั้น
  - 1.1 สภาพครอบครัวและสิ่งแวดล้อมของนักเรียนพบว่า ผู้ปกครองไม่เอาใจใส่ต่อนักเรียน การเดินทางจากบ้านไปโรงเรียนของนักเรียนไม่สะดวก นักเรียนไม่ได้รับประทานอาหารครบ 3 มื้อ ที่อยู่อาศัยของนักเรียนอยู่ใกล้แหล่งอบายมุข และมีเสียงดังรบกวน บิดามารดาอาจหย่าร้างหรือเป็นหม้าย นักเรียนคบเพื่อนที่ชอบเที่ยวหรือชอบเล่นการพนัน นักเรียนอาศัยอยู่กับบุคคลอื่นที่มิใช่บิดามารดา
  - 1.2 สภาพของสุขภาพ เครื่องแต่งกาย อุปกรณ์การเรียนของนักเรียนพบว่า นักเรียนเจ็บป่วยเป็นประจำ หรือมีโรคประจำตัว อวัยวะบกพร่อง หนังสือเรียนมีไม่ครบทุกวิชา สมุดดินสอมีไม่เพียงพอ
  - 1.3 สภาพการเรียนการสอนของครูพบว่า ครูสอนมากแต่ถามนักเรียนน้อยเกินไป ครูไม่สอนเสริมให้นักเรียนที่เรียนอ่อน บรรยากาศของห้องเรียนไม่น่าเรียน ครูสอนไม่ดี ชอบบังคับหรือไม่ค่อยสอน นักเรียนจึงไม่สนใจและไม่อยากไปโรงเรียน และครูมักตำหนิหรือทำโทษเมื่อนักเรียนตอบคำถามไม่ถูก

2. สาเหตุที่ได้จากการสัมภาษณ์ครู

2.1 สาเหตุมาจากตัวนักเรียนมีองค์ประกอบสำคัญ คือ การขาดเรียนของนักเรียน สติปัญญาต่ำกว่าคนอื่น โดยเฉพาะ นักเรียนขาดความพร้อม นักเรียนไม่ทำงานตามที่ครู มอบหมาย หรือนักเรียนมีสุขภาพไม่สมบูรณ์

2.2 สาเหตุมาจากสภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว มีองค์ประกอบสำคัญคือ การมีลูกจำนวนมาก บิดามารดาไม่มีอาชีพแน่นอน ฐานะทางครอบครัวยากจน ทำให้ไม่สามารถ ซื้ออุปกรณ์การเรียนให้แก่เด็กเรียน

2.3 สาเหตุจากผู้ปกครองนักเรียน มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ การที่ผู้ปกครอง ไม่สนับสนุนด้านอุปกรณ์การเรียน ผู้ปกครองไม่ยอมให้นักเรียนไปโรงเรียน นักเรียนไม่ได้อาศัย อยู่กับบิดามารดา ผู้ปกครองอยู่ร้างและผู้ปกครองใช้งานนักเรียนมากเกินไป

2.4 สาเหตุมาจากครูและโรงเรียน มีองค์ประกอบสำคัญคือ ไม่ได้ติดตามนักเรียนที่มี แต่ชื่อ ไม่ได้ติดตามนักเรียนที่ขาดเรียน เครื่องมือวัดผลยากเกินไป ไม่มีโครงการสอนซ่อมเสริมและ ครูไม่ได้สอนซ่อมเสริม

2.5 สาเหตุมาจากสภาพแวดล้อมทางสังคม มีองค์ประกอบสำคัญ คือ นักเรียนใช้เวลา ดูโทรทัศน์มากเกินไป นักเรียนชอบเล่นการพนัน เนื่องจากสภาพแวดล้อมเอื้ออำนวยและนักเรียน ชอบมั่วสุมตามแหล่งบันเทิงต่าง ๆ

2.6 สาเหตุมาจากสภาพภูมิศาสตร์ มีองค์ประกอบสำคัญคือ การเดินทางไปโรงเรียน ยากลำบาก น้ำท่วมในฤดูฝนต้องหยุดเรียน ต้องเดินทางไปโรงเรียนระยะไกลเกินกว่า 3 กิโลเมตร

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน (2527 : 17-21) ได้จัดให้มีการประชุม สัมมนา เพื่อหาสาเหตุและแนวทางในการแก้ปัญหาการซ้ำชั้นของนักเรียน ซึ่งมีผู้เข้าร่วมสัมมนาประกอบด้วย ครูประจำชั้นและผู้บริหาร โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 1,450 คน มีสาเหตุของการซ้ำชั้นที่สำคัญ ๆ มี 2 ประการ ดังนี้

1. นักเรียนมีเวลาเรียนไม่ครบ เนื่องจากขาดเรียน
2. นักเรียนไม่ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งมีสาเหตุต่าง ๆ ดังนี้ นักเรียนมีเวลาเรียน ไม่ครบ เนื่องจากขาดเรียน เจ็บป่วยติดต่อกันเป็นเวลานาน ๆ ขาดแคลนเสื้อผ้าและอุปกรณ์การเรียน ผู้ปกครองไม่สนับสนุนการมาเรียนเพราะยากจน ต้องช่วยผู้ปกครองทำงาน บางครั้งต้องไปทำงาน ต่างถิ่นเป็นเวลานาน ๆ การคมนาคมไม่สะดวกในระยะไม่เกิน 3,000 เมตร โรงเรียนอยู่ห่างไกลจาก หมู่บ้านเกินกว่า 3,000 เมตร โรงเรียนมีชื่ออยู่ในทะเบียนและบัญชีเรียกชื่อ แต่ไม่มีตัวมาเรียน ครูไม่สอนตามแผน และครูลาโรงเรียนบ่อยครั้ง

ปัจจัยที่ทำให้นักเรียนออกกลางคันและแนวทางการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนออกกลางคัน

จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา คือ การผลิตกำลังคนของชาติให้มีคุณภาพ มีความพร้อมทั้งด้านความรู้ สติปัญญา รู้จักคิดเป็น ทำเป็น สามารถพึ่งตนเองได้ เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ แต่ถ้การจัดการศึกษาล้มเหลวเนื่องจากการจัดการศึกษานั้นไม่สามารถตอบสนองความต้องการของคนในสังคมได้ เนื่องจากจบแล้วไม่มีงานทำ เกิดปัญหาการว่างงาน เป็นลักษณะความล้มเหลวทางการศึกษาที่จะส่งผลให้เกิดปัญหาทางสังคม นอกจากนี้ยังถือว่าเป็นความล้มเหลวทางการศึกษาอีกประเภทหนึ่งก็คือ การออกกลางคัน (drop out) ของผู้เรียน ซึ่งเป็นปัญหาหลักที่สำคัญของสถานศึกษา

ศิริชัย ชินะตังกูร (2546 :19) ได้ให้ความเห็นไว้ว่าการออกกลางคันเป็นความสูญเปล่าหรือความล้มเหลวทางการศึกษาที่สามารถจำแนกได้เป็นสองลักษณะคือ ความสูญเปล่าภายใน (internal wastage) เป็นความสูญเปล่า ที่สืบเนื่องมาจากระบบการศึกษาขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ สามารถสังเกตได้จากดัชนีตัวชี้วัดหลายตัว เช่น อัตราการตกซ้ำชั้น การใช้เวลาเรียนมากกว่าปกติ และการออกกลางคัน เป็นต้น ส่วนอีกลักษณะหนึ่งเป็นความสูญเปล่าภายนอก (external wastage) เป็นความสูญเปล่าอันเนื่องมาจาก การผลิตผู้เรียนจบออกมาแล้วไม่มีงานทำหรือเกิดภาวะการว่างงาน วัดได้จากดัชนีการว่างงานของผู้สำเร็จการศึกษาหรือการทำงานต่ำกว่ามาตรฐานความรู้ ความสามารถที่ได้ศึกษาเล่าเรียนออกมาหรืออาจจะวัดจากดัชนีอัตราการไม่รู้หนังสือ หรือไม่สามารถอ่าน เขียน หรือใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ทั้งนี้ยังมีผู้รู้ได้ให้ความหมายของการออกกลางคันไว้หลายทัศนะ ดังนี้

รุ่งโรจน์ อาริยะ (2552 : 5) อธิบายไว้ว่าการออกกลางคันหมายถึง การที่นักเรียน นักศึกษา เข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาแล้วต้องออกจากสถานศึกษาก่อนสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรด้วยสาเหตุใดสาเหตุหนึ่ง เช่น ลาออกเนื่องจากผลการเรียนไม่ถึงเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด จำหน่ายชื่อออก เพราะไม่ลงทะเบียนเรียนตามกำหนดเวลา ขาดเรียนเกินกำหนด จึงพ้นสภาพการเป็นนักเรียน นักศึกษา ก่อนสำเร็จการศึกษา ซึ่งเป็นไปตามระเบียบของสถานศึกษา

วัชรินทร์ แสงมา และคณะ (2551 : 4) อธิบายว่า การออกกลางคันหมายถึง การที่ผู้เรียนเข้ามาเรียนในสถานศึกษาแล้วต้องออกก่อนสำเร็จการศึกษา ด้วยสาเหตุใดสาเหตุหนึ่ง ได้แก่ การลาออก ไม่ลงทะเบียนเรียน หรือผลการเรียนไม่ถึงเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดไว้

สุรชาติ กองธรรม (2549 : 5) ได้อธิบายเกี่ยวกับการออกกลางคันว่า หมายถึง การที่นักเรียน นักศึกษาต้องออกจากสถานศึกษาในขณะที่ยังไม่จบการศึกษาตามหลักสูตร

ชัยมงคล จำรูญ (2548 : 19) อธิบายไว้ว่าการออกกลางคันหมายถึง การที่ผู้เรียนต้องออกจากสถานศึกษาก่อนการเรียนจบตามที่หลักสูตรกำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการออกจากสถานศึกษา หรือหยุดเรียนก่อนครบเวลาเรียน ซึ่งไม่ใช่สาเหตุอันสืบเนื่องมาจากการย้ายที่เรียน

กุมริน บุญทวี (2548 : 7) มีความเห็นว่าการออกกลางคันหมายถึง การที่นักเรียน นักศึกษาหยุดเรียนในกระบวนการเรียนการสอนก่อนที่จะจบหลักสูตร เช่น เข้าเรียนแล้วหยุดเป็นช่วง ๆ จนกระทั่งมีเวลาเรียนไม่พอ หรือเข้าเรียนระยะหนึ่งแล้วหยุดเรียนไปเลย หรือเข้าเรียนแล้วไม่เข้ารับการประเมินผล

สุรศักดิ์ คติพงษ์ธาดา (2548 : 20) ได้กล่าวไว้ว่าการออกกลางคันหมายถึง การที่นักเรียน นักศึกษาต้องออกจากสถานศึกษาในระหว่างที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาไม่ว่าจะเป็นกรณีโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม

จากคำกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า สาเหตุการออกกลางคันไม่ว่าจะด้วยสาเหตุใดที่ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติอยู่ในระบบของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักสูตร ถือว่าเป็นปัญหาและความล้มเหลวของการจัดการศึกษา

ปัจจัยที่มีผลต่อการออกกลางคัน

การออกกลางคัน (drop out) เป็นสภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นจาก ปัจจัยสาเหตุที่หลากหลายตามข้อมูลพื้นฐานของแต่ละระดับการศึกษา หรือประเภทของการจัดการศึกษา แต่ทั้งนี้ไม่ว่าจะเกิดจากสาเหตุใดก็ตาม ล้วนแล้วแต่มีผลต่อความสูญเสียค่าทางการศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกระดับ โดยเฉพาะสถานศึกษาซึ่งรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนให้กับเยาวชนของชาติ จะต้องเร่งดำเนินการศึกษาหาสาเหตุและวิธีการป้องกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ลดลงให้มากที่สุด หรือหมดไป ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ค้นคว้าจากข้อมูลของสถานศึกษา ตลอดจนผลงานของนักวิชาการต่าง ๆ จึงได้สรุปปัจจัยสาเหตุสำคัญที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน ประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านสถานศึกษา

สถานศึกษานั้นเป็นศูนย์กลางของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีบุคลากร อาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อม ที่มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียน ปัจจัยเหล่านี้ ได้แก่ ทักษะคตินักเรียนที่มีต่อสถานศึกษา อิทธิพลของสถานศึกษา ครู การสร้างความสัมพันธ์กับนักเรียน แรงจูงใจในการเรียนการสอน การเอาใจใส่ดูแลนักเรียน และการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ปัจจัยด้านสถานศึกษาจึงมีผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน

ไพฑูรย์ ลินลารัตน์ (2543 : 45 - 46) อธิบายไว้ว่า สถานศึกษามีอิทธิพลที่จะทำให้นักเรียน นักศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพ ค่านิยมและความรู้สึกต่อสถานศึกษาในลักษณะต่าง ๆ เช่น

1. การเข้าเรียนในสถาบันนั้นๆ มีผลต่อชีวิตนักเรียน นักศึกษาอย่างมาก
2. การเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพ และค่านิยมของนักเรียน นักศึกษา แตกต่างกันไปตามลักษณะสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา
3. การเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพและค่านิยมต่างๆขึ้นอยู่กับพื้นฐานเดิมของนักเรียน นักศึกษาด้วย
4. การเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพ และค่านิยมเกิดขึ้นทุกชั้นปีจนจบการศึกษา

ประยูรศรี มณีศรี (2532 : 166 - 172) แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของสถานศึกษา ที่จะส่งผลกระทบต่อปัจจัยสาเหตุหรือมีอิทธิพลต่อการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษา โดยเฉพาะ การให้ความสำคัญกับการส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ สังคมและสติปัญญา เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จทางการศึกษา สถานศึกษาและครูผู้สอนตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้อง จึงควรกระทำ ดังนี้

1. การส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์

นักเรียน นักศึกษาจะมีพัฒนาการทางอารมณ์มากน้อยเพียงไรขึ้นอยู่กับครูผู้สอน และสิ่งแวดล้อม ผู้เรียนบางคนอาจจะเกิดการคับข้องใจ ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาได้ เกิดอารมณ์ต่าง ๆ ขึ้น ทำให้เกิดผลเสียต่อการเรียน ส่งผลให้เกิดความท้อถอย เบื่อหน่าย หมดกำลังใจ ครูและผู้เกี่ยวข้องจะต้องปรับปรุงหรือจัดสิ่งต่าง ๆ ดังกล่าว ที่ไม่ดีแก่ตัวนักเรียน นักศึกษาให้หมดไป โดยนำจิตวิทยาพัฒนาการเข้าช่วยให้นักเรียน นักศึกษามีพัฒนาการทางอารมณ์ไปในทางที่ดีงาม

2. การส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม

สถานศึกษาเป็นสถาบันสังคมแห่งแรกที่นักเรียน นักศึกษาได้เรียนรู้พฤติกรรมทางสังคม แต่จะปรับตัวได้หรือไม่ได้ก็ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา พร้อมทั้งบทบาทของครูผู้สอน สถานศึกษาจึงควรมีหน้าที่ส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมให้ถูกต้อง 1. การมอบหมายหรือแบ่งงานให้นักเรียน นักศึกษาทำร่วมกันเป็นหมู่คณะ เพื่อจะได้มีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักการเสียสละเพื่อส่วนรวม รักพวกพ้อง เปิดโอกาสให้เลือกสมาชิกของหมู่คณะตามความพอใจ 2. ฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อนมีอิทธิพลมากในช่วงวัยรุ่น ครูจะต้องช่วยให้ผู้เรียน ได้มีพัฒนาการอย่างถูกต้อง เหมาะสม

3. การส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา

สถานศึกษาเป็นแหล่งรวมวิทยาการต่างๆ สำหรับนักเรียน นักศึกษา ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ หรือเป็นแหล่งพัฒนาผู้เรียน ในทุกด้านเพื่อนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตให้มากที่สุด จึงควรคำนึงถึงการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา ดังนี้ 1. ความเหมาะสม

ของเนื้อหา และโครงสร้างหลักสูตร 2.วิธีการจัดการเรียน การสอนและการปกครองที่ถูกต้อง หรือครูผู้สอนจะต้องเป็นครูที่มีสมรรถนะในการเป็นครู

3.1 ปัจจัยด้านสถานศึกษาพอสรุปได้ว่า สถานศึกษาเป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่ ในการจัดการศึกษา ฝึกอบรมและส่งเสริมการเรียนรู้ ให้กับนักเรียน นักศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับ นโยบายของหน่วยงานระดับสูง ได้แก่ อาคารสถานที่ เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ในการฝึกงาน การจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดี ความปลอดภัยและสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งการจัดครูผู้สอน บุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์

3.2 ปัจจัยด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน หลักสูตรเป็น แผนงาน โครงการ เนื้อหาสาระและ กิจกรรม ตลอดจนวิธีการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนรู้ ที่จะเป็แนวทางในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ เจตคติ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนด

มีบุคคลและนักวิชาการที่ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ดังนี้

อัมรา เล็กเริงสินธุ์ (2547 : 8 - 9) อธิบายว่าหลักสูตร หมายถึงเอกสารที่บรรจุแผนงาน หรือโครงการและเนื้อหากิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมต่าง ๆ อันพึงปรารถนาของสังคมนั้นๆ อันจะทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิต อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยที่แผนงานหรือโครงการนั้นๆ จะต้องมียุทธศาสตร์ที่สมบูรณ์ คือ มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน มีการกำหนดเนื้อหาสาระประสบการณ์ที่มีคุณค่าต่อผู้เรียน มีแนวทางการดำเนินงานที่เป็นระบบระเบียบ มีการทำแผนงานและโครงการนั้นปฏิบัติในสถาบันการศึกษา จนทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม จนสามารถวัดผลประเมินผลการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมของผู้เรียนได้

เมธี ปิลาชนานนท์ (2543 : 60) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง ผลรวมของสถานศึกษาที่ได้ วางแนวและจัดขึ้นไว้อย่างมีระบบ เพื่อช่วยให้เกิดมีปฏิสัมพันธ์ขึ้นในระหว่างผู้เรียนกับระบบการสอน ที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ เพราะแกนกลางของหลักสูตรนั้น อยู่ที่การเรียนรู้ และการเรียนรู้นั้นจำเป็น จะต้องประกอบด้วยเนื้อหาวิชาและกระบวนการต่าง ๆ ร่วมกัน

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539 : 11 - 12) กล่าวว่าหลักสูตร หมายถึง เครื่องชี้แนวทางในการ จัดความรู้และประสบการณ์แก่ผู้เรียน ซึ่งครูจะต้องปฏิบัติตาม เพื่อให้ผู้เรียน ได้รับการศึกษาที่มุ่งสู่ จุดหมายเดียวกัน หลักสูตรจึงเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาและเป็นเครื่องมือซึ่งถึงความเจริญของ ชาติ ถ้าประเทศใดมีหลักสูตรที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพคนในประเทศนั้นก็ย่อมมีความรู้และ ศักยภาพในการพัฒนาประเทศได้อย่างเต็มที่

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ (กระทรวงศึกษาธิการ : 2551 : 3-5) คือ มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาคือ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่น ทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาคือ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนา สิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคม อย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ดังนี้

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะ สำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรม ในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้ง การเจรจาต่อรอง เพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสาร ด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึง ถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิด อย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้าง องค์ความรู้หรือสารสนเทศ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจ ความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้ มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบ ที่เกิดขึ้น ต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และ การอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและ

ความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้ เทคโนโลยี ด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสารการทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มี คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็น พลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้อง ตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ การเรียนรู้ ดังนี้

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี

8. ภาษาต่างประเทศ

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระดับที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้มาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าว เป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด

จากที่กล่าวมาข้างต้นเห็นได้ว่าหลักสูตรมีความสำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอน เพราะหลักสูตรได้รวมจุดมุ่งหมายของการศึกษาในแต่ละระดับ เนื้อหาสาระและประสบการณ์ทั้งหลายของผู้เรียนเข้า หลักสูตรจึงเป็นรากฐานของการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาทุกแห่ง จึงต้องมีวิธีการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน และจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน สำหรับการจัดการเรียนการสอนนั้น เป็นกระบวนการที่นำไปสู่ความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยใช้กิจกรรม เช่น การบรรยาย การอภิปราย การฝึกปฏิบัติ การทดลอง หลักสูตรจึงเป็นแผนงานที่จัดขึ้นให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้เพื่อบรรลุเป้าหมายกว้าง ๆ ของการศึกษาและสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนั้นหลักสูตรที่ดีจึงควรเป็นหลักสูตรที่สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่จะนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และสังคมให้มากที่สุด

3. ปัจจัยด้านบุคลากรผู้สอน

บุคลากรผู้ทำหน้าที่ในการสอนหรือครูผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญที่จะต้องรู้จักและเข้าใจผู้เรียนทุกคนเป็นอย่างดี ทั้งในด้านพื้นฐานความรู้ความสามารถทั่วไป ข้อบกพร่องส่วนตัว และความสามารถเฉพาะตัว เพราะสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการเรียนการสอน และวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอย่างมาก ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับตัวผู้เรียน จะช่วยให้ครูสามารถแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้นก่อนการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการกำหนดจุดมุ่งหมาย และกระบวนการสอน ผู้เรียนจะมีความแตกต่างกันหลายด้าน เช่น เพศ อายุ สติปัญญา พื้นความรู้พื้นฐานทางครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อผลการเรียนรู้เป็นอย่างยิ่ง ครูผู้สอนจึงต้องใช้ความสามารถในการพิจารณาได้ว่า ผู้เรียนมีความแตกต่างส่วนบุคคลในด้านใดบ้าง เพื่อจะได้จัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับคนส่วนใหญ่ ลดความน่าเบื่อหน่ายในการเรียนการสอน และเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะศึกษาให้สำเร็จตามที่หลักสูตร

กำหนด

เพ็ญพิไล ฤทธาคณานนท์ (2549 : 169 – 170) กล่าวว่า ครูมีบทบาทสำคัญในการทำให้เด็กมีความพยายามที่จะเรียนให้ดี มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อการแข่งขันและมีความรู้สึกว่า ตนมีความสามารถ โดยการให้กำลังใจในความพยายามของเด็ก เร่งเร้าให้เด็กมีความสนใจ ในการเรียนและไม่ให้รู้สึกถึงปมค้อยของตนเอง ครูที่ดีต้องช่วยให้พัฒนาความสามารถที่มีอยู่แล้วให้แบ่งบานเต็มที่ และช่วยแก้ไขข้อบกพร่องหรือจุดอ่อนของเด็ก ครูที่ไม่ดีจะยิ่งทำให้เด็ก มีปมค้อยมากขึ้นและอาจมีอิทธิพลชักจูงให้เพื่อนทำต่อเด็กแบบเดียวกับที่ครูทำด้วย

สุรพันธ์ ดันศรีวงษ์ (2538 : 11 –14) กล่าวว่า ครูผู้สอนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การเตรียมการสอนของครูจึงมีความสำคัญที่สุดที่จะทำให้การเรียนการสอนราบรื่น ถูกต้อง และน่าสนใจ แม้ว่าภาระกิจการสอนที่คืนั้น จะเป็นงานที่ค่อนข้างยุ่งยาก แต่ถ้าหากมีการจัดเตรียมการสอนให้เป็นระบบ ก็จะทำให้ลดความสับสนยุ่งยากลง และนำทางให้การเรียนการสอนเป็นไปด้วยดี การเตรียมการสอนที่ดีทำให้ครูได้สอนตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด และช่วยในการวางแผนให้นักเรียน นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมมีความสนใจ ชื่นชมยินดี มีความเชื่อมั่นและศรัทธาในตัวครูผู้สอน ซึ่งจะทำให้ การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ อย่างไรก็ตามการจัดการเรียนการสอนที่ดำเนินไปนั้น อาจเกิดปัญหาเกี่ยวกับตัวครูผู้สอนได้ ซึ่งอาจจำแนกลักษณะปัญหาได้ ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนของเนื้อหาวิชาในหลักสูตร ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะสอนอย่างดี สามารถจำแนกแยกแยะรายละเอียดได้เมื่อนักเรียนนักศึกษาไม่เข้าใจ ปัญหาสำคัญก็คือ การที่ครูผู้สอนมีความรู้ที่น้อยจะทำให้ขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง และนักเรียน นักศึกษาเองก็ขาดความเชื่อมั่นในตัวครูผู้สอนเช่นกัน

2. ครูผู้สอนไม่ตั้งใจสอนและไม่มีการพัฒนาความรู้ของตนเอง ปัญหานี้เกิดขึ้นเสมอเมื่อครูผู้สอนไม่ได้ตั้งใจจะเป็นครูตั้งแต่เริ่มแรก อาจจะเป็นเพราะว่ายังหางานอื่นทำไม่ได้ หรือติดสัญญาการรับทุน ดังนั้น เมื่อครูขาดความตั้งใจและขาดการเตรียมการสอนจึงทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพลดน้อยลง

3. ครูผู้สอนขาดความรู้และทักษะด้านการสอน เนื่องจากจบมาทางสายวิศวกรรม หรือสาขาอื่นๆ ซึ่งไม่ได้มีวิชาที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนหรือวิธีสอนทำให้การสอนมีปัญหา เช่น สอนเร็วเกินไป วิธีการสอนไม่น่าสนใจ ปัญหาเหล่านี้จะเกิดขึ้นมากกับครูที่จบมาใหม่ ๆ แต่ถ้าหากมีความตั้งใจจริงพยายามศึกษาจากผู้ที่มีความรู้และความชำนาญก็จะแก้ปัญหามาก ประการสำคัญถ้าสถานศึกษานั้นจัดปฐมนิเทศ หรือมีการอบรมให้ความรู้กับครูใหม่ จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนได้ดียิ่งขึ้น

ปัจจัยด้านครูผู้สอนพอสรุปได้ว่า ครูผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญ ที่ทำให้การเรียนการสอน ประสบผลสัมฤทธิ์สูงสุด เป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ครูผู้สอนจึงควรวางแผนการเรียนการสอน ตรวจสอบ ปรับปรุง พัฒนาและประเมินผล การปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเองอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. ปัจจัยด้านส่วนตัวของนักเรียน เป็นเรื่องเฉพาะบุคคลที่เกี่ยวกับร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา ค่านิยม เจตคติ พฤติกรรม ความสัมพันธ์ทางสังคม พื้นฐานความรู้ ครอบครัวยุค บริบท และ เป็นสาเหตุการออกกลางคันของผู้เรียนได้

เจียรนีย์ ทรงชัยกุล (2543 : 236) ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ ในกลุ่มเพื่อน ไว้ว่า เพื่อนเป็นปัญหาอย่างหนึ่งที่ทำให้นักเรียน นักศึกษาออกกลางคัน เพื่อนมีหลายประเภท ถ้า นักเรียน นักศึกษาคบเพื่อนที่จะชักนำไปทางที่ดีก็จะส่งผลไปทางที่ดีด้วย แต่ถ้าคบเพื่อนที่ไม่ดีแล้ว มักจะชักนำในการเที่ยวเตร่หาความสนุกสนาน ซึ่งจะเป็ปัจจัยสาเหตุ ทำให้นักเรียน นักศึกษาออก กลางคัน ดังนี้

1. เพื่อนเสเพล เพื่อนจะชักชวนกันไปหมกมุ่นกับอบายมุข เที่ยวเตร่ตามสถานที่พักผ่อน ดิฉันเสพติด เล่นการพนัน ดิฉันเกม อินเทอร์เน็ต ทำให้นักเรียน นักศึกษาไม่มีเวลาเรียนหนังสือ หรือ มีเวลาแต่เรียนไม่รู้เรื่อง ไม่มีสมาธิ จึงเป็นเหตุให้นักเรียน นักศึกษาออกกลางคัน

2. เพื่อนเกเร เพื่อนอาจจะร่วมมือกันรังแกเพื่อนนักเรียน นักศึกษาด้วยกัน จึงถูกทาง สถานศึกษาทำโทษ คาดโทษไว้ หรืออาจถูกเพื่อนในสถานศึกษาที่โตกว่าคอยรังแก บังคับไม่ให้ ไปสถานศึกษาบ้าง โดยลอบทำร้ายร่างกายทำให้ไม่กล้าไปเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันที่เกี่ยวข้องกับด้านส่วนตัว ของนักเรียน นักศึกษาไว้ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540 : 10 - 23)

1. การย้ายสถานศึกษา ประเด็นการย้ายมีความสัมพันธ์กับการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษา เพราะการย้ายสถานศึกษาทำให้ขาดประสบการณ์ในสถานศึกษาใหม่ ขาดกลุ่มเพื่อนที่จะ คอยช่วยเหลือทั้งในเรื่องการเรียน การให้กำลังใจ การปรับตัวให้เข้ากับสังคมใหม่ ก็ย่อมส่งผลต่อ การเรียน และการที่ผลการเรียนถูกกระทบกระเทือนก็จะส่งผลต่อความเบื่อก่อนการเรียนและเป็น สาเหตุของการออกกลางคันได้ นอกจากนี้ การย้ายสถานศึกษาที่ว่ามีความ เกี่ยวข้องกับผลการ เรียนที่ต่ำลงของนักเรียน นักศึกษา เนื่องจากต้องอยู่ห่างไกลพ่อแม่ ผู้ปกครอง ทำให้ไม่สามารถ ควบคุมดูแลได้อย่างใกล้ชิด

2. เพศ มีผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษา เพศหญิงที่ออกกลางคันมากกว่า เพศชายในสถานศึกษา เนื่องจากการตั้งครรภ์และการแต่งงานมีครอบครัว

3. การถูกลงโทษ มักจะเกี่ยวข้องกับตัวแปรอื่น เช่น ไม่ทำการบ้าน การทำผิดระเบียบ วินัย ของสถานศึกษา การขาดเรียน การทะเลาะวิวาท การติดยาเสพติด ชู้สาว การถูกทำโทษมีผลต่อจิตใจ นักเรียน นักศึกษา และส่งผลต่อการออกกลางคันในที่สุด

4. สถิติปัญญา มีผลโดยตรงต่อผลการเรียน การที่บุคคลมีความแตกต่างกัน สถิติปัญญาเป็น องค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญ โดยเฉพาะการเรียนรู้ของบุคคล นักเรียน นักศึกษาที่มีสถิติปัญญาดีสามารถ เล่าเรียนได้ดีกว่านักเรียน นักศึกษาที่มีสถิติปัญญาไม่ค่อยดี สถิติปัญญา จึงส่งผลต่อการออกกลางคัน

5. การเบื่อหน่ายต่อการเรียน นักเรียน นักศึกษาที่เบื่อหน่ายต่อการเรียนจะมีอัตราเสี่ยง ในการออกกลางคัน เพราะการเบื่อหน่ายต่อการเรียนเป็นอุปสรรคโดยตรงต่อการประสบผลสำเร็จ ในการเรียนและนำไปสู่การออกกลางคัน

6. ปัจจัยด้านสถานศึกษามักจะมุ่งไปที่พฤติกรรมของนักเรียน นักศึกษา เป็นความ ประพฤติ ความตั้งใจ ความสนใจ ทักษะคิดต่อการเรียน ผลการเรียนต่ำ และการตกซ้ำชั้นจะมี ความสัมพันธ์กับการออกกลางคัน

7. การสนับสนุนทางบ้าน นักเรียน นักศึกษาที่ได้รับการสนับสนุนจากทางบ้านจะออก กลางคณน้อยกว่านักเรียน นักศึกษาที่ไม่ได้รับการสนับสนุนทางบ้าน และการสนับสนุน ทางบ้าน มีผลต่อการเรียนของนักเรียน นักศึกษาด้วย

8. การขาดเรียน มีสาเหตุมาจากหลายสาเหตุนักเรียน นักศึกษา มาเรียนมากทำให้การออก กลางคณน้อย และถ้านักเรียน นักศึกษามาเรียนน้อยมีความเสี่ยงในการออกกลางคณมากพฤติกรรม ขาดเรียนมีสาเหตุจากสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และความน่าสนใจของกิจกรรมในชั้นเรียน การหนีเรียนถือเป็นสาเหตุการออกกลางคณ

9. พฤติกรรมเบี่ยงเบน นักเรียน นักศึกษาที่มีพฤติกรรมใช้สารเสพติด พฤติกรรมเสี่ยง เสื่อมเสียในเรื่องต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับการออกกลางคณของนักเรียน นักศึกษา

จากที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับปัจจัยด้านส่วนตัวของนักเรียน นักศึกษาพอสรุปได้ว่า นักเรียน เป็นส่วนสำคัญของระบบการเรียนการสอน ถ้าไม่มีนักเรียน การเรียนการสอนก็จะไม่ สามารถเกิดขึ้นได้ นักเรียน จะต้องมีความพร้อมที่จะรับการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่จะ เกิดขึ้น และจะต้องมีความพร้อมและพื้นฐานความรู้เพียงพอที่จะพัฒนาทักษะและประสบ การณ์ของตนเองอยู่เสมอ อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่า การออกกลางคณก็มีสาเหตุมาจากเรื่อง ส่วนตัวของนักเรียน นักศึกษาเป็นสำคัญ อันเป็นผลมาจากปัญหาด้านการศึกษาเล่าเรียน ด้านร่างกาย จิตใจอารมณ์ สังคม สถิติปัญญา สภาพแวดล้อมทั่วไป พฤติกรรมเบี่ยงเบน การคบเพื่อน การย้ายสถานศึกษา การถูกทำโทษ การติดยาเสพติด สภาพครอบครัวที่ส่งผลต่อตัวนักเรียน นักศึกษา และพื้นฐาน

ความรู้เดิมที่มีน้อย ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียน ส่งผลให้ขาดเรียนบ่อย และ ผลสุดท้ายต้องออกจากสถานศึกษาก่อนที่จะเรียนจบครบตามที่หลักสูตรกำหนด

5. ปัจจัยด้านครอบครัว

ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานของสังคม ลักษณะของครอบครัวจะสะท้อนให้เห็นในเชิงสังคม วัฒนธรรม ประเพณี ขนบธรรมเนียมต่าง ๆ และจะแตกต่างกันไปในแต่ละสังคม ซึ่งจะทำให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม จากอดีตจนถึงปัจจุบัน ครอบครัวเป็นสังคมแรกของมนุษย์ที่จะขัดเกลาอบรมบ่มนิสัยบุตรหลาน ด้วยการให้การเรียนรู้ทุกรูปแบบ เพื่อเตรียมตัวที่จะเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ในอนาคตครอบครัวที่สมบูรณ์ประกอบด้วยพ่อแม่ ลูก และจะต้องอยู่ร่วมกัน มีความสัมพันธ์กัน พ่อแม่ จะต้องดูแลเลี้ยงดูลูกอบรมสั่งสอนแนะนำให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนให้การศึกษา ตามฐานะและเศรษฐกิจ นักเรียนนักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่มีความสมบูรณ์มักจะไม่ค่อยมีปัญหา แต่ถ้าครอบครัวใดไม่สมบูรณ์ เช่น พ่อแม่แยกกันอยู่หรือเสียชีวิต สภาพหย่าร้าง พ่อมีภรรยาใหม่หรือแม่สามีใหม่ ลูกไม่ได้อยู่ด้วยกัน ครอบครัวฐานะไม่ดีรายได้มีน้อย หรือประสบภัยธรรมชาติ เป็นต้น ครอบครัวจึงเป็นสถาบันที่สำคัญยิ่งเพราะนักเรียน นักศึกษา ส่วนใหญ่จะอยู่ร่วมกันกับครอบครัว ซึมซับพฤติกรรมส่วนบุคคลมาจากคนในครอบครัว ดังนั้น การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว จึงเป็นสิ่งที่ควรกระทำ ถ้าพ่อแม่หรือผู้ปกครอง มีความรัก ความเข้าใจซึ่งกันและกัน ละเว้นการทะเลาะกัน รวมทั้งการแยกกันอยู่ หรือการหย่าร้าง ซึ่งจะมีผลกระทบต่อสภาพจิตใจ ความรู้สึก พฤติกรรม และเป็นสาเหตุการออกกลางคันของผู้เรียนได้

แทนคุณ จิตต์อิสระ (2550 : 27) ได้อธิบายไว้ว่า ครอบครัวมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนมากที่สุด บุคคลในครอบครัวต้องมีความรัก ความเข้าใจต่อกัน พฤติกรรม การเอาใจใส่ ความรับผิดชอบ การเห็นคุณค่าและการเคารพนับถือกันเป็นส่วนประกอบที่สำคัญ และการที่พ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลาให้กับบุตรจะทำให้บุตรไม่สนิทสนมกันเท่าที่ควร ความห่างเหินกันทำให้บุตรรู้สึกแตกแยกและเอาแต่ใจตนเองจนกลายเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น การหนีเรียน ทะเลาะวิวาทและต้องย้ายสถานศึกษาในที่สุด

ชัยมงคล จำรูญ (2548 : 25) ได้อธิบายไว้ว่า ครอบครัวที่มีการเปลี่ยนแปลงหรือครอบครัวเดี่ยวที่อยู่กันเฉพาะ เช่น แม่กับลูก หรือพ่อกับลูก เป็นต้น ครอบครัวที่อยู่ในภาวะเสี่ยงจากการที่พ่อแม่แยกกันอยู่ หรือพ่อแม่ทิ้งลูกให้อยู่กับญาติผู้สูงอายุ สภาพครอบครัวยากจน พ่อแม่มีการศึกษาน้อย นอกจากนี้ปัญหาภายในครอบครัว เช่น เด็กเรียนไม่เก่ง เกเร ดิขยาเสพติดก็ เป็นสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษาด้วยเช่นกัน

ไพฑูรย์ เครือแก้ว (2548 : 106) อธิบายว่า ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานและเป็นสถาบันแรกในประวัติศาสตร์และเป็นการวิวัฒนาการของมนุษย์ชน กลุ่มคนที่ประกอบเป็นสมาชิกของครอบครัวนั้นเป็นกลุ่มปฐมภูมิ (primary group) ซึ่งแต่ละคนจะมีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่นเกี่ยวโยงซึ่งกันและกันประดุจสายใยแมงมุม ครอบครัวจะประกอบด้วยบุคคลต่างเพศตั้งแต่สองคนขึ้นไป มีความสัมพันธ์ทางเพศซึ่งกันและกัน มีข้อผูกพันที่จะทำให้ความสัมพันธ์ทางเพศที่มีต่อกันนั้นเป็นไปด้วยความแน่นอนและมีระยะเวลายาวนานพอที่จะทำให้เกิดมีบุตรด้วยกัน

ชาญ สุขเสวบัณฑิต (2546 : 37 - 38) กล่าวว่าพ่อแม่เป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับนักเรียน นักศึกษามากกว่าคนอื่นในครอบครัว ถ้าพ่อแม่มีความสัมพันธ์แนบแน่นลึกซึ้ง มีการอบรมเลี้ยงดูให้ความรัก ความอบอุ่นและเป็นตัวอย่างที่เหมาะสมนับว่าเป็นเรื่องที่สำคัญต่อเด็กอย่างยิ่ง

บรรจง โอพาร์ และคณะ (2546 : 25) อธิบายไว้ว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและครอบครัวมีผลต่อการออกกลางคันของผู้เรียนเป็นอย่างมาก เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและครอบครัวของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันย่อมจะส่งผลต่อพื้นฐานทางด้านจิตใจ ดังนั้นถ้าสภาพเศรษฐกิจและครอบครัวมีความมั่นคงจะเป็นแรงสนับสนุนในการศึกษาต่อและแก้ปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนได้

ธำรง อุดมไพจิตรกุล (2544 : 66) ให้ความหมายว่าครอบครัว หมายถึง สถาบันทางสังคมซึ่งเป็นหน่วยเล็กที่สุด แต่มีความผูกพันแนบแน่นทางสายโลหิต แม้จะมีการแยกครอบครัวแต่ความผูกพันทางญาติยังมีอยู่ ทั้งนี้เพราะปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในฐานะสามี ภรรยา พ่อแม่กับลูก พี่กับน้องมาจากพื้นฐานของความรักและปรารถนาดีต่อกันโดยตามธรรมชาติ

ปัจจัยด้านครอบครัวสรุปได้ว่า ครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญ เป็นแหล่งที่หล่อหลอมและพัฒนาจริยธรรม ค่านิยม และบุคลิกลักษณะของผู้เรียน ครอบครัวเป็นด่านแรกที่จะทำหน้าที่เกื้อหนุนส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และมีพลังสร้างสรรค์เป็นครอบครัวที่สมบูรณ์ได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยสื่อสัมพันธ์เชื่อมโยงสมาชิกทุกคนในครอบครัวให้ได้มีโอกาสพูดคุยกัน สอบถาม เข้าใจความเป็นอยู่ของกันและกันในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย มีความสบายใจ ซึ่งปัญหาของผู้เรียน ที่มีสาเหตุมาจากครอบครัวมีหลายองค์ประกอบด้วยกัน เช่น พ่อแม่ มีฐานะยากจนไม่มีเวลาดูแลอบรมสั่งสอนลูก หรือร่ำรวยมากเกินไปเลี้ยงดูลูกอย่างไม่เหมาะสมใช้จ่ายฟุ่มเฟือย อาจจะมีพฤติกรรมไปในทางที่ผิด พ่อแม่ เอาใจใส่มากเกินไปบังคับให้ทำตามคำสั่งอยู่เสมอ สมาชิกในครอบครัวมีความรู้สึกไม่ได้รับความอบอุ่นเพียงพอ กำหนดระเบียบเคร่งครัดเกินไป หรือปล่อยปละละเลย ไม่สนใจ และไม่สนับสนุนให้ศึกษาเล่าเรียน สถานที่ตั้งของบ้านเรือนถ้าอยู่ในบริเวณแหล่งแออัด อาจจะได้พฤติกรรมที่ไม่ดีก้าวร้าวหยาบคายก็ได้ เพราะฉะนั้นปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสาเหตุที่น่าจะส่งผลให้การเรียนไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร และอาจจะเป็นปัจจัยสาเหตุการออกกลางคัน

6. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา เป็นส่วนสำคัญที่จะสนับสนุนในด้านการเรียนการสอน ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สภาพแวดล้อมเป็นองค์ประกอบหรือปัจจัยที่แสดง ถึงศักยภาพของสถานศึกษา

กฤษณา สักดิ์ศรี (2550 : 441) อธิบายไว้ว่า สภาพแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญที่สถานศึกษา จะต้องดูแลเอาใจใส่เพราะมีผลต่อความ เป็นอยู่ของนักเรียน นักศึกษาเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะ สภาพแวดล้อมทั่วไปที่จะเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสุขภาพกาย และสุขภาพจิตของผู้เรียน แต่สถานศึกษาทั่วไปมักจะไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการดูแลด้านสุขภาพจิตของผู้เรียนมากนัก ทั้งที่ ปัญหาสุขภาพจิตมีผลต่อการเรียนการสอนและอาจจะทำให้ผู้เรียนต้องออกจากสถานศึกษาก่อน กำหนดได้ จึงเป็นเรื่องที่สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญและป้องกันการเกิดปัญหาดังกล่าว เพราะ การบริหารสถานศึกษากับการส่งเสริมสุขภาพจิตของผู้เรียนมีความสัมพันธ์กัน การบริหารสถาน ศึกษามีส่วนในการเสริมสร้างหรือทำลายสุขภาพจิตของผู้เรียนได้ ดังนั้นสถานศึกษาจะต้องดูแล เอาใจใส่ และให้ความสำคัญกับสิ่งที่จะก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพจิตของนักเรียน นักศึกษา เช่น

1. ระเบียบ ข้อบังคับของสถาบัน ไม่เคร่งครัด หุยมหิมเกินไป ไม่ควรตึง หรือหย่อนเกินไป ไม่เข้มงวดจนไม่สามารถปฏิบัติได้ จะทำให้เกิดความรำคาญ เสียสุขภาพจิต
2. การแข่งขันในหมู่นักเรียน นักศึกษา ครูผู้สอนไม่ควรยั่ว สนับสนุน ส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันกันมากเกินไป จะทำให้นักเรียน นักศึกษาเกิดความตึงเครียด
3. การสอบเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความกังวล หวาดกลัว กลัวสอบตก เป็นปัญหาต่อสุขภาพจิตได้ บางคนสอบตกก็รู้สึกเสียใจ
4. สังคมภายในสถาบัน การคบกันในกลุ่มเพื่อน ถ้ามีการแบ่งกลุ่มตามฐานะ การแต่งตัวตามสมัยนิยม นักเรียน นักศึกษาจะเลียนแบบกัน สำหรับผู้ที่มิฐานะไม่ดีอาจจะมีปัญหาได้
5. การปฏิบัติตัวของครูผู้สอนต้องให้ความเมตตา กรุณาใจเย็น ยุติธรรม อารมณ์ดี สอนเข้าใจดี ข้อสอบไม่ยากง่ายเกินไป รู้เข้าใจถึงความยุ่งยากใจของผู้เรียน ปลอดภัย ให้กำลังใจ เห็นอกเห็นใจ เข้าใจความต้องการของนักเรียน นักศึกษา ครูผู้สอนเป็นผู้ที่นักเรียน นักศึกษา เคารพศรัทธา อยู่แล้วจึงสามารถเสริมสร้างเจตคติที่ดีแก่นักเรียน นักศึกษาได้ ครูจึงมีความสำคัญ ต่อการเสริมสร้าง สุขภาพจิตได้มาก
6. ครูที่ปรึกษา ควรดูแลนักเรียน นักศึกษาอย่างใกล้ชิด เพราะนักเรียน นักศึกษาที่เข้ามาศึกษาจะมาจากหลากหลายสถานที่ย่อมมีความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะฉะนั้นนักเรียน นักศึกษา ที่มีปัญหาถ้าเป็นผู้ที่อยู่หอพักจะยังมีปัญหามากยิ่งขึ้น เพราะขาดคนที่ให้คำปรึกษา ครูที่ปรึกษาจึงมีบทบาทสำคัญที่คอยช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้กับนักเรียน นักศึกษา

7. สภาพแวดล้อมที่ตั้งสถาบัน ถ้าตั้งอยู่ในที่มีเสียงดังรบกวน ผู้คนสับสนจ้อแจ ตั้งอยู่ใกล้โรงงาน อยู่ริมถนนที่มีการจราจรคับคั่ง จะทำให้ไม่มีสมาธิในการเรียนการสอน

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมสรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมภายในมีส่วนช่วยสนับสนุนด้านการเรียนการสอน มีจัดกิจกรรมที่หลากหลายตรงกับความต้องการของผู้เรียน พร้อมทั้งต้องมีการดูแลเอาใจใส่จากครูที่ปรึกษา ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ต้องจัดให้กับผู้เรียนอย่างเพียงพอและเหมาะสม เพื่อที่จะได้เป็นส่วนสนับสนุนเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้การไม่ให้ความสำคัญด้านสุขภาพจิตของผู้เรียนที่อาจจะเกิดจากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เช่น กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เคร่งครัดเกินไป การประพฤติปฏิบัติของครูผู้สอนกับผู้เรียนที่ไม่ค่อยเหมาะสม ไม่เข้าใจความแตกต่างของผู้เรียน ขาดความเมตตา กรุณา ไม่ยุติธรรม อาจเป็นปัจจัยสาเหตุของการออกกลางคัน

ในการวิจัยในครั้งนี้ ปัจจัยที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย ผู้วิจัยวิเคราะห์ได้ 6 ด้าน คือ ด้านสถานศึกษา ด้านครูผู้สอน ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านส่วนตัวของนักเรียน ด้านสภาพครอบครัวและด้านสภาพแวดล้อม

แนวทางการแก้ไขปัญหานักเรียนออกกลางคัน

เด็กในวัยการศึกษาภาคบังคับบางส่วนหนึ่งที่เข้าเรียนแล้ว แต่ต้องออกจากโรงเรียนก่อนที่จะเรียนจบการศึกษาภาคบังคับ โดยสามารถจำแนกสาเหตุได้ 3 ด้าน คือ

1. ด้านตัวเด็ก
2. ด้านครอบครัว ชุมชน และสิ่งแวดล้อม
3. ด้านสถานศึกษา

สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหานี้ในแต่ละสาเหตุจะจำแนกเป็น 2 กรณี คือ

1. กรณีเด็กที่เข้าเรียนแล้วออกกลางคัน ซึ่งสถานศึกษาสามารถติดตามให้เด็กได้เข้าเรียนในสถานศึกษาได้
2. กรณีเด็กที่เข้าเรียนแล้วออกกลางคัน แต่สถานศึกษาไม่สามารถติดตามให้เด็กได้เข้าเรียนในสถานศึกษาได้

โดยแต่ละสาเหตุมีรายละเอียดและแนวทางการแก้ไขปัญหาดังนี้

1. ด้านตัวเด็ก
  - 1.1 เด็กพิการทางร่างกาย หรือมีปัญหาด้านสุขภาพ
  - 1.2 เด็กมีปัญหาด้านสติปัญญา
  - 1.3 เด็กได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ หรือโรคติดต่อร้ายแรง
  - 1.4 เด็กออกไปประกอบอาชีพเพื่อไปเลี้ยงดูบุพการีที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้

- 1.5 มีเพศสัมพันธ์ หรือตั้งครรภ์ หรือมีคู่สมรสในวัยเรียน
- 1.6 ดื่อบายมุข การพนัน สารเสพติด ฯลฯ
- 1.7 คบเพื่อนเสเพล
- 1.8 เด็กขาดเรียนบ่อย
- 1.9 เด็กตกซ้ำชั้น
- 1.10 เด็กหนีเรียน
- 1.11 เด็กมีสมาธิสั้น
- 1.12 เด็กประพฤติผิดระเบียบวินัยของโรงเรียน
- 1.13 เด็กไม่สนใจการเรียน เบื่อหน่ายการเรียน
- 1.14 เด็กปรับตัวเข้ากับครูและเพื่อนไม่ได้
- 1.15 การปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียนไม่ดี

แนวทางแก้ไขปัญหา

ก. กรณีเด็กที่เข้าเรียนแล้วออกกลางคัน ซึ่งสถานศึกษาสามารถติดตามให้เด็กเข้าเรียนในสถานศึกษาได้ให้ดำเนินการ ดังนี้

1. จัดทำระบบข้อมูลนักเรียนออกกลางคันให้ชัดเจน และมีการดูแลให้เด็กกลับมาเข้าเรียนอย่างต่อเนื่อง
  2. จัดการเรียนการสอนซ่อมเสริม
  3. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายรูปแบบ
  4. จัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ
  5. จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามความสนใจของนักเรียน
  6. จัดกิจกรรมพัฒนาสมองโดยใช้ตาราง 9 ช่อง (BBL : Brain Based Learning)
  7. จัดกิจกรรมปลูกจิตสำนึกให้มีความรักและศรัทธาสถานศึกษาของตนเอง
  8. ปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน
  9. ชี้แจงทำความเข้าใจแก่ผู้ปกครอง กรณีเด็กพิจารณาให้เข้าเรียนในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาเรียนร่วม หรือสถานศึกษาที่จัดการศึกษาพิเศษ
  10. ชี้แจงทำความเข้าใจแก่ผู้ปกครองให้นำเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาให้กับเด็กที่เป็นโรคเอ็ดส์หรือโรคติดต่อที่ร้ายแรง
  11. ชี้แจงทำความเข้าใจให้เด็กเห็นภัยพิบัติและโทษของสารเสพติด และการพนัน
- ข. กรณีเด็กเข้าเรียนแล้วแต่ออกกลางคัน แต่สถานศึกษาไม่สามารถติดตามให้เด็กกลับมาเข้าเรียนได้ให้สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา วางแผน ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หรือสถานประกอบการให้เด็กได้เข้าเรียนทั้งในและนอกระบบ เช่น การศึกษานอกโรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ในสถานประกอบการ ห้องเรียนสาขา เพื่อให้เด็กได้เข้าเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับ

2. ด้านครอบครัว ชุมชนและสิ่งแวดล้อม

2.1 ผู้ปกครองมีฐานะยากจน

2.2 ผู้ปกครองไม่มีที่อยู่ทำกิน หรือมีที่อยู่แต่ย้ายที่ทำกิน หรือมีที่อยู่ไม่เป็นหลัก

แหล่งซึ่งเด็กต้องติดตามผู้ปกครองไปด้วย

2.3 ผู้ปกครองต้องการมีรายได้เพิ่ม โดยใช้แรงงานเด็ก

2.4 ครอบครัวหย่าร้างหรือแตกแยก

2.5 ผู้ปกครองไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่เด็กเท่าที่ควร

2.6 ผู้ปกครองไม่ให้ความสำคัญด้านการศึกษาเท่าที่ควร

2.7 อยู่ห่างไกลสถานศึกษา การคมนาคมไม่สะดวก

ก. กรณีเด็กที่เข้าเรียนแล้วออกกลางคัน ซึ่งสถานศึกษาสามารถติดตามให้เด็กกลับเรียนในสถานศึกษาได้สถานศึกษาดำเนินการ ดังนี้

1. จัดระบบข้อมูลนักเรียนออกกลางคันให้ชัดเจนและดูแลให้เด็กกลับเข้ามาเรียนอย่างต่อเนื่อง

2. จัดหาที่พักอาศัยให้นักเรียนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น หอพักในโรงเรียน ครอบครัวอาสาสมัคร ฯลฯ หรืออาจขอความร่วมมือจากชุมชน รับผิดชอบเด็กเป็นรายบุคคล

3. สนับสนุนค่าพาหนะนักเรียนที่อยู่ห่างไกล หรือรถรับส่งนักเรียน หรือจักรยานยืมเรียนให้แก่เด็กนักเรียน

4. ส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน

5. จัดหาทุนการศึกษาหรือขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐเอกชน ให้เด็กได้เรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับ

6. จัดหาผู้อุปถัมภ์ / ผู้อุปการะ เป็นรายบุคคล เช่น พ่อ – แม่อุปถัมภ์

ข. กรณีเด็กเข้าเรียนแล้วแต่ออกกลางคัน แต่สถานศึกษาไม่สามารถติดตามให้เด็กกลับเข้าเรียนได้ให้สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา วางแผนประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือสถานประกอบการให้เด็กได้เข้าเรียนทั้งในและนอกระบบ เช่น การศึกษานอกโรงเรียน โรงเรียนสารพัดช่าง การศึกษาเฉพาะทาง การศึกษาตามอัธยาศัย โรงเรียนพระปริยัติธรรม ศูนย์การเรียนรู้ในสถานประกอบการ ห้องเรียนสาขา ฯลฯ เพื่อให้เด็กได้เข้าเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับ

3. ด้านสถานศึกษา

- 3.1 สถานศึกษามีการจัดระบบบริหารจัดการ การติดตามนักเรียนที่ออกกลางคัน กลับมาเข้าเรียนยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร
- 3.2 การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษายังไม่ครอบคลุม และไม่ต่อเนื่อง
- 3.3 การจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษาไม่เอื้อต่อการจัดการเรียน การสอน
- 3.4 สถานศึกษาปฏิบัติตามแนวทางการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติการศึกษา ภาคบังคับ พ.ศ. ไม่ครบขั้นตอนและไม่ต่อเนื่อง
- 3.5 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนไม่ดีเท่าที่ควร
- 3.6 ปัจจัยพื้นฐานการสนับสนุนการจัดการศึกษายังไม่เพียงพอและเหมาะสมกับ จำนวนนักเรียน

แนวทางแก้ไขปัญหา

ก. กรณีเด็กที่เข้าเรียนแล้วออกกลางคัน ซึ่งสถานศึกษาสามารถติดตามให้เด็กกลับเข้าเรียน ในสถานศึกษาได้

1. สถานศึกษาจัดระบบการบริหารจัดการและระบบการติดตามนักเรียนที่ออกกลางคัน มาเข้าเรียนอย่างชัดเจนและจริงจัง
2. สถานศึกษาจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนครอบคลุม ชัดเจน และสม่ำเสมอ
3. สถานศึกษาดำเนินการตามแนวทางการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติการศึกษา ภาคบังคับ พ.ศ. 2545 อย่างครบถ้วน

ข. กรณีเด็กเข้าเรียนแล้วแต่ออกกลางคัน แต่สถานศึกษาไม่สามารถติดตามให้เด็กกลับ เข้าเรียนได้ให้สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาวางแผน ประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือสถานประกอบการให้เด็กได้เข้าเรียนทั้งในและนอกระบบ เช่น การศึกษานอกโรงเรียน โรงเรียนสารพัดช่าง การศึกษาเฉพาะทาง การศึกษาตามอัธยาศัย โรงเรียนพระปริยัติธรรม ศูนย์การ เรียนในสถานประกอบการ ห้องเรียนสาขา เพื่อให้ เด็กได้เข้าเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับ

ค. เด็กที่กำลังเรียนอยู่แต่มีแนวโน้มว่าจะออกกลางคัน สภาพปัญหาของเด็กที่กำลังเรียน อยู่แต่มีแนวโน้มว่าจะออกกลางคัน จำแนกตามสาเหตุออกได้เป็น 3 ด้าน คือ ด้านตัวเด็ก ด้านสถานศึกษา และด้านครอบครัว ชุมชน และสิ่งแวดล้อม

1. ด้านตัวเด็ก

1.1 ขาดเรียน ไม่สนใจการเรียน เบื่อหน่ายการเรียน เรียนไม่ทันเพื่อน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

- 1.2 ปรับตัวเข้ากับครูและเพื่อนไม่ได้
- 1.3 มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น ดิสซาร์เซพติก มั่วสุมแหล่งอบายมุข
- 1.4 สุขภาพร่างกายเจ็บป่วย พิการ หรือได้รับอุบัติเหตุ

แนวทางแก้ไขปัญหา

สถานศึกษาดำเนินการ ดังนี้

1. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ตอบสนองต่อความสนใจของผู้เรียนอย่างหลากหลาย เพื่อให้ให้นักเรียนมีโอกาสเลือกเรียนในสิ่งที่ตนเองต้องการ
2. ส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนเป็นรายบุคคล เช่น เข้าค่าย ชุมนุม ชมรม กิจกรรมดนตรี กีฬา ศิลปะ กิจกรรมรักโรงเรียน ลูกเสือ เนตรนารี ทักษะศึกษา แหล่งเรียนรู้ภายในฯลฯ
3. จัดหาสื่อ เทคโนโลยีที่ทันสมัยให้เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน
4. จัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริม พี่สอนน้อง เพื่อนช่วยเพื่อน ให้กับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
5. จัดระบบการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพ
6. จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล จัดทำโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน
7. สร้างความเข้าใจระหว่างนักเรียน และชุมชน ให้มีความตระหนักและเน้นความสำคัญของการศึกษา เช่น จัดปฐมนิเทศ ประชุมผู้ปกครอง / กรรมการสถานศึกษา การประชาสัมพันธ์
8. จัดกิจกรรมเพื่อรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด ประสานเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้ความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดแก่นักเรียน เฝ้าระวังเด็กที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง และให้การบำบัดรักษาฟื้นฟูนักเรียนที่ติดยา
9. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียน เช่น เข้าค่าย คุณธรรมโรงเรียนวิถีพุทธ ฯลฯ
10. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องเพศศึกษา ให้คำปรึกษาแนะนำการประพฤติปฏิบัติตนที่เหมาะสมตามวัยแก่นักเรียน
11. สร้างเครือข่ายผู้ปกครอง เฝ้าระวังและป้องปรามยาเสพติดและแหล่งอบายมุข ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาด้านสุขภาพร่างกาย เจ็บป่วย พิการหรือได้รับอุบัติเหตุจนไม่สามารถรับการศึกษาในโรงเรียนได้
12. ประสานและให้ความร่วมมือกับสาธารณสุขในการให้ความรู้และดูแลสุขภาพอนามัยแก่นักเรียน
13. ดูแลฟื้นฟูสุขภาพนักเรียน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วม

14. จัดทำแผนการเรียนในรูปแบบที่หลากหลายทั้งในระบบ นอก ระบบ และตาม อัจฉริยะที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาของนักเรียน

15. สถานศึกษาจัดทำประกันชีวิตหมู่และประกันอุบัติเหตุให้นักเรียน

2. ด้านสถานศึกษา

- 2.1 สภาพสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน
- 2.2 ห้องเรียนห้องพิเศษไม่เพียงพอ
- 2.3 ห่างไกลกันดาร การคมนาคมไม่สะดวก
- 2.4 ระบบการส่งต่อนักเรียนเมื่อจบช่วงชั้น
- 2.5 ขาดสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน
- 2.6 ขาดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2.7 กิจกรรมการสอนของครูไม่น่าสนใจ
- 2.8 การลงโทษนักเรียนโดยวิธีการที่ไม่เหมาะสม
- 2.9 สถานศึกษาขาดความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน

แนวทางแก้ไขปัญหา

1. ปรับภูมิทัศน์ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน
2. ปรับปรุง ซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบ และสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ ให้เป็นปัจจุบัน
3. สถานศึกษาต้องประสานงานองค์กรต่าง ๆ ขอใช้สถานที่แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเป็น

ห้องเรียนพิเศษ

4. จัดแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาให้เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน
5. สถานศึกษาจัดห้องเรียนให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน
6. ประสานงานกับชุมชนหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องจัดหาที่พักให้แก่แก่นักเรียนที่บ้านอยู่

ห่างไกลจากสถานศึกษา

3. ด้านครอบครัว ชุมชน และสิ่งแวดล้อม

- 3.1 ครอบครัวยากจน
- 3.2 ผู้ปกครองอพยพไปทำงานที่อื่น และย้ายไปมาตามฤดูกาลเพื่อทำงานรับจ้าง
- 3.3 ครอบครัวแตกแยก เด็กขาดผู้ดูแล และเด็กถูกละเลยถึงเป็นภาระของคนอื่น
- 3.4 ผู้ปกครองไม่เข้าใจ ไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา
- 3.5 ครอบครัว ชุมชน เกี่ยวข้องกับสารเสพติดและการพนัน
- 3.6 สภาพแวดล้อมมีปัจจัยเสี่ยงจากอุบัติเหตุ โรคภัย การเจ็บป่วย โรคติดต่อร้ายแรง
- 3.7 การคมนาคมไม่สะดวก ทุกวันดาร เด็กต้องเดินทางมาเรียนไกลเกินกว่า 3 กิโลเมตร

3.8 ภัยที่เกิดจากการก่อความไม่สงบและภัยจากธรรมชาติ

3.9 สภาพแวดล้อมมีแหล่งอบายมุข สถานบันเทิง สื่อลามก กระจายเพิ่มมากขึ้น

ในชุมชนเมือง ตำบล หมู่บ้าน

แนวทางแก้ไขปัญหา

สถานศึกษาคำเนินการ ดังนี้

1. จัดทำข้อมูลเด็กที่มีแนวโน้มว่าจะออกกลางคัน เพื่อขอรับการสนับสนุนความช่วยเหลือ
2. ประสานความร่วมมือหน่วยงาน องค์กร เพื่อสร้างความเข้มแข็ง สนับสนุน ส่งเสริมให้ครอบครัว มีความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ สร้างรายได้เพิ่มขึ้น
3. สนับสนุนให้ครอบครัวมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายพื้นฐานในชีวิตประจำวัน
4. สร้างระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน / จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้ความรู้กลุ่มเป้าหมาย
5. จัดโครงการคาราวานเสริมสร้างเด็ก
6. ประสานความช่วยเหลือจัดหาทุนการศึกษา
7. หาผู้อุปการะเพื่อดูแลช่วยเหลือเด็กที่ถูกทอดทิ้ง
8. จัดบรรยายภาคและสิ่งแวดลอมทั้งในและนอกสถานศึกษาให้เอื้อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน
9. จัดห้องเรียนสาขาหรือโรงเรียนสาขาให้เหมาะสมกับพื้นที่
10. จัดค่าพาหนะ พาหนะรับ-ส่ง หรือจักรยานยืมเรียนให้แก่นักเรียน

แนวคิดเกี่ยวกับการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล หลักฐาน โดยใช้การสนทนา หรือการเจรจา อย่างมีจุดมุ่งหมายระหว่างบุคคล 2 ฝ่ายคือนักวิจัย (ฐานะผู้สัมภาษณ์)และผู้ให้ข้อมูล (ฐานะผู้ถูกสัมภาษณ์) ภายใต้อบรมวิชาการของการมีปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน

ลักษณะสำคัญของการสัมภาษณ์โดยทั่วไปมี 4 ประการ คือ

1. นักวิจัยเป็นผู้กำหนดเนื้อหาและโครงสร้างของการสนทนา
2. นักวิจัยพยายามหารายละเอียดเบื้องต้นเพื่อทำความเข้าใจในตัวผู้ให้ข้อมูล
3. ความสำเร็จส่วนใหญ่ของการสัมภาษณ์ขึ้นอยู่กับคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ว่าเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการจะทราบหรือไม่เพียงใด และผู้ให้ข้อมูลตอบคำถามตรงต่อความเป็นจริงมากน้อยเพียงใด
4. นักวิจัยควรจะมี ความชำนาญในการสัมภาษณ์พอสมควร

ประเภทของการสัมภาษณ์จำแนกตามลักษณะโครงสร้างได้ 3 ประเภท คือ

1. การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่มีการวางแผน จัดเตรียมชุดคำถาม และวิธีการสัมภาษณ์อย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนล่วงหน้า มีการดำเนินงานแบบเป็นทางการภายใต้กฎเกณฑ์หรือมาตรฐานเดียวกัน
2. การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่มีการวางแผน การสัมภาษณ์ไว้ก่อนล่วงหน้าอย่างเป็นขั้นตอน แบบเข้มงวดพอประมาณและข้อความถามในการสัมภาษณ์มีโครงสร้างแบบหลวม (Loosely structure)
3. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่ไม่มีกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับคำถามและลำดับขั้นตอนของการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้า เป็นการพูดคุยสนทนาตามธรรมชาติ (Naturalistic Inquiry)

ลักษณะของคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ควรมีลักษณะดังนี้

1. เป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Questions) คือเป็นคำถามในลักษณะที่เปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลตอบได้อย่างเสรีตามความพอใจ
2. เป็นคำถามที่ไม่เป็นการถามนำหรือเสนอแนะให้ผู้ให้ข้อมูลตอบไปในแนวทางที่วางไว้
3. เป็นคำถามที่จะไม่ทำให้ผู้ให้ข้อมูลเกิดความรู้สึกไม่อยากตอบ หรือจะทำให้ผู้ให้ข้อมูลเกิดความเสื่อมเสียหรืออับอาย
4. เป็นคำถามที่เน้นในเรื่องความคิดเห็นหรือเหตุผล เป็นการอธิบายที่มีรายละเอียด ลุ่มลึกและมีความหมายมากกว่าที่จะเน้นในเรื่องปริมาณ
5. ไม่ควรถามคำถามที่เป็นความรู้ทางวิชาการมากเกินไป เพราะถ้าผู้ให้ข้อมูลตอบไม่ได้จะรู้สึกกลัวที่จะตอบหรือพูดคุยต่อไป
6. ควรเป็นคำถามที่มีลักษณะกระตุ้นให้ได้แสดงความคิดเห็นอธิบายให้กว้างขวางขึ้นหากยังเงียบควรถามอื่น ๆ ต่อไป

ขั้นตอนในการสัมภาษณ์ มี 4 ขั้นตอนหลักดังนี้

1. ขั้นตอนเตรียมการสัมภาษณ์
2. ขั้นตอนเริ่มการสัมภาษณ์
3. ขั้นตอนดำเนินการสัมภาษณ์
4. ขั้นตอนยุติการสัมภาษณ์

ความสำคัญของการบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์เป็นสิ่งที่จะต้องทำทุกครั้งเนื่องจากช่วยให้ผู้วิจัยระลึกถึงเรื่องราวของการสัมภาษณ์นั้น ๆ ได้ ทำให้ทราบถึงความเป็นไปต่าง ๆ ของ

ผู้ให้ข้อมูลจากการได้สัมภาษณ์แต่ละครั้ง และให้ประโยชน์ในการรักษาความคุ้นเคยกับผู้ให้ข้อมูล และช่วยให้เก็บเรื่องราวต่าง ๆ เป็นรายละเอียดที่จะอ้างอิงถึงภายหลัง (ฉัตรชัย เลิศมโนญาณ. “โครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขันของผู้ค้าปลีกยางรถยนต์.” งานวิจัยเฉพาะเรื่อง คณะกรรมเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548)

บริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38

สำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ตั้งอยู่ที่โรงเรียนสุโขทัยวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย มีพื้นที่ในความรับผิดชอบอยู่ 2 จังหวัด คือจังหวัดสุโขทัย และจังหวัดตาก มีโรงเรียนอยู่ในความรับผิดชอบทั้งหมด 47 โรงเรียน โดยแบ่งเป็นโรงเรียนในจังหวัดสุโขทัย 27 โรงเรียนในจังหวัดตาก 20 โรงเรียน โดยมี ดร.กิตติพงษ์ พิพัฒน์สิ่ววงศ์ เป็นผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

วิสัยทัศน์ (VISION)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 เป็นองค์กรส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาชาติ และก้าวสู่มาตรฐานสากลภายในปี 2560

พันธกิจ (MISSION)

1. ส่งเสริมสนับสนุนเพื่อเพิ่มอัตราการเข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษา ทั้งเด็กทั่วไป ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ลดอัตราการออกกลางคัน และพัฒนารูปแบบการให้บริการการศึกษาระดับมัธยมศึกษา แก่เยาวชนที่อยู่นอกระบบ การศึกษา
2. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน เพื่อปลูกฝังคุณธรรมมีความสำนึก ในความเป็นชาติไทย วิถีประชาธิปไตย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แก่นักเรียนทุกคน
3. ส่งเสริม สนับสนุน สถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานการศึกษาชาติ และมาตรฐานสากล
4. พัฒนาระบบเทคโนโลยีและการสื่อสาร (ICT) ให้มีความพร้อมเพื่อบริการและจัดการศึกษาในหน่วยงานและสถานศึกษา
5. ส่งเสริมสนับสนุนการเสริมสร้างความเข้มแข็ง และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อรองรับการกระจายอำนาจอย่างมีประสิทธิภาพจนหลักธรรมาภิบาล สนองนโยบายยุทธศาสตร์จังหวัดและกลุ่มจังหวัด

เป้าประสงค์

1. ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและได้รับการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ

2. ประชากรวัยเรียน ทุกคน ทั้งปกติ พิการ และด้อยโอกาส ได้รับโอกาสในการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน 15 ปี ตามสิทธิอย่างเท่าเทียม ทัวถึง และมีคุณภาพ
3. ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มตามศักยภาพ
4. ผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรฐานการศึกษา มีคุณธรรม นำความรู้
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 และสถานศึกษามีความเข้มแข็ง เป็นกลไก
ขับเคลื่อนการศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยบริหารและการจัดการศึกษาภายใต้ความร่วมมือของทุกภาค
ส่วนเพื่อพัฒนาสู่ ความเป็นเลิศ

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตามหลักสูตร และ
ส่งเสริมเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 2 ปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์ที่ 3 ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียนได้รับ โอกาสในการ
พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาตามแนวทางการกระจายอำนาจ
เน้นการมีส่วนร่วมจากภาคส่วน

กลยุทธ์ที่ 6 พัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อการมีงานทำตามศักยภาพของพื้นที่

จากวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 38 ที่บอกไว้ชัดเจน แสดงให้เห็นว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ได้ส่งเสริมและ
สนับสนุนให้โรงเรียนในสังกัด พัฒนาโครงสร้างหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการบริหาร
ในโรงเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาชาติ และก้าวสู่มาตรฐานสากลในบริบทของ
สถานศึกษาของตนเองภายในปี 2560 แต่จากการติดตาม และศึกษาของผู้วิจัยปรากฏว่า โรงเรียน
มัธยมศึกษาในจังหวัดสุโขทัยทั้งหมด 27 โรงเรียน โดยแยกเป็น ขนาดเล็ก 14 โรง ขนาดกลาง 6 โรง
และขนาดใหญ่ 7 โรง ยังไม่บรรลุตามเป้าประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ดังแสดงให้เห็นว่าในแต่ละปี
ผลสอบของ โอนิเน็ตของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย หรือการสอบวัดผล
ระหว่างชาติ ตกต่ำ เกือบทุกปีและซ้ำร้ายในแต่ละปีจะมีนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้นและนักเรียนที่ออก
กลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำเพิ่มขึ้นทุกปี ดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้นและนักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38
จังหวัดสุโขทัย จำนวน 27 โรงเรียน

ลำดับ ที่	โรงเรียน	นักเรียน เรียนซ้ำชั้น	นักเรียนที่ออกกลางคัน ของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น
1	สุโขทัยวิทยาคม	1	0
2	อุดมครุณี	0	0
3	บ้านสวนวิทยาคม	1	0
4	ยางซ้ายพิทยาคม	0	0
5	ลิไทพิทยาคม	0	0
6	กงไกรลาศวิทยา	2	2
7	หนองตุมวิทยา	0	0
8	ไกรโนวิทยาคม รัชมังกลาภิเษก	2	0
9	คีรีมาศพิทยาคม	0	0
10	บ้านใหม่เจริญผลพิทยาคม	0	0
11	ทุ่งเสถียรชนูปถัมภ์	0	0
12	ชัยมงคลพิทยา	5	0
13	บ้านด่านลานหอยวิทยา	0	0
14	เมืองเซดิยง	44	7
15	ท่าชัยวิทยา	0	0
16	บ้านแก่งวิทยา	0	0
17	เมืองคังวิทยา	0	0
18	บ้านไร่พิทยาคม	3	0
19	ศรีตำโรงชนูปถัมภ์	0	0
20	วังทองวิทยา	0	0
21	สวรรคค่อนันต์วิทยา	0	0
22	หนองปลาหมอวิทยา	0	0

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ ที่	โรงเรียน	นักเรียน เรียนซ้ำชั้น	นักเรียนที่ออกกลางคัน ของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น
23	สวรรคค่อนันต์วิทยา	0	0
24	ขุนไกรพิทยาคม	0	0
25	หนองกลับพิทยาคม	0	0
26	สวรรคค่อนันต์วิทยา 2	0	0
27	ศรีนคร	0	0
	รวม	59	10

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บุญเลิศ จันทศิริ และ ธรรมรัตน์ รัมมณต์ (2527) การศึกษาองค์ประกอบที่เป็นสาเหตุของการซ้ำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครปฐมผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบด้านบิดามารดา หรือผู้ปกครองเป็น สาเหตุของการซ้ำชั้นสูงกว่าองค์ประกอบด้านอื่น ๆ โรงเรียนจึงควรรหาทางสร้างความ สัมพันธ์กับผู้ปกครองให้มากขึ้นโดยอาจจัดให้มี โครงการพบปะกับผู้ปกครองนักเรียน โดยการประชุม จัดงานสังสรรค์ หรือไปเยี่ยมผู้ปกครองที่บ้าน เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจให้เห็นความสำคัญของการศึกษา พร้อมทั้งขอความร่วมมือให้ผู้ปกครองเอาใจใส่ กวดขัน และสนับสนุนการเรียนของนักเรียน และพบว่า การขาดเรียนเป็นประจำ เป็นสาเหตุให้นักเรียนต้องเรียนซ้ำชั้นในระดับปานกลาง ทั้งในชั้น ป.1 และ ป.5 โรงเรียนจึงควรทำโครงการ ติดตามนักเรียนขาดเรียนเพื่อออกไปพบปะกับผู้ปกครองและติดตามนักเรียนที่ขาดเรียนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะ ทำให้ทราบ ข้อมูลว่า นักเรียนขาดเรียนเพราะเหตุใด จะช่วย ให้สามารถแก้ปัญหาการซ้ำชั้นได้

สมบุญ มหาโพธิ์ (2530 : 13 -17) ได้ศึกษาสาเหตุการซ้ำชั้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า สาเหตุการซ้ำชั้นของนักเรียนเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ 1. สาเหตุจากนักเรียนได้แก่ ไม่เคยผ่านชั้นเด็กเล็กหรืออนุบาล ใช้เวลาในการเล่นหรือดูโทรทัศน์มากเกินไป และขาดความพร้อม 2. สาเหตุจากครูได้แก่ ไม่สมัครใจสอนชั้นประถมปีที่ 1 ไม่สอนซ่อมเสริมให้นักเรียนและไม่ใช้สื่อการสอน 3. สาเหตุจากหลักสูตร ได้แก่ กำหนดจุดประสงค์เนื้อหาและกิจกรรมไว้มากและสูงเกินไป 4. สาเหตุจากโรงเรียนและผู้บริหาร ได้แก่ จัดบริการช่วยเหลือด้านสุขภาพแก่นักเรียนน้อยไป ไม่ได้จัดโครงการเตรียมความพร้อม และไม่ได้ประชุมชี้แจงเกี่ยวกับจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและวัดผล ให้ผู้ปกครองทราบและเข้าใจ 5. สาเหตุจากการนิเทศและ

ติดตามผล ได้แก่ ศึกษาวิเคราะห์ให้การนิเทศน้อยไป และขาดการนิเทศภายในจากผู้บริหาร 6. สาเหตุจากผู้ปกครอง ได้แก่ มีฐานะยากจน ไม่สนใจและเอาใจใส่ต่อสุขภาพและการเรียนของนักเรียน

เจริญ จิตวารินทร์ (2531: 49-50) ได้ทำการศึกษาและสรุปสาเหตุของการซ้ำชั้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่า การซ้ำชั้นของนักเรียนมีสาเหตุมาจากผู้ปกครองไม่สนใจ และเอาใจใส่ต่อการเรียนของนักเรียน ผู้ปกครองไม่กระตุ้นหรือช่วยสนับสนุนให้นักเรียนสนใจในการเรียน ครูมีภาระมาก การบริหารสารสนเทศของโรงเรียนไม่ได้ผล นักเรียนขาดอุปกรณ์การเรียน และโรงเรียนขาดการติดตามเด็กที่ขาดเรียนอย่างจริงจัง 2. ความคิดเห็นของครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เห็นว่าการซ้ำชั้นของนักเรียนมีสาเหตุเนื่องมาจาก ผู้ปกครองไม่มีการกระตุ้นหรือสนับสนุนให้นักเรียนสนใจในการเรียน ผู้ปกครองไม่สนใจและเอาใจใส่ต่อการเรียนของนักเรียน โครงการสอนซ่อมเสริมไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างเต็มที่ เพราะครูมีภาระมาก หลักสูตรกำหนดเป้าหมายไว้สูงเกินความรู้ ความสามารถของนักเรียนระดับนี้ นักเรียนมีความลำบากในการเดินทางมาโรงเรียน นักเรียนย้ายที่เรียนบ่อย จึงทำให้การเรียนไม่ติดต่อกัน 3. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เห็นว่าการซ้ำชั้นของนักเรียนนี้มีสาเหตุมาจาก ผู้ปกครองไม่มีการกระตุ้นหรือสนับสนุนให้นักเรียนสนใจในการเรียน ผู้ปกครองไม่สนใจเอาใจใส่ต่อการเรียนของนักเรียน นักเรียนย้ายที่เรียนบ่อยและนักเรียนย้ายเข้ามาเรียนกลางคัน เพราะอพยพตามผู้ปกครองมา

ประเสริฐ ทองประเจียด และคณะ (2533 : 83-84) ได้ศึกษาถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่ออัตราการเลื่อนชั้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยทำการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอัตราการเลื่อนชั้นกับตัวแปรต่าง ๆ พบว่า 1. ตัวแปรที่มีค่าดัชนีความสัมพันธ์กับอัตราการเลื่อนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้แก่ การมีบริการไฟฟ้าในท้องถิ่น อายุของครู ภาษา ศาสนา และสถาบันทางศาสนา เป็นตัวแปรที่มีค่าความสัมพันธ์กับอัตราการเลื่อนชั้นในลำดับที่สูง 2. ตัวแปรทางด้านชุมชนและเศรษฐกิจ เช่น แหล่งน้ำอุปโภคบริโภค สถานอนามัย การชลประทาน การคมนาคมและอาชีพของประชาชน โดยอาชีพรับราชการและค้าขาย มีความสัมพันธ์ในเชิงบวก ในขณะที่อาชีพเกษตรกรรมมีความสัมพันธ์ในเชิงลบ 3. ตัวแปรเกี่ยวกับตัวครู พบว่า อายุเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับอัตราการเลื่อนชั้นของนักเรียน โดยในโรงเรียนที่มีครูอายุไม่ต่ำกว่า 26 ปี จำนวนมากจะมีอัตราการเลื่อนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในขณะที่ถ้ามีวุฒิครู ป.ศ.หรือเทียบเท่ามาก จะมีอัตราการเลื่อนชั้นต่ำ ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะครูที่ไม่มีวุฒิต่างครูกับครูที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 26 ปี มักจะอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่หรือโรงเรียนในชุมชนที่เจริญ ในขณะที่ครูวุฒิป.ศ.กับครูที่มีอายุไม่เกิน 25 ปี มักจะได้รับการบรรจุให้อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กหรือในชนบทห่างไกลก่อน

ขนิษฐา บุญยศยิ่ง (2541 : 52-56) ได้ศึกษาสภาพและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการซ้ำชั้นของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาปรากฏดังนี้ 1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2539 มีอัตราการซ้ำชั้นร้อยละ 30.94 ส่วนใหญ่พบว่านักเรียนไม่ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ตามเกณฑ์การประเมินผลที่กำหนดไว้ 60% โดยเฉพาะกลุ่มทักษะภาษาไทยและคณิตศาสตร์ 2. ปัจจัยที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบางโรงเรียนมีครูไม่ครบชั้นเรียน และหลักสูตรที่โรงเรียนส่วนใหญ่ได้นำมาปรับใช้มีความเหมาะสมกับสภาพของนักเรียนการจัดการจัดการเรียนการสอนบางกิจกรรมไม่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตประจำวันของนักเรียน การวัดผลและประเมินไม่สัมพันธ์กับสภาพที่แท้จริงของนักเรียน 3. ปัจจัยที่เกี่ยวกับตัวนักเรียน ได้แก่ นักเรียนไม่มีความพร้อมทางการเรียน นักเรียนมีปัญหาในการใช้ภาษาไทยในการสื่อความหมาย และการขาดเรียนของนักเรียน ทำให้นักเรียนได้รับความรู้ไม่ต่อเนื่อง นักเรียนไม่เข้าใจ เนื้อหาวิชา ส่งผลให้ไม่ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ มีผลการเรียนต่ำ 4. ปัจจัยที่เกี่ยวกับสภาพทางครอบครัวของนักเรียน ได้แก่ ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นชาวเขาฐานะยากจน ไม่ได้รับการศึกษา จึงไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาทำให้ไม่สนับสนุนด้านอุปกรณ์การเรียนและไม่สนใจการเรียนของนักเรียน ไม่สามารถให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนมีปัญหาการเรียน

อัญชิสรา อุษยอินขง (2550 : 70-72) ได้ศึกษาสาเหตุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจออกจากโรงเรียนกลางคันในระดับมัธยมศึกษา ทั้งในส่วนที่เป็นสาเหตุโดยตรงและสาเหตุโดยอ้อม ปัจจัยทางด้านสภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจออกจากโรงเรียนกลางคันที่สำคัญที่สุด ปัจจัยรองลงมาคือ ด้านครอบครัวผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาและไม่สนับสนุน และปัจจัยที่ถือว่าสำคัญมากเพราะการตัดสินใจออกจากโรงเรียนกลางคันนั้นเป็นการตัดสินใจของตัวเยาวชนเอง โดยมาจากเหตุผลต่าง ๆ กันไป เช่น สถิติปัญหาผลการเรียน การเรียนซ้ำชั้น ลักษณะนิสัยส่วนตัว พฤติกรรมเบี่ยงเบน การคบเพื่อน การไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา

สุภาภรณ์ ปิ่นกะกาโน (2552 : 66-68) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการออกกลางคันของนักเรียนในโรงเรียนบ้านหนองเขียว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ นักเรียนเกินครึ่งเห็นว่า การออกกลางคันของนักเรียนมาสาเหตุมาจากหลักสูตรสถานศึกษา เนื่องจากยากเกินไปและเรียนหนักเกินไป ส่วนการเรียนการสอน เนื่องจากครูสอนไม่เข้าใจ นักเรียน ไม่มีส่วนร่วมในการเรียน ครูไม่มีเวลาให้คำปรึกษาไม่ติดตามนักเรียน และยังมีสาเหตุมาจากความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้นักเรียนรู้สึกเบื่อหน่ายการเรียน และมีผลการเรียนไม่ดี สำหรับครูประจำชั้น เกินครึ่งหนึ่งเห็นว่า มีสาเหตุมาจากการเรียนการสอน

เนื่องจากนักเรียนมีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา เคยเรียนซ้ำชั้น เบื่อหน่ายการเรียน รวมถึงมีโรคประจำตัว และป่วยบ่อย และความพร้อมทางเศรษฐกิจและสังคม เนื่องจากครอบครัวยากจน ต้องออกมาช่วยทำงานต้องเลี้ยงน้องเพราะผู้ปกครองไปทำงานนอกบ้าน นักเรียนไม่ชอบเรียน ต้องการแต่งงานและมีครอบครัว อีกทั้งผู้ปกครองไม่เห็นประโยชน์ของการศึกษา และเห็นว่าการศึกษาไม่สอดคล้องกับชีวิตจริง

อุทัย ลือสกุล (2553 : 90-95) ได้ทำการศึกษา รูปแบบการแก้ไขปัญหาการออกกลางคัน ของนักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดตรัง ที่พบว่า พ่อ แม่ ผู้ปกครองต้องติดตามพฤติกรรมของบุตรหลานและให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาอย่างจริงจัง ต่อเนื่องเพื่อเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงต่อการออกกลางคน

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการเรียนซ้ำชั้นและการออกกลางคัน ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การที่เด็กเรียนตกต่ำ เรียนซ้ำชั้นและออกกลางคัน ส่วนใหญ่จะมีสาเหตุ ดังนี้ 1. ปัจจัยด้านสถานศึกษาคือ จัดบริการช่วยเหลือด้านสุขภาพแก่นักเรียนน้อยไป ไม่ได้จัดโครงการเตรียมความพร้อม และไม่ได้ประชุมชี้แจงเกี่ยวกับจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 2. ปัจจัยด้านครูผู้สอน คือ ครูมีภาระมากเกินไปนอกเหนือจากภาระที่สอนส่งผลให้ครูไม่มีเวลาให้คำปรึกษาและไม่ติดตามนักเรียน 3. ปัจจัยด้านหลักสูตรการเรียนการสอนคือ หลักสูตรของสถานศึกษาเกินไปและเรียนหนักเกินไป 4. ปัจจัยด้านส่วนตัวของนักเรียนคือ นักเรียนไม่มีความพร้อมทางการเรียน มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา เคยเรียนซ้ำชั้น เบื่อหน่ายการเรียน การมีโรคประจำตัว และป่วยบ่อย ส่งผลให้มีการขาดเรียนของนักเรียน ทำให้นักเรียนได้รับความรู้ไม่ต่อเนื่อง นักเรียนไม่เข้าใจ เนื้อหาวิชา ส่งผลให้ไม่ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้อาจมีผลการเรียนต่ำ 5. ปัจจัยด้านสภาพครอบครัวคือ ผู้ปกครองมีฐานะยากจน ผู้ปกครองไม่สนใจ และเอาใจใส่ต่อการเรียนของนักเรียน ผู้ปกครองไม่กระตุ้นหรือช่วยสนับสนุนให้นักเรียนสนใจในการเรียน และ 6. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ซึ่งปัจจัยสาเหตุเหล่านี้จะส่งผลให้เกิดการออกกลางคันของนักเรียน ซึ่งการแก้ไขปัญหาจะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายและต้องมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานร่วมกัน และที่สำคัญ ผู้ปกครองนักเรียนก็ต้องมีการติดต่อประสานงานอย่างใกล้ชิด เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและความร่วมมืออันดีกับสถานศึกษา เพื่อจะได้ช่วยกันแก้ไขปัญหาการเรียนซ้ำชั้นและออกกลางคันของนักเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 3

ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อ ศึกษาสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้นและแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำราทางวิชาการ งานวิจัยต่าง ๆ และบทความที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้ดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิจัย ออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้ดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัญหาการใช้ นโยบายการเรียนซ้ำชั้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38

- 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย จำนวน 27 โรงประจำปีการศึกษา 2555 สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 38 จำนวน 1,179 คน ดังปรากฏในตารางที่ 3 (สำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38. 2555. Online) และนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ประจำปีการศึกษา 2555 จำนวน 23,559 คน ดังปรากฏในตารางที่ 4

- 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัด สำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 38 ประจำปีการศึกษา 2555 จำนวน 330 คน และนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัด สำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 38 ประจำปีการศึกษา 2555 จำนวน 379 คน โดยใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิ ดังปรากฏในตารางที่ 5

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนประชากรครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 38 จังหวัดสุโขทัย จำนวน 27 โรงเรียน

ลำดับที่	โรงเรียน	จำนวนประชากร ครูผู้สอน
1	สุโขทัยวิทยาคม	147
2	อุดมครุณี	99
3	บ้านสวนวิทยาคม	20
4	ยางซ้ายพิทยาคม	18
5	ลิไทพิทยาคม	23
6	กองไกรลาศวิทยา	57
7	หนองตุมวิทยา	18
8	ไกรโนวิทยาคม รัชมังกลาภิเษก	25
9	คีรีมาศพิทยาคม	65
10	บ้านใหม่เจริญผลพิทยาคม	19
11	ทุ่งเสลี่ยมชนูปถัมภ์	83
12	ชัยมงคลพิทยา	29
13	บ้านด่านลานหอยวิทยา	51
14	ดลิ่งชันวิทยานุสรณ์	10
15	เมืองเชลียง	85
16	ท่าชัยวิทยา	28
17	บ้านแก่งวิทยา	25
18	เมืองดั่งวิทยา	24
19	บ้านไร่พิทยาคม	32
20	ศรีสำโรงชนูปถัมภ์	81
21	วังทองวิทยา	15
22	ขุนไกรพิทยาคม	12

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับที่	โรงเรียน	จำนวนประชากร ครูผู้สอน
23	สวรรค์อนันต์วิทยา	119
24	หนองปลาหมอวิทยา	20
25	หนองกลับวิทยาคม	14
26	สวรรค์อนันต์วิทยา 2	14
27	ศรีนคร	46
รวม		1,179

ที่มา : สพม. 38 ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2555

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 38 จังหวัดสุโขทัย จำนวน 27 โรงเรียน

ลำดับที่	โรงเรียน	จำนวนนักเรียน
1	สุโขทัยวิทยาคม	3,107
2	อุดมครุณี	2,167
3	บ้านสวนวิทยาคม	367
4	ยางซ้ายพิทยาคม	172
5	ลิไทพิทยาคม	364
6	กงไกรลาศวิทยา	1,174
7	หนองตุมวิทยา	270
8	ไกรโนวิทยา ร่มเกล้าเกษก	421
9	คีรีมาศพิทยาคม	1,541
10	บ้านใหม่เจริญผลพิทยาคม	364
11	ทุ่งเสลี่ยมชนูปถัมภ์	1,831
12	ชัยมงคลพิทยา	423
13	บ้านด่านลานหอยวิทยา	1,093
14	ดลิ่งชันวิทยานุสรณ์	130

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ลำดับที่	โรงเรียน	จำนวนนักเรียน
15	เมืองเซียง	1,924
16	ท่าชัยวิทยา	500
17	บ้านแก่งวิทยา	506
18	เมืองดั่งวิทยา	345
19	บ้านไร่พิทยาคม	522
20	ศรีสำโรงชนูปถัมภ์	1,799
21	วังทองวิทยา	199
22	ขุนไกรพิทยาคม	224
23	สวรรคค่อนันต์วิทยา	2,560
24	หนองปลาหมอวิทยา	252
25	หนองกลับพิทยาคม	127
26	สวรรคค่อนันต์วิทยา 2	224
27	ศรีนคร	955
รวม		23,559

ที่มา : สพม. 38 ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2555

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครูผู้สอนและนักเรียน โรงเรียน
มัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 38
ประจำปีการศึกษา 2555

ลำดับที่	โรงเรียน	ครูผู้สอน		นักเรียน	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	สุโขทัยพิทยาคม	147	41	3,107	50
2	อุดมครุณี	99	28	2,167	35
3	บ้านสวนพิทยาคม	20	6	367	10
4	ยางซ้ายพิทยาคม	18	5	172	3
ลำดับที่	โรงเรียน	ครูผู้สอน		นักเรียน	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง

5	ลิไทพิทยาคม	23	6	364	6
6	กงไกรลาศวิทยา	57	16	1,174	18
7	หนองคูวิทยา	18	5	270	4
8	ไกรในวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก	25	7	421	7
9	คีรีมาศพิทยาคม	65	19	1,541	24
10	บ้านใหม่เจริญผลพิทยาคม	19	5	364	6
11	ทุ่งเสลี่ยมชนูปถัมภ์	83	23	1,831	29
12	ชัยมงคลพิทยา	29	8	423	7
13	บ้านด่านลานหอยวิทยา	51	14	1,093	17
14	ตลิ่งชันวิทยานุสรณ์	10	3	130	2
15	เมืองเสลียง	85	24	1,924	31
16	ท่าชัยวิทยา	28	8	500	8
17	บ้านแก่งวิทยา	25	7	506	8
18	เมืองคิ่งวิทยา	24	7	345	5
19	บ้านไร่พิทยาคม	32	9	522	8
20	ศรีสำโรงชนูปถัมภ์	81	23	1,799	29
21	วังทองวิทยา	15	4	199	3
22	ขุนไกรพิทยาคม	12	3	224	4
23	สวรรคค่อนันต์วิทยา	119	33	2,560	40
24	หนองปลาหมอวิทยา	20	5	252	4
25	หนองกลับวิทยาคม	14	4	127	2
26	สวรรคค่อนันต์วิทยา 2	14	4	224	4
27	ศรีนคร	46	13	955	5
รวม		1,179	330	23,559	379

2. ศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้นคือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 2 คน ครูกลุ่มงานวิชาการ จำนวน 1 คน ครูกลุ่มงานกิจการนักเรียน จำนวน 1 คน ครูแนะแนว จำนวน 1 คน ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น จำนวน 1 คน ครูผู้สอนประจำวิชา จำนวน 2 คน นักเรียนออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น จำนวน 3 คน โดยพิจารณาเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling random) เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 11 คน ดังปรากฏในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหา นักเรียนออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 จังหวัดสุโขทัย

ที่	กลุ่มตัวอย่างบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น	จำนวน
1	ผู้บริหาร	2
2	ครูกลุ่มงานวิชาการ	1
3	ครูกลุ่มงานกิจการนักเรียน	1
4	ครูแนะแนว	1
5	ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น	1
6	ครูผู้สอนประจำวิชา	2
7	นักเรียนออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น	3
	รวม	11

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัญหาของการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้นตามบริบททั้ง 6 ด้าน คือ ด้านสถานศึกษา ด้านครูผู้สอน ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านส่วนตัวของนักเรียน ด้านสภาพครอบครัว และด้านสภาพแวดล้อม และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เกี่ยวกับแนวทางแก้ปัญหานักเรียนออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 38 ผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. แบบสอบถาม ศึกษาสภาพปัญหาการใช้ นโยบายการเรียนซ้ำชั้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือ เป็นแบบสอบถามเก็บข้อมูลเชิงปริมาณแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งหน้าที่ในโรงเรียน และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้ นโยบายการเรียนซ้ำชั้น โดยพิจารณาจากด้านบริบทที่ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น 6 ด้าน คือ ด้านสถานศึกษา ด้านครูผู้สอน ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านส่วนตัวของนักเรียน ด้านสภาพครอบครัวและ ด้านสภาพแวดล้อม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 48 ข้อ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545: 74) โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายถึง ด้านบริบทส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้นในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ด้านบริบทส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้นในระดับมาก
- 3 หมายถึง ด้านบริบทส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้นในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ด้านบริบทส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้นในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ด้านบริบทส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้นในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้ นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามบริบททั้ง 6 ด้าน และข้อเสนอแนะอื่น ๆ

2. แบบสัมภาษณ์ ศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น มีลักษณะเป็นแนวคำถามที่ใช้สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง(Structured Interview) กับบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38

วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมี 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. แบบสอบถามสภาพปัญหาการใช้ นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามบริบททั้ง 6 ด้าน คือ ด้านสถานศึกษา ด้านครูผู้สอน ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านส่วนตัวของนักเรียน ด้านสภาพครอบครัว และบริบทด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 เป็นการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ดังนี้

- 1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการศึกษาด้านนโยบายการเรียนรู้
ขั้นต้น
- 1.2 ดำเนินการสร้างเครื่องมือ แบบสอบถาม โดยกำหนดขอบเขตของข้อคำถามและ
สร้างคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาที่จะศึกษาเป็นฉบับร่าง
- 1.3 นำเสนอร่างแบบสอบถาม ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย เพื่อขอคำแนะนำและ
ตรวจสอบความครอบคลุมของ เนื้อหา ภาษา ส่วนที่ใช้ ให้ครอบคลุมรายละเอียดของเนื้อหา
แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข เพื่อดำเนินการในลำดับต่อไป
- 1.4 นำแบบสอบถาม ที่ปรับปรุงแก้ไขและผ่านการตรวจแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษา
เรียบร้อยแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง และความสอดคล้อง
กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้
- +1 แทน เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
  - 0 แทน เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
  - 1 แทน เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 1.5 นำแบบสอบถาม ที่ผ่านการพิจารณา ตรวจสอบความถูกต้องและความ
สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน แล้วนำไปหาค่า IOC (Index
of congruence) ของแต่ละข้อ โดยใช้เกณฑ์ $IOC \geq 0.5$ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 61- 67) และ
เลือกข้อที่ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.5 - 1.00 มาใช้เป็นข้อคำถามในแบบสอบถาม
- 1.6 นำแบบสอบถาม ไปปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มเติมอีกครั้งตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ
ให้ได้แบบสอบถามที่ถูกต้องและสมบูรณ์
- 1.7 นำแบบสอบถาม ไปทดลองใช้ Try Out กับครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมา
วิเคราะห์หาความเที่ยง(Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach
alpha coefficient)
- 1.8 นำแบบสอบถาม ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ
เป็นครั้งสุดท้ายก่อนนำไปพิมพ์
- 1.9 จัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้เป็นแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่ม
ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
2. แบบสัมภาษณ์มีลักษณะเป็นแนวคำถามแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) กับ
บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียน

ที่เรียนซ้ำชั้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาด้านแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น

2.2 ดำเนินการสร้างเครื่องมือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง(Structured Interview) กับบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น เป็นฉบับร่าง

2.3 นำเสนอร่างแบบสัมภาษณ์ ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย เพื่อขอคำแนะนำและตรวจสอบความครอบคลุมของ เนื้อหา ภาษา จำนวนที่ใช้ ให้ครอบคลุมรายละเอียดของเนื้อหา แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข เพื่อดำเนินการในลำดับต่อไป

2.4 นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ที่สร้างขึ้น สำหรับเก็บข้อมูลความเหมาะสมของรูปแบบและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้จริง ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เพื่อหาความตรงเชิงเนื้อหา

2.5 นำแบบสัมภาษณ์ ที่ผ่านการพิจารณา ตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน แล้วนำไปหาค่า IOC (Index of congruence)

2.6 นำแบบสัมภาษณ์ ไปปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มเติมอีกครั้ง ตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ ให้ได้แบบสอบถามที่ถูกต้องและสมบูรณ์

2.7 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ เป็นครั้งสุดท้ายก่อนนำไปพิมพ์

2.8 จัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้เป็นแบบสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสุครีดิ์ถึงผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอน และนักเรียนของโรงเรียน

2. ผู้วิจัยทำบันทึกข้อความขอความอนุเคราะห์แนบไปพร้อมกับหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 38 เพื่อให้มอบหมายให้ครูผู้สอนและนักเรียนในแต่ละโรงเรียนดำเนินการตอบแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารโรงเรียนจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 รวบรวมส่งข้อมูลแบบสอบถาม ส่งมายังผู้ทำการวิจัย โดยใส่ซองที่ผู้วิจัยได้ให้ไว้พร้อมติดแสตมป์และที่อยู่ส่งกลับเรียบร้อยแล้ว

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาจากแต่ละโรงเรียนมาดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์เนื้อหาแล้วสรุปผล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในขั้นตอนที่ 2 ดังนี้

1. ผู้วิจัยออกแบบเครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง(Structured Interview) กับบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษา จำนวน 11 คน เกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น

2. สรุปผลเพื่อหาข้อสรุปร่วมกัน เกี่ยวกับการศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลได้ใน 2 ลักษณะ ดังนี้ คือ

1. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปประมวลผลข้อมูล ด้วยคอมพิวเตอร์

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ(percentage)

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพปัญหาของการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามบริบททั้ง 6

ด้าน คือ ด้านสถานศึกษา ด้านครูผู้สอน ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านส่วนตัวของนักเรียน ด้านสภาพครอบครัว และบริบทด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย

สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แล้วแปลความหมายค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 100) ดังนี้

4.50 - 5.00   หมายความว่า   ด้านบริบทส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียน
ซ้ำชั้นในระดับมากที่สุด

3.50 - 4.49   หมายความว่า   ด้านบริบทส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น
ในระดับมาก

2.50 - 3.49 หมายความว่า ด้านบริบทส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น
ในระดับปานกลาง

1.50 - 2.49 หมายความว่า ด้านบริบทส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น
ในระดับน้อย

1.00 - 1.49 หมายความว่า ด้านบริบทส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น
ในระดับน้อยที่สุด

1.3 ข้อมูลปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาของการใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น ตามบริบททั้ง 6 ด้าน และข้อเสนอแนะอื่น ๆ โดยนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาแล้วสรุปเป็นความเรียง

2. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ แบบสัมภาษณ์ที่มีลักษณะเป็นแนวคำถาม

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

(Structured Interview) กับบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษา เกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น ดังนั้นการวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) แล้วบรรยายสรุปผลเป็นความเรียง เพื่อหาข้อสรุปร่วมกัน เกี่ยวกับในการศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) ของข้อมูล

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) $\bar{X}$

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) SD

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาค่าความตรงเชิงเนื้อหาด้วยวิธีการหาค่าความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ (IOC)

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ

ครอนบาค (Cronbach alpha coefficient)

3. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) แล้วบรรยายสรุปผลเป็นความเรียง เพื่อหาข้อสรุปร่วมกัน โดยนำเสนอในลักษณะข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากวิธีการดำเนินการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้นและแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ผู้วิจัยได้สรุปขั้นตอนการดำเนินงาน ดังปรากฏในตารางที่ 7 ดังนี้

ตารางที่ 7 แสดงขั้นตอนการดำเนินงานดำเนินการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้นและแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38

วัตถุประสงค์การวิจัย	กระบวนการ	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	กลุ่มตัวอย่าง	การวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย	1. ศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้นแล้วรวบรวมข้อมูลของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้นของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสุโขทัย	1. นำหนังสือ บันทึกวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ถึงผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัยเพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูล	1. ครูผู้สอน จำนวน 330 คน 2. นักเรียน จำนวน 379 คน	1. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ
2. กำหนดจุดประสงค์ในการศึกษานโยบายการเรียนซ้ำชั้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ	2. ศึกษาคั่นคว้งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและที่มาของนโยบาย	2. ตรวจสอบความสมบูรณ์แบบสอบถามที่ได้รับคืนแล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วสรุปผล		2. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาของการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น

ตารางที่ 7 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ การวิจัย	กระบวนการ	วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล	กลุ่ม ตัวอย่าง	การวิเคราะห์ ข้อมูล
	การเรียนรู้ซ้ำขึ้น ตามประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ 4.กำหนดกลุ่ม ประชากรและกลุ่ม ตัวอย่าง 5.ออกแบบและสร้าง เครื่องมือที่ใช้ใน การศึกษา 6.เก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์			วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหา เฉลี่ย $\bar{X}$ และค่า ความเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD) 3. ข้อมูลให้ แสดงความ คิดเห็น และ ข้อเสนอแนะ อื่นๆ นำมา วิเคราะห์เชิง เนื้อหาแล้วสรุป เป็นความเรียง
2.เพื่อศึกษาแนว ทางการแก้ไข ปัญหานักเรียน ที่ออกกลางคัน ของนักเรียนที่ เรียนซ้ำขึ้นตาม ประกาศ กระทรวงศึกษา ธิการ โรงเรียน มัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย	1.นำข้อมูลเนื้อหา จากการสรุปผล ในชั้นตอนที่ 1 มา ออกแบบข้อสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาหาแนวทาง ในการแก้ไขปัญหา นักเรียนที่ออก กลางคันของนักเรียน ที่เรียนซ้ำขึ้น	1.ทำหนังสือ แนะนำตัวจาก บัณฑิตวิทยาลัย ราชภัฏอุตรดิตถ์ ถึงเพื่อขออนุญาต สัมภาษณ์ 2.ดำเนินสัมภาษณ์ กับบุคลากรที่มี ส่วนเกี่ยวข้อง วิเคราะห์เนื้อหา แล้วสรุปผลเป็น ความเรียง	บุคลากรที่มี ส่วนเกี่ยว ข้องใน การศึกษา จำนวน 11 คน	นำแบบ สัมภาษณ์ มา วิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีการ วิเคราะห์เนื้อหา สรุปผลเป็น ความเรียง เพื่อหาข้อสรุป ร่วมกัน

บทที่ 3

ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อ ศึกษาสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้นและแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำราทางวิชาการ งานวิจัยต่าง ๆ และบทความที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้ดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิจัย ออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้ดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัญหาการใช้ นโยบายการเรียนซ้ำชั้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38

- 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย จำนวน 27 โรงประจำปีการศึกษา 2555 สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 38 จำนวน 1,179 คน ดังปรากฏในตารางที่ 3 (สำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38. 2555. Online) และนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ประจำปีการศึกษา 2555 จำนวน 23,559 คน ดังปรากฏในตารางที่ 4

- 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัด สำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 38 ประจำปีการศึกษา 2555 จำนวน 330 คน และนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัด สำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 38 ประจำปีการศึกษา 2555 จำนวน 379 คน โดยใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิ ดังปรากฏในตารางที่ 5

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนประชากรครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 38 จังหวัดสุโขทัย จำนวน 27 โรงเรียน

ลำดับที่	โรงเรียน	จำนวนประชากร ครูผู้สอน
1	สุโขทัยวิทยาคม	147
2	อุดมครุณี	99
3	บ้านสวนวิทยาคม	20
4	ยางซ้ายพิทยาคม	18
5	ลิไทพิทยาคม	23
6	กงไกรลาศวิทยา	57
7	หนองชุมวิทยา	18
8	ไกรในวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก	25
9	คีรีมาศพิทยาคม	65
10	บ้านใหม่เจริญผลพิทยาคม	19
11	ทุ่งเสลี่ยมชนูปถัมภ์	83
12	ชัยมงคลพิทยา	29
13	บ้านด่านลานหอยวิทยา	51
14	ตลิ่งชันวิทยานุสรณ์	10
15	เมืองเซลียง	85
16	ท่าชัยวิทยา	28
17	บ้านแก่งวิทยา	25
18	เมืองดงวิทยา	24
19	บ้านไร่พิทยาคม	32
20	ศรีสำโรงชนูปถัมภ์	81
21	วังทองวิทยา	15
22	ขุนไกรพิทยาคม	12
23	สวรรคค่อนันต์วิทยา	119
24	หนองปลาหมอวิทยา	20

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับที่	โรงเรียน	จำนวนประชากร ครูผู้สอน
25	หนองกลับวิทยาคม	14
26	สวรรคค่อนันต์วิทยา 2	14
27	ศรีนคร	46
	รวม	1,179

ที่มา : สพม. 38 ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2555

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 38 จังหวัดสุโขทัย จำนวน 27 โรงเรียน

ลำดับที่	โรงเรียน	จำนวนนักเรียน
1	สุโขทัยวิทยาคม	3,107
2	อุดมครุณี	2,167
3	บ้านสวนวิทยาคม	367
4	ยางซ้ายพิทยาคม	172
5	ลิไทพิทยาคม	364
6	กงไกรลาศวิทยา	1,174
7	หนองตุมวิทยา	270
8	ไกรโนวิทยาคม รัชมังกลาภิเษก	421
9	คีรีมาศพิทยาคม	1,541
10	บ้านใหม่เจริญผลพิทยาคม	364
11	ทุ่งเสลี่ยมชนูปถัมภ์	1,831
12	ชัยมงคลพิทยา	423
13	บ้านด่านลานหอยวิทยา	1,093
14	ดลิ่งชันวิทยานุสรณ์	130
15	เมืองเชลียง	1,924
16	ท่าชัยวิทยา	500

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ลำดับที่	โรงเรียน	จำนวนนักเรียน
17	บ้านแก่งวิทยา	506
18	เมืองดั่งวิทยา	345
19	บ้านไร่พิทยาคม	522
20	ศรีสำโรงชนูปถัมภ์	1,799
21	วังทองวิทยา	199
22	ขุนไกรพิทยาคม	224
23	สวรรคค่อนันต์วิทยา	2,560
24	หนองปลาหมอวิทยา	252
25	หนองกลับพิทยาคม	127
26	สวรรคค่อนันต์วิทยา 2	224
27	ศรีนคร	955
	รวม	23,559

ที่มา : สพม. 38 ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2555

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครูผู้สอนและนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา มัชชยมศึกษา เขต 38 ประจำปีการศึกษา 2555

ลำดับที่	โรงเรียน	ครูผู้สอน		นักเรียน	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	สุโขทัยพิทยาคม	147	41	3,107	50
2	อุดมครุณี	99	28	2,167	35
3	บ้านสวนพิทยาคม	20	6	367	10
4	ยางซ้ายพิทยาคม	18	5	172	3
5	ลิไทพิทยาคม	23	6	364	6
6	กงไกรลาศวิทยา	57	16	1,174	18

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับที่	โรงเรียน	ครูผู้สอน		นักเรียน	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
7	หนองคูมวิทยา	18	5	270	4
8	ไกรในวิทยาคม รัชมังคลาภิเษก	25	7	421	7
9	คีรีมาศพิทยาคม	65	19	1,541	24
10	บ้านใหม่เจริญผลพิทยาคม	19	5	364	6
11	ทุ่งเสลี่ยมชนูปถัมภ์	83	23	1,831	29
12	ชัยมงคลพิทยา	29	8	423	7
13	บ้านด่านลานหอยวิทยา	51	14	1,093	17
14	ตลิ่งชันวิทยานุสรณ์	10	3	130	2
15	เมืองเสถียง	85	24	1,924	31
16	ท่าชัยวิทยา	28	8	500	8
17	บ้านแก่งวิทยา	25	7	506	8
18	เมืองสังวิทยา	24	7	345	5
19	บ้านไร่พิทยาคม	32	9	522	8
20	ศรีสำโรงชนูปถัมภ์	81	23	1,799	29
21	วังทองวิทยา	15	4	199	3
22	ขุนไกรพิทยาคม	12	3	224	4
23	สวรรคค่อนันต์วิทยา	119	33	2,560	40
24	หนองปลาหมอวิทยา	20	5	252	4
25	หนองกลับพิทยาคม	14	4	127	2
26	สวรรคค่อนันต์วิทยา 2	14	4	224	4
27	ศรีนคร	46	13	955	5
รวม		1,179	330	23,559	379

2. ศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้นคือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 2 คน ครูกลุ่มงานวิชาการ จำนวน 1 คน ครูกลุ่มงานกิจการนักเรียน จำนวน 1 คน ครูแนะแนว จำนวน 1 คน ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น จำนวน 1 คน ครูผู้สอนประจำวิชา จำนวน 2 คน นักเรียนออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น จำนวน 3 คน โดยพิจารณาเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling random) เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 11 คน ดังปรากฏในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 จังหวัดสุโขทัย

ที่	กลุ่มตัวอย่างบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น	จำนวน
1	ผู้บริหาร	2
2	ครูกลุ่มงานวิชาการ	1
3	ครูกลุ่มงานกิจการนักเรียน	1
4	ครูแนะแนว	1
5	ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น	1
6	ครูผู้สอนประจำวิชา	2
7	นักเรียนออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น	3
	รวม	11

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัญหาของการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้นตามบริบททั้ง 6 ด้าน คือ ด้านสถานศึกษา ด้านครูผู้สอน ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านส่วนตัวของนักเรียน ด้านสภาพครอบครัว และด้านสภาพแวดล้อม และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนออก

กลางคั่นของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 38 ผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. แบบสอบถาม ศึกษาสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น โรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือ
เป็นแบบสอบถามเก็บข้อมูลเชิงปริมาณแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
มีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ
ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งหน้าที่ในโรงเรียน และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น
โดยพิจารณาจากด้านบริบทที่ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น 6 ด้าน คือ ด้านสถานศึกษา
ด้านครูผู้สอน ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านส่วนตัวของนักเรียน ด้านสภาพครอบครัวและ
ด้านสภาพแวดล้อม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 48
ข้อ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 74) โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายถึง ด้านบริบทส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้นในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ด้านบริบทส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้นในระดับมาก
- 3 หมายถึง ด้านบริบทส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้นในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ด้านบริบทส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้นในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ด้านบริบทส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้นในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามบริบททั้ง 6 ด้าน และข้อเสนอแนะอื่น ๆ

2. แบบสัมภาษณ์ ศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนออกกลางคั่นของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น มีลักษณะเป็นแนวคำถามที่ใช้สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) กับบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนที่ออกกลางคั่นของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38

วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมี 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. แบบสอบถามสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามบริบททั้ง 6 ด้าน คือ ด้านสถานศึกษา ด้านครูผู้สอน ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านส่วนตัวของนักเรียน ด้านสภาพครอบครัว และบริบทด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย

สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 เป็นการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการศึกษาด้านนโยบายการเรียนรู้
ซ้ำชั้น

1.2 ดำเนินการสร้างเครื่องมือ แบบสอบถาม โดยกำหนดขอบเขตของข้อคำถามและ
สร้างคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาที่จะศึกษาเป็นฉบับร่าง

1.3 นำเสนอร่างแบบสอบถาม ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย เพื่อขอคำแนะนำและ
ตรวจสอบความครอบคลุมของ เนื้อหา ภาษา จำนวนที่ใช้ ให้ครอบคลุมรายละเอียดของเนื้อหา
แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข เพื่อดำเนินการในลำดับต่อไป

1.4 นำแบบสอบถาม ที่ปรับปรุงแก้ไขและผ่านการตรวจแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษา
เรียบร้อยแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง และความสอดคล้อง
กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

+1 แทน เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 แทน เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

-1 แทน เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

1.5 นำแบบสอบถาม ที่ผ่านการพิจารณา ตรวจสอบความถูกต้องและความ
สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน แล้วนำไปหาค่า IOC (Index
of congruence) ของแต่ละข้อ โดยใช้เกณฑ์ $IOC \geq 0.5$ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 61-67) และ
เลือกข้อที่ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.5 - 1.00 มาใช้เป็นข้อคำถามในแบบสอบถาม

1.6 นำแบบสอบถาม ไปปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มเติมอีกครั้งตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ
ให้ได้แบบสอบถามที่ถูกต้องและสมบูรณ์

1.7 นำแบบสอบถาม ไปทดลองใช้ Try Out กับครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมา
วิเคราะห์หาความเที่ยง(Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach
alpha coefficient)

1.8 นำแบบสอบถาม ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ
เป็นครั้งสุดท้ายก่อนนำไปพิมพ์

1.9 จัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้เป็นแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่ม
ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

2. แบบสัมภาษณ์มีลักษณะเป็นแนวคำถามแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) กับ
บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียน

ที่เรียนซ้ำชั้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาด้านแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น

2.2 ดำเนินการสร้างเครื่องมือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง(Structured Interview) กับบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น เป็นฉบับร่าง

2.3 นำเสนอร่างแบบสัมภาษณ์ ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย เพื่อขอคำแนะนำและตรวจสอบความครอบคลุมของ เนื้อหา ภาษา จำนวนที่ใช้ ให้ครอบคลุมรายละเอียดของเนื้อหา แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข เพื่อดำเนินการในลำดับต่อไป

2.4 นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ที่สร้างขึ้น สำหรับเก็บข้อมูลความเหมาะสมของรูปแบบและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้จริง ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เพื่อหาความตรงเชิงเนื้อหา

2.5 นำแบบสัมภาษณ์ ที่ผ่านการพิจารณา ตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน แล้วนำไปหาค่า IOC (Index of congruence)

2.6 นำแบบสัมภาษณ์ ไปปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มเติมอีกครั้ง ตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ ให้ได้แบบสอบถามที่ถูกต้องและสมบูรณ์

2.7 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ เป็นครั้งสุดท้ายก่อนนำไปพิมพ์

2.8 จัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้เป็นแบบสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสุครีดิ์ถึงผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอน และนักเรียนของโรงเรียน

2. ผู้วิจัยทำบันทึกข้อความขอความอนุเคราะห์แนบไปพร้อมกับหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 38 เพื่อให้มอบหมายให้ครูผู้สอนและนักเรียนในแต่ละโรงเรียนดำเนินการตอบแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารโรงเรียนจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 รวบรวมส่งข้อมูลแบบสอบถาม ส่งมายังผู้ทำการวิจัย โดยใส่ซองที่ผู้วิจัยได้ให้ไว้พร้อมติดแสตมป์และที่อยู่ส่งกลับเรียบร้อยแล้ว

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาจากแต่ละโรงเรียนมาดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์เนื้อหาแล้วสรุปผล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในขั้นตอนที่ 2 ดังนี้

1. ผู้วิจัยออกแบบเครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง(Structured Interview) กับบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษา จำนวน 11 คน เกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น

2. สรุปผลเพื่อหาข้อสรุปร่วมกัน เกี่ยวกับการศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลได้ใน 2 ลักษณะ ดังนี้ คือ

1. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปประมวลผลข้อมูล ด้วยคอมพิวเตอร์

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ(percentage)

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพปัญหาของการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามบริบททั้ง 6

ด้าน คือ ด้านสถานศึกษา ด้านครูผู้สอน ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านส่วนตัวของนักเรียน ด้านสภาพครอบครัว และบริบทด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย

สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แล้วแปลความหมายค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 100) ดังนี้

4.50 - 5.00   หมายความว่า   ด้านบริบทส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียน
ซ้ำชั้นในระดับมากที่สุด

3.50 - 4.49   หมายความว่า   ด้านบริบทส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น
ในระดับมาก

2.50 - 3.49 หมายความว่า ด้านบริบทส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น
ในระดับปานกลาง

1.50 - 2.49 หมายความว่า ด้านบริบทส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น
ในระดับน้อย

1.00 - 1.49 หมายความว่า ด้านบริบทส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น
ในระดับน้อยที่สุด

1.3 ข้อมูลปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาของการใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น ตามบริบททั้ง 6 ด้าน และข้อเสนอแนะอื่น ๆ โดยนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาแล้วสรุปเป็นความเรียง

2. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ แบบสัมภาษณ์ที่มีลักษณะเป็นแนวคำถาม

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

(Structured Interview) กับบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษา เกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น ดังนั้นการวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) แล้วบรรยายสรุปผลเป็นความเรียง เพื่อหาข้อสรุปร่วมกัน เกี่ยวกับในการศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) ของข้อมูล

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) $\bar{X}$

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) SD

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 หาค่าความตรงเชิงเนื้อหาด้วยวิธีการหาค่าความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ (IOC)

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ

ครอนบาค (Cronbach alpha coefficient)

3. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) แล้วบรรยายสรุปผลเป็นความเรียง เพื่อหาข้อสรุปร่วมกัน โดยนำเสนอในลักษณะข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากวิธีการดำเนินการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้นและแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ผู้วิจัย ได้สรุปขั้นตอนการดำเนินงาน ดังปรากฏในตารางที่ 7 ดังนี้

ตารางที่ 7 แสดงขั้นตอนการดำเนินงานดำเนินการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพปัญหาการใช้ นโยบาย การเรียนซ้ำชั้นและแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนออกกลางคันของนักเรียนที่เรียน ซ้ำชั้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38

วัตถุประสงค์ การวิจัย	กระบวนการ	วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล	กลุ่ม ตัวอย่าง	การวิเคราะห์ ข้อมูล
1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาของการใช้ นโยบายการเรียน ซ้ำชั้นตาม ประกาศ กระทรวงศึกษา ธิการ โรงเรียน มัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย	1.ศึกษาปัญหาที่เกิด ขึ้นกับนักเรียนที่เรียน ซ้ำชั้นแล้วรวบรวม ข้อมูลของนักเรียน ที่เรียนซ้ำชั้นของ โรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสุโขทัย	1.นำหนังสือ บัณฑิตวิทยาลัย ราชภัฏอุตรดิตถ์ ถึงผู้บริหาร โรงเรียนมัธยม ศึกษา จังหวัด สุโขทัยเพื่อขอ เก็บรวบรวม ข้อมูล	1.ครูผู้สอน จำนวน 330 คน 2.นักเรียน จำนวน 379 คน	1. วิเคราะห์ ข้อมูลเชิง ปริมาณจาก แบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบ แบบ สอบถาม วิเคราะห์ โดยการหา ค่าร้อยละ
2. กำหนดจุดประสงค์ ในการศึกษานโยบาย การเรียนซ้ำชั้น ตามประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ	2. กำหนดจุดประสงค์ ในการศึกษานโยบาย การเรียนซ้ำชั้น ตามประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ	2.ตรวจสอบความ สมบูรณ์ แบบ สอบถามที่ได้รับ		2. ข้อมูลเกี่ยว กับสภาพปัญหา ของการใช้ นโยบายการ เรียนซ้ำชั้น
3. ศึกษาค้นคว้า งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และที่มาของนโยบาย	3. ศึกษาค้นคว้า งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และที่มาของนโยบาย	3. ค้นแล้วดำเนินการ วิเคราะห์ข้อมูล แล้วสรุปผล		

ตารางที่ 7 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ การวิจัย	กระบวนการ	วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล	กลุ่ม ตัวอย่าง	การวิเคราะห์ ข้อมูล
	การเรียนรู้ซ้ำขึ้น ตามประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ 4.กำหนดกลุ่ม ประชากรและกลุ่ม ตัวอย่าง 5.ออกแบบและสร้าง เครื่องมือที่ใช้ใน การศึกษา 6.เก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์			วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหา เฉลี่ย $\bar{X}$ และค่า ความเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD) 3. ข้อมูลให้ แสดงความ คิดเห็น และ ข้อเสนอแนะ อื่นๆ นำมา วิเคราะห์เชิง เนื้อหาแล้วสรุป เป็นความเรียง
2.เพื่อศึกษาแนว ทางการแก้ไข ปัญหานักเรียน ที่ออกกลางคัน ของนักเรียนที่ เรียนซ้ำขึ้นตาม ประกาศ กระทรวงศึกษา ธิการ โรงเรียน มัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย	1.นำข้อมูลเนื้อหา จากการสรุปผล ในชั้นตอนที่ 1 มา ออกแบบข้อสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาหาแนวทาง ในการแก้ไขปัญหา นักเรียนที่ออก กลางคันของนักเรียน ที่เรียนซ้ำขึ้น	1.ทำหนังสือ แนะนำตัวจาก บัณฑิตวิทยาลัย ราชภัฏอุตรดิตถ์ ถึงเพื่อขออนุญาต สัมภาษณ์ 2.ดำเนินสัมภาษณ์ กับบุคลากรที่มี ส่วนเกี่ยวข้อง วิเคราะห์เนื้อหา แล้วสรุปผลเป็น ความเรียง	บุคลากรที่มี ส่วนเกี่ยว ข้องใน การศึกษา จำนวน 11 คน	นำแบบ สัมภาษณ์ มา วิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีการ วิเคราะห์เนื้อหา สรุปผลเป็น ความเรียง เพื่อหาข้อสรุป ร่วมกัน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น และแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38

ตอนที่ 2 สรุปแนวทางการแก้ไขปัญหานักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น และระดับบริบทที่ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 38

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของประชากรกลุ่มตัวอย่างด้านครูผู้สอนที่ใช้ในการวิจัย ปรากฏดังตารางที่ 8 ดังนี้

ตารางที่ 8 แสดงจำนวน และค่าร้อยละของประชากรกลุ่มตัวอย่างด้านครูผู้สอน

รายการ	จำนวน (n=330)	ร้อยละ
1.เพศ		
ชาย	72	21.82
หญิง	251	76.06
รวม	323	97.88
2.วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-
ปริญญาตรี	281	85.15
ปริญญาโท	42	12.73
ปริญญาเอก	-	-
รวม	323	97.88
3.ขนาดโรงเรียน		
โรงเรียนขนาดเล็กจำนวนนักเรียนไม่เกิน 499 คน	65	19.69
โรงเรียนขนาดกลางจำนวนนักเรียน 500-1,499 คน	71	21.52
โรงเรียนขนาดใหญ่จำนวนนักเรียน 1,500 คนขึ้นไป	187	56.67
รวม	323	97.88

จากตารางที่ 8 ข้อมูลทั่วไปของประชากรกลุ่มตัวอย่างด้านครูผู้สอน จำแนกได้ดังนี้

1. เพศ ของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 76.06 รองลงมาคือเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 21.82 ตามลำดับ
2. วุฒิการศึกษาของประชากรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 85.15 รองลงมาคือ ปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 12.73 ตามลำดับ
3. ขนาดโรงเรียนของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 56.67 รองลงมาเป็นโรงเรียนขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 21.52 และเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 19.69

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของประชากรกลุ่มตัวอย่างด้านนักเรียนที่ใช้ในการวิจัย ปรากฏดังตารางที่ 9 ดังนี้

ตารางที่ 9 แสดงจำนวน และค่าร้อยละของประชากรกลุ่มตัวอย่างด้านนักเรียน

รายการ	จำนวน (n=379)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	114	30.08
หญิง	265	69.92
รวม	379	100
2. ขนาดโรงเรียน		
โรงเรียนขนาดเล็กจำนวนนักเรียนไม่เกิน 499 คน	67	17.68
โรงเรียนขนาดกลางจำนวนนักเรียน 500-1,499 คน	74	19.53
โรงเรียนขนาดใหญ่จำนวนนักเรียน 1,500 คนขึ้นไป	238	62.79
รวม	379	100

จากตารางที่ 9 ข้อมูลทั่วไปของประชากรกลุ่มตัวอย่างด้านครูนักเรียน จำแนกได้ดังนี้

1. เพศ ของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 69.92 รองลงมาคือเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 30.08 ตามลำดับ

2. ขนาดโรงเรียนประชากรของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 63.33 รองลงมาเป็นโรงเรียนขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 20.05 และเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 16.62

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้นและระดับบริบทที่ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ปรากฏดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียน
 ซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัด
 สำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 โดยพิจารณาจากด้านบริบทที่ส่งผลต่อ
 การใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ในภาพรวมบริบททั้ง 6 ด้าน

บริบทที่ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น	ครู (n = 323 คน)			นักเรียน (n = 379 คน)		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1.บริบทด้านสถานศึกษา	3.71	0.63	มาก	3.81	0.55	มาก
2.บริบทด้านครูผู้สอน	3.09	0.68	ปานกลาง	3.32	0.77	ปานกลาง
3.บริบทด้านหลักสูตรและ การเรียนการสอน	2.86	0.89	ปานกลาง	3.12	0.99	ปานกลาง
4.บริบทด้านส่วนตัวนักเรียน	3.08	0.82	ปานกลาง	2.76	1.03	ปานกลาง
5.บริบทด้านสภาพครอบครัว	2.91	0.89	ปานกลาง	2.35	1.06	น้อย
6.บริบทด้านสภาพแวดล้อม	2.54	0.94	ปานกลาง	2.38	1.06	น้อย
ภาพรวม	3.06	0.60	ปานกลาง	2.96	0.69	ปานกลาง

จากตารางที่ 10 พบว่า สภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามประกาศ
 กระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา
 มัธยมศึกษา เขต 38 ของครู บริบททั้ง 6 ด้าน ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น อยู่ในระดับ
 ปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.06 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60 เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับมาก
 ไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 1 บริบทด้านสถานศึกษา ระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3.71 ค่าความ
 เบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.63 รองลงไปที่ข้อ 2 คือ บริบทด้านครูผู้สอน ระดับค่าเฉลี่ย 3.09 ค่าความ
 เบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.68 และข้อ 4 บริบทด้านของนักเรียน ระดับค่าเฉลี่ย 3.08 ค่าความเบี่ยงเบน
 มาตรฐาน 0.82 ตามลำดับ ของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.96 ค่าความเบี่ยงเบน
 มาตรฐาน 0.69 เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 1 บริบท
 ด้านสถานศึกษา ระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3.81ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.55 รองลงไปที่ข้อ 2
 คือ บริบทด้านครูผู้สอน ระดับค่าเฉลี่ย 3.32 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.77 และข้อ 3 บริบทด้าน
 ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนระดับค่าเฉลี่ย 3.12 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.99
 ตามลำดับ

ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียน
 ขี่ชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัด
 สำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 โดยพิจารณาจากด้านบริบทที่ส่งผล
 ต่อการใช้นโยบายการเรียนขี่ชั้น บริบทด้านสถานศึกษา

บริบทด้านสถานศึกษา	ครู (n = 323 คน)			นักเรียน (n = 379 คน)		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. การจัดระบบ ดูแลช่วยเหลือ						
นักเรียนมีประสิทธิภาพ	3.97	0.82	มาก	3.93	0.76	มาก
2. ความเข้มงวด ของระเบียบ						
ข้อบังคับในโรงเรียน	3.70	0.86	มาก	4.22	0.82	มากที่สุด
3. การบริการอำนวยความสะดวก						
ด้านการจัดการเรียน	3.89	0.80	มาก	3.89	0.80	มาก
4. อาคารเรียน อาคารประกอบ						
เหมาะสมต่อการเรียน	3.89	0.90	มาก	3.84	0.82	มาก
5. ความชัดเจนของนโยบายการ						
บริหารจัดการโรงเรียน	3.77	0.92	มาก	3.89	0.84	มาก
6. การรับผู้เรียนที่มีการสอบ						
คัดเลือก/สอบแข่งขัน	3.84	1.00	มาก	3.84	0.84	มาก
7. โรงเรียนจัดกิจกรรมนอกเหนือ						
หลักสูตรมากเกินไป	3.66	0.81	มาก	3.77	0.94	มาก
8. ความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับ						
ผู้เรียนค่อนข้างน้อย	2.93	1.11	ปานกลาง	3.13	1.05	ปานกลาง
ภาพรวม	3.71	0.63	มาก	3.81	0.55	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า สภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนขี่ชั้น ตามประกาศ
 กระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา
 มัธยมศึกษา เขต 38 ของครู บริบทด้านสถานศึกษาส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนขี่ชั้น อยู่ใน
 ระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.71 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.63 เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับมาก
 ไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 1 การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพ ระดับ

ค่าเฉลี่ย 3.97 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.82 รองลงซึ่งมีค่าเฉลี่ยกัน คือ ข้อ 3 การบริการอำนวยความสะดวกด้านจัดการเรียน ค่าเฉลี่ย 3.89 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.80 ข้อ 4 อาคารเรียน อาคารประกอบเหมาะสมต่อการเรียน ระดับค่าเฉลี่ย 3.89 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.90 ตามลำดับ ของนักเรียน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.81 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.55 เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 2 ความเข้มงวด ของระเบียบข้อบังคับในโรงเรียน ระดับค่าเฉลี่ย 4.22 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.82 รองลงไปคือ ข้อ 1 การจัดระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีประสิทธิภาพ ค่าเฉลี่ย 3.93 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.76 และ ข้อ 5 ความชัดเจนของนโยบายการบริหารจัดการโรงเรียน ระดับค่าเฉลี่ย 3.89 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.84 ตามลำดับ

ตารางที่ 12 สรุปความคิดเห็นของครูและนักเรียนจากแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 38 ด้านสถานศึกษา

ครู	นักเรียน
<p>1. ควรมีมาตรฐานที่ชัดเจน ยึดกฎระเบียบที่เคร่งครัด (มาตรฐานเดียวกันทั้งโรงเรียน) ในการควบคุมดูแลนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น เพื่อไม่เกิดปัญหาในการออกกลางคัน กรณีมีนักเรียนทำ ความผิด ควรลงโทษตามขั้นตอนอย่างจริงจัง ทั้งนี้ เพื่อป้องกันมิให้นักเรียนเลียนแบบการทำ ความผิด เพื่อปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548 ตลอดจนส่งเสริมพัฒนาคุณภาพของนักเรียนเรื่อง คุณธรรม-จริยธรรม ควรมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบในการเรียน</p> <p>2. มีการติดตามอย่างใกล้ชิดถึงบ้านเป็นระยะ ใช้เวลานานพอสมควร ติดตามหลาย ๆ รูปแบบ ควรติดตามผลการเรียนอย่างสม่ำเสมอ ตรวจสอบ</p>	<p>1. ควรลดความเข้มงวดของกฎระเบียบ ในโรงเรียน เคร่งครัดในระเบียบ ออกกฎระเบียบที่กดดันผู้เรียนมากเกินไป ควรถามความคิดเห็นส่วนมากของนักเรียน ว่านักเรียนต้องการอะไร ในโรงเรียน ควรมีกิจกรรมที่น่าสนใจ คลายเครียด ให้กับนักเรียน</p> <p>2. ควรมีโต๊ะเก้าอี้นักเรียน มีห้องเรียน อาคารเพิ่มขึ้น และติดตั้งพัดลม ปรับปรุง ตึกอาคารเรียนห้องน้ำ ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำความสะอาด สถานศึกษาให้มากกว่านี้ ควรจัดสถานที่ให้ สวยงามมีร้านค้าและมีขนมขายให้มาก ๆ ไม่ให้มีอบายมุขขาย ปรับเปลี่ยน</p>

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ครู	นักเรียน
<p>คะแนนเก็บแต่ละรายวิชาก่อนสอบกลางภาค รายงานทำงานวัดผล วิชาการ ให้เป็นปัจจุบัน ติดตามการแก้ผลการเรียนภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยครูประจำชั้น และควรมีหมายเลข โทรศัพท์ของนักเรียนทุกคนหรือของผู้ปกครอง และพร้อมให้คำแนะนำแก่เด็กนักเรียนอยู่เสมอ</p>	<p>งบประมาณจ้างครูสอนบางรายวิชาเพิ่มเฉพาะ สิ่งแวดล้อม ให้เป็นแรงจูงใจเพื่อให้สถานศึกษาปลอดยาเสพติดและน่าอยู่ขึ้น</p>
<p>3. ฝ่ายบริหารควรอำนวยความสะดวกแก่ ครูผู้สอน เช่น นวัตกรรมสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พร้อมอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยแบบทั่วถึง จัดห้องเรียนให้เหมาะสมกับการเรียน การสอนในแต่ละวิชา ปรับปรุงอาคารสถานที่ จัดสื่ออุปกรณ์ให้พอเพียง ทั้งในและนอก สถานศึกษา และต้องเน้นความสะอาด จัดที่ขะของนักเรียนอย่างมีระบบจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้</p>	<p>3. ให้ความสำคัญกับนักเรียนมากกว่านี้ เช่น ในแต่ละสัปดาห์หรือแต่ละเดือน ควรเรียกนักเรียน มาเปิดใจ ถามถึงการเรียนว่าเป็นอย่างไรบ้าง เมื่อเกิดปัญหาให้รับหาทางแก้ไข จัดระบบดูแลช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพต่อผู้เรียน จากที่ดีอยู่แล้วก็เพิ่มการต่อยอดให้ดีกว่าเดิมเพิ่มความสัมพันธ์ของ โรงเรียนกับผู้เรียนจัดกิจกรรมให้น้อยลง ควรเคร่งครัดเรื่องการเรียน การสอนมีสื่อการเรียนรู้มากกว่านี้ อยากให้สถานศึกษาจัดครูผู้สอนให้ตรงตามหลักสูตรที่เรียนมาและควรมีงบประมาณจ้างครูสอน บางรายวิชาเพิ่มเฉพาะมาเปิดใจ ถามถึงการ เรียนว่าเป็นอย่างไรบ้าง เมื่อเกิดปัญหาให้รับ หาทางแก้ไข จัดระบบดูแลช่วยเหลือที่มี</p>
<p>4. ฝ่ายบริหารควรมีนโยบายที่ชัดเจนในการ ส่งเสริมการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ปกครองให้ เห็นความสำคัญของการศึกษา ร่วมมือกับ ผู้ปกครองในการแก้ไขปัญหาผู้เรียน เช่น ด้าน พฤติกรรม การเรียน คิด ๐ คิด ร มส จัดระบบข้อมูลนักเรียนออกกลางคันให้ชัดเจน และดูแลให้เด็กกลับเข้ามาเรียนอย่างต่อเนื่อง เมื่อพบปัญหานักเรียนมีโอกาสเสี่ยง หรือมี แนวโน้มนักเรียนจะออกกลางคัน โรงเรียนควรมีการแจ้งประสานไปยังผู้ปกครอง เพื่อกำหนด</p>	<p>ประสิทธิภาพต่อผู้เรียน จากที่ดีอยู่แล้วก็เพิ่ม การต่อยอดให้ดีกว่าเดิมเพิ่มความสัมพันธ์ของ โรงเรียนกับผู้เรียนจัดกิจกรรมให้น้อยลง ควร เคร่งครัดเรื่องการเรียนการสอนมีสื่อการเรียนรู้ มากกว่านี้ อยากให้สถานศึกษา จัดครูผู้สอน ให้ตรงตามหลักสูตรที่เรียนมาและควรมี งบประมาณจ้างครูสอนบางรายวิชาเพิ่มเฉพาะ 4. ควรมีอุปกรณ์ในการเรียน สื่อการเรียน ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์อุปกรณ์การ ทดลองให้ครบถ้วน ที่พร้อมสำหรับทุกคน</p>

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ครู	นักเรียน
<p>5. จัดระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการให้คำปรึกษา แก้ไขปัญหา ครูที่ปรึกษาควรดูแลอย่างใกล้ชิด ควรเยี่ยมบ้านนักเรียน ภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อหาสาเหตุของปัญหา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนควรได้รับการติดตามและประเมินผลจริง ๆ เพื่อคัดกรองนักเรียน และแก้ปัญหาจริง กรณีออกกลางคัน ติดตามแก้ไขปัญหานักเรียนที่เกี่ยวข้อง ความประพฤติของนักเรียนต้องมีข้อมูลของนักเรียนที่เป็นปัญหา ดำเนินการแก้ไขจนครบกระบวนการ</p>	<p>5. ควรมีมาตรการที่เข้มงวดด้านการศึกษา แก้ไขปัญหาด้านการศึกษาอย่างจริงจังเพื่อไม่ให้มีนักเรียนเรียนซ้ำชั้น ควรมีระเบียบที่ควบคุมและดูแลนักเรียนอย่างเคร่งครัดกว่านี้ มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั่วถึง ไม่ปล่อยปะละเลย เข้มงวดในเรื่องชู้สาวหรือรักในวัยเรียนควรมีมาตรการจัดการขั้นเด็ดขาด ไม่ควรปล่อยปะละเลย ไม่พฤติกรรมที่ไม่ควรทำของนักเรียน</p>
<p>6. ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอน ทำวิจัยในชั้นเรียน ศึกษาเป็นรายกรณี เพื่อหาสาเหตุ และแก้ไขปัญหาตามสาเหตุนั้น และลดภาระงานพิเศษของครูให้ครูมีเวลาในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น มีเวลาอยู่กับนักเรียน</p>	<p>6. ด้านสถานศึกษาควรสอบถามเกี่ยวกับนักเรียนที่มีปัญหาที่ทำให้นักเรียนหาทางออกไม่ได้และควรหาทางช่วยเหลือนักเรียนเหล่านั้น ควรเป็นที่ปรึกษาให้กับนักเรียนได้ ในบางครั้งนักเรียนต้องการความช่วยเหลือหรือบางครั้งเขาไม่ยอมออกกลางคันแต่เขาก็มีเหตุผลที่ต้องออก เช่น ออกไปช่วยพ่อแม่ทำงาน</p>
<p>7. จัดหาที่เรียนที่อยู่ใกล้บ้านอยู่ใกล้ชิดกับผู้ปกครอง</p>	<p>7. ครูควรเข้าถึงเด็กนักเรียนให้มากกว่านี้และมีการพูดคุยและแก้ปัญหาไปกับเด็กนักเรียน ปรับปรุงการสอนเนื้อหาไม่มากไม่น้อยเกินไป</p>
<p>8. จัดให้มีการเรียนการสอนซ่อมเสริมเฉพาะนักเรียนที่มีปัญหา เปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับการสอนพิเศษจากโรงเรียนและช่วยเหลือในการสอบแก้ตัว 0 ร มส แก่นักเรียน</p>	<p>8. ควรมีกฎระเบียบน้อยกว่านี้</p>
<p>9. จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา ควรเคร่งครัดในการเรียนมากยิ่งขึ้น มีกิจกรรมบ้างเป็นระยะ เพื่อกระตุ้นและผ่อนคลายให้นักเรียน ตลอดจนส่งเสริมพัฒนา</p>	<p>9. ผู้เรียนที่ออกไปมักจะมีเรื่องราวต่างๆควรตั้งใจ สนใจเรียนให้มากขึ้น</p>

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ครู	นักเรียน
<p>คุณภาพของนักเรียนเรื่องคุณธรรม-จริยธรรม</p> <p>10. จัดหาครูผู้สอนที่จบตรง ตามสาขาวิชา ที่สอนจริงๆ โดยเฉพาะ ครูผู้สอนวิชา เนอะเนว เขามีจิตวิทยา ในการ โน้มน้าวจิตใจให้เด็กรู้ว่า เขาควรจะทำอย่างไร ต่อไป</p> <p>11. หาสาเหตุของการออกกลางคันของนักเรียน</p> <p>12. การรับนักเรียนแต่ละครั้งควรมีการสอบคัดเลือกนักเรียน</p> <p>13. สมควรให้เข้าชั้นเนื่องจากนักเรียนจะได้มีมาตรฐาน</p> <p>14. เปิดโอกาสกับนักเรียนที่มีปัญหาโดยให้นักเรียนเรียนที่บ้าน นัดมาสอบ เพื่อแก้ปัญหารายบุคคล เพราะ นักเรียนที่มีปัญหาออกกลางคัน บางคนไม่ได้ตั้งใจจะร้าย หรือเกรแต่มีปัญหาทางด้านครอบครัว หรือปัญหาด้านเศรษฐกิจ ควรจะให้โอกาส แก่พวกเขา ทางด้านการศึกษาดีกว่า ทั้งพวกเขาไว้เพียงลำพัง</p>	

ตารางที่ 13 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียน
 ชำ้ชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัด
 สำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 โดยพิจารณาจากด้านบริบทที่ส่งผลต่อ
 การใช้นโยบายการเรียนชำ้ชั้น บริบทด้านครูผู้สอน

บริบทด้านครูผู้สอน	ครู (n = 323 คน)			นักเรียน (n = 379 คน)		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. วิธีการจัดกิจกรรมการเรียน						
การสอนไม่น่าสนใจไม่เร้าใจ	3.70	0.78	มาก	3.97	0.86	มาก
2. มีภาระงานนอกเหนือจาก						
การสอนมากเกินไปทำให้ไม่ได้						
เตรียมความพร้อมในการสอน	3.46	0.96	ปานกลาง	3.31	1.03	ปานกลาง
3. ภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบ						
ของครูผู้สอนไม่ชัดเจน	2.90	1.02	ปานกลาง	3.00	1.24	ปานกลาง
4. การเคร่งครัดในกฎระเบียบ						
ของครูผู้สอนมากเกินไป	2.94	0.87	ปานกลาง	3.41	1.05	ปานกลาง
5. ความสัมพันธ์ของครูผู้สอน						
กับผู้เรียนค่อนข้างน้อย	2.84	1.05	ปานกลาง	3.05	1.15	ปานกลาง
6. การลงโทษหรือการตำหนิ						
ติเตียนของครูผู้สอน	2.93	0.98	ปานกลาง	3.40	1.04	ปานกลาง
7. การควบคุมอารมณ์ หรือมี						
พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของ						
ครูผู้สอน	2.86	1.15	ปานกลาง	3.13	1.31	ปานกลาง
ภาพรวม	3.09	0.68	ปานกลาง	3.32	0.77	ปานกลาง

จากตารางที่ 13 พบว่า สภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนชำ้ชั้น ตามประกาศ
 กระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา
 มัธยมศึกษา เขต 38 ของครู บริบทด้านครูผู้สอนส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนชำ้ชั้น อยู่ใน
 ระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.09 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.68 เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับ
 มากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 1 วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่น่าสนใจ ไม่เร้าใจ

ระดับค่าเฉลี่ย 3.70 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.78 รองลงไป คือ ข้อ 2 มีภาระงานนอกเหนือจากการสอนมากเกินไปทำให้ไม่ได้เตรียมความพร้อมในการสอน ค่าเฉลี่ย 3.46 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.96 และ ข้อ 4 การเคร่งครัดในกฎระเบียบของครูผู้สอนมากเกินไป ระดับค่าเฉลี่ย 2.94 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.87 ตามลำดับ ของนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.32 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.77 เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 1 วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่น่าสนใจไม่เร้าใจ ระดับค่าเฉลี่ย 3.97 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.86 รองลงไปคือ ข้อ 6 การลงโทษหรือการกำหนดิเตียนของครูผู้สอน 3.40 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.04 และ ข้อ 2 มีภาระงานนอกเหนือจากการสอนมากเกินไป ทำให้ไม่ได้เตรียมความพร้อมในการสอน ระดับค่าเฉลี่ย 3.31 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.03 ตามลำดับ

ตารางที่ 14 สรุปความคิดเห็นของครูและนักเรียนจากแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 38 ด้านครูผู้สอน

ครู	นักเรียน
<p>1. ดูแลเอาใจใส่นักเรียนนักเรียนอย่างใกล้ชิด และติดต่อกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อหาสาเหตุและแนวทางแก้ไขให้คำปรึกษา และเข้าใจนักเรียนสังเกตพฤติกรรม ค้นหาสาเหตุ ลงมือแก้ไข ให้กำลังใจ ติดตามดูแลอย่างใกล้ชิดไม่ใช่คำพูดที่ทำให้นักเรียนเกิดปมด้อย ส่งต่อข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาให้ครูประจำชั้นสังเกตความผิดปกติของนักเรียนซึ่งเกิดจากครูรู้จักนักเรียนทุกคนที่สอนหรือเป็นครูประจำชั้น โดยการซักถาม สัมภาษณ์ พูดคุยกันถ้านักเรียนมีปัญหาควรแก้ปัญหาทันที</p>	<p>1. ควรสอนที่เน้นวิชาการ แต่ไม่ควรมากเกินไป และควรเน้นด้านใ้ใจนักเรียนที่น้อยกว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนดี ควรช่วยและเอื้อด้านการสอนกับนักเรียน และเน้นการสอนที่สนุก เพื่อสร้างความกระตือรือร้นต่อการเรียน จะได้ส่งผลต่อการเรียนของนักเรียน มีการสอนที่เหมาะสมกับเด็ก ไม่กดดันนักเรียนมากเกินไป มีวิธีการสอนที่น่าสนใจ สอนเข้าใจง่าย มีกิจกรรม เกมส์ สอดแทรกระหว่างเรียน ให้นักเรียนมีความสุขต่อการเรียน ไม่เครียด ไม่ควรสั่งให้นักเรียนทำงานมาก จนน่าเบื่อควรมีวิธีการสอนที่หลากหลาย ดึงดูดความสนใจจาก</p>

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ครู	นักเรียน
<p>2. ควรให้ครูผู้สอน ได้ใกล้ชิดกับนักเรียน มากยิ่งขึ้น โดยการจัดกิจกรรมสานสัมพันธ์ ต่างๆ ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน ศึกษา ผู้เรียนเป็นรายกรณี เพื่อหาทางช่วยเหลือให้ ตรงตามความต้องการของผู้เรียน จัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่ตรงกับความสนใจของ นักเรียนหาเทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ และ นวัตกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียน วิธีการสอน มาใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่สอน เรียนรู้ จากสื่อใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มเติมให้นักเรียน ไม่ เสร็จครัดจนเกินไป สร้างบรรยากาศที่ดี ในการเรียนกิจกรรมการเรียนการสอนที่ ตอบสนองความสนใจความถนัดของผู้เรียน อย่างหลากหลายสอดคล้องกับบริบทของ ชุมชนและผู้เรียน ครูควรเก็บคะแนน อย่างเปิดเผย โปร่งใสทุกอย่างทั้งคะแนน สอบ คะแนนงานต่าง ๆ แจ้งให้นักเรียนและ ผู้ปกครองทราบทุกครั้งกรณีที่นักเรียนมี คะแนนต่ำมาก ๆ เกินไป</p>	<p>นักเรียน เวลาสอนควรสอดแทรกข้อคิดดี ๆ ให้กับนักเรียน เตรียมพร้อมกับการสอน ทุกวัน ควรหันมาอธิบายกับนักเรียนไม่ใช่ กระดาน ไม่ตะคอกใส่นักเรียน ครูผู้สอน ควรสร้างบรรยากาศให้การเรียนครื้นเครง ให้แก่นักเรียน</p> <p>2. เข้าใจเด็กให้มากกว่านี้ มีความรับผิดชอบ แก่นักเรียนให้มากขึ้น ควรสังเกตพฤติกรรม ขณะที่เรียน และคอยพูดคุย สอบถาม นักเรียนบ้าง ครูอย่าเครียดมาก มีเรื่องตลก มาเล่าให้เด็กฟัง</p> <p>3. ไม่ควรเปรียบเทียบเด็กห้องต้นกับท้ายใน เชิงดูถูก ไม่อคติกับนักเรียน พุดให้ดัง พุดให้ ชัดเจน ไม่ควรด่าแรง ๆ จนเกินไปและเอา บุพการีมาเกี่ยวข้อง ให้ความสนใจนักเรียน เท่าเทียมกัน อย่ามัวแต่สนใจเด็กที่เก่ง เด็กที่ เก่งก็จะเด่นส่วนเด็กที่ไม่เก่งก็จะรู้สึกมีปม ด้อยในตัวเอง อย่าพูดหยาบคายและลงโทษ นักเรียนรุนแรง ควรแนะนำนักเรียน มีความ นุ่มนวล ไม่ควรใช้อารมณ์ตนเอง ควรหา กิจกรรมที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์มาปฏิบัติ ในการสอน ครูควรให้คำปรึกษาแก่นักเรียน หาทางออกในการแก้ปัญหาให้กับนักเรียน ครูผู้สอนควรแก้ไข โดยการปรึกษากับ ผู้ปกครองของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น ให้ คำแนะนำด้วยความเป็นกันเอง ไม่ตำหนิ นักเรียนมากเกินไป</p>

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ครู	นักเรียน
<p>3. ติดตามผลการเรียนของนักเรียนที่มีผล การเรียนดี 0 ร มส จัดสอนซ่อมเสริมให้กับ นักเรียนที่มีปัญหาด้านการขาดเรียน พี่ช่วย น้อง เพื่อนช่วยเพื่อน ให้โอกาสนักเรียนสอบ แก้วแก้วทุกตัวชีวิต</p>	<p>4. ครูไม่เพียงพอ จ้างครูผู้สอนที่มีทัศนคติที่ดี เข้ากับเด็กได้ง่าย จ้างครูต่างชาติมาสอนเพื่อ พัฒนาทักษะการพูด หาสื่อที่สอนให้ นักเรียน</p>
<p>4. มีการพัฒนาผู้เรียนตามความแตกต่าง รายบุคคล ประเมินผลการเรียนด้วยวิธีที่ หลากหลาย จัดการเรียนที่มีการติดตาม ประเมินผลเป็นระยะ ๆ ปรับปรุงแผนการ สอน การจัดการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับผู้เรียน เมื่อผลการสอบเก็บคะแนน ไม่ผ่าน ก็ติดตามให้นักเรียนแก้ไข และแจ้ง ผลนักเรียนทราบ หากพบว่านักเรียน คนใด คาดว่าจะไม่ผ่าน เรียกนักเรียนมาทำความเข้าใจและสอนซ่อมเสริมในทันที</p>	<p>5. ควรเข้มงวด กวดขัน จริงจังกับการสอนให้ มาก ๆ ครูบางคนไม่เคร่งครัดกับการสอน</p> <p>6. ครูสอนมากไปทำให้นักเรียนเบื่อ สั่ง การบ้านมากเกินไป น่าจะบอกให้เตรียมตัว ก่อนสอบ ครูสอนแล้วไม่เข้าใจ สอนแล้วไม่ ทำตามคำพูดที่บอก ทำให้เด็กไม่ค่อยอยาก เรียน ออกข้อสอบไม่ตรงกับเนื้อหา ไม่สอน มากเกินไป</p>
<p>5. พัฒนานาฏการโดยส่งไปอบรม เพื่อให้ครู ควรประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณอย่าง เคร่งครัด มีจิตสำนึกในอาชีพครู มีศรัทธาใน อาชีพครูอย่างแท้จริงและเป็นครูด้วยจิต วิญญาณ ต้องพัฒนาตนเองให้ทันต่อการ เปลี่ยนแปลงทุก ๆ ด้าน และมีความขยัน อดทน</p>	
<p>6. ลดภาระงานพิเศษของครู เพื่อทุ่มเทเวลากับ การสอน ได้อย่างเต็มที่ ดูแล เอาใจใส่ติดตาม และใกล้ชิดกับนักเรียนให้มากขึ้น</p>	

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ครู	นักเรียน
7. ศึกษาหลักสูตรทำความเข้าใจ มาตรฐาน และตัวชี้วัดต่างๆ ก่อนดำเนินกิจกรรม การเรียนการสอน	
8. ใช้หลักจิตวิทยา หลักการสอนที่เหมาะสม เป็นรายบุคคลหรือเฉพาะรายที่มีปัญหา ผู้สอนควรเข้าใจพฤติกรรมนักเรียน มี จิตวิทยาในการสอน และสังเกตพฤติกรรม นักเรียน การเข้มงวดในการเข้าเรียน เช็ค เวลาเรียน ถ้าไม่เข้าเรียนก็ตามให้ได้ แจ้งผู้ปกครองทราบเป็นระยะ	
9. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นกิจกรรม และต้องมีความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ อาคาร สถานที่	
10. ให้นักเรียน ออก ความคิดเห็น และ ร่วมสร้างกิจกรรม	
11. ผู้ปกครองต้องให้ความร่วมมือกับ ครูผู้สอนด้วย	

ตารางที่ 15 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียน
 ขี่ชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัด
 สำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 โดยพิจารณาจากด้านบริบทที่ส่งผลต่อ
 การใช้นโยบายการเรียนขี่ชั้น บริบทด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน

บริบทด้านหลักสูตร และการเรียนการสอน	ครู (n = 323 คน)			นักเรียน (n = 379 คน)		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. เนื้อหาสาระที่กำหนดใน หลักสูตรยากเกินไปหรือไม่ เหมาะสม	2.91	0.98	ปานกลาง	3.23	1.11	ปานกลาง
2. ความไม่เพียงพอ ไม่ทันสมัย ของวัสดุ แบบเรียนและ อุปกรณ์การเรียนที่ใช้ในการ เรียนการสอน	2.98	1.08	ปานกลาง	3.24	1.09	ปานกลาง
3. การจัดสถานที่หรือแหล่ง เรียนรู้ไม่เหมาะสม	2.78	1.07	ปานกลาง	3.06	1.22	ปานกลาง
4. การสร้างบรรยากาศในการ เรียนการสอนไม่เหมาะสม	2.76	1.01	ปานกลาง	2.95	1.15	ปานกลาง
ภาพรวม	2.86	0.89	ปานกลาง	3.12	0.99	ปานกลาง

จากตารางที่ 15 พบว่า สภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนขี่ชั้น ตามประกาศ
 กระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา
 มัธยมศึกษา เขต 38 ของครู บริบทด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ส่งผลต่อการใช้นโยบายการ
 เรียนขี่ชั้น อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.86 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.89 เมื่อพิจารณาราย
 ข้อโดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 2. ความไม่เพียงพอ ไม่ทันสมัย ของวัสดุ
 แบบเรียนและอุปกรณ์การเรียนที่ใช้ในการเรียนการสอน ระดับค่าเฉลี่ย 2.98 ค่าความเบี่ยงเบน
 มาตรฐาน 1.08 รองลงไปคือ ข้อ 1 เนื้อหาสาระที่กำหนดในหลักสูตรยากเกินไปไม่เหมาะสม
 ค่าเฉลี่ย 2.91 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.98 และ ข้อ 3 การจัดสถานที่หรือแหล่งเรียนรู้ไม่
 เหมาะสม ระดับค่าเฉลี่ย 2.79 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.07 ตามลำดับ ของนักเรียน อยู่ใน
 ระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.12 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.99 เมื่อพิจารณารายข้อโดย

เรียงลำดับมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 2 ความไม่เพียงพอ ไม่ทันสมัย ของวัสดุ
แบบเรียนและอุปกรณ์การเรียนที่ใช้ในการเรียนการสอน ระดับค่าเฉลี่ย 3.24 ค่าความเบี่ยงเบน
มาตรฐาน 1.09 รองลงไปคือ ข้อ 1 เนื้อหาสาระที่กำหนดในหลักสูตรยากเกินไปไม่เหมาะสม
ระดับค่าเฉลี่ย 3.23 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.11 และ ข้อ 3 การจัดสถานที่หรือแหล่งเรียนรู้
ไม่เหมาะสม ระดับค่าเฉลี่ย 3.06 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.22 ตามลำดับ

ตารางที่ 16 สรุปความคิดเห็นของครูและนักเรียนจากแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับสภาพ
ปัญหาการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียน
มัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 38
ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน

ครู	นักเรียน
<p>1. หลักสูตรยากเกินไปทำให้เด็กเบื่อ ควรสร้าง หลักสูตรที่เรียนแล้วนักเรียนสนุกกับการ เรียนให้เนื้อหาเหมาะสมกับเวลาที่ใช้สอน ในแต่ละสาขาวิชา ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ที่เกิดจากประสบการณ์ของตนเอง จะทำให้ เรียนรู้ได้เร็วและเกิดประสิทธิภาพและควร เป็นหลักสูตรที่มีความชัดเจนของหลักสูตร และเอื้อต่อการเรียนของนักเรียนในสถานที่ แตกต่างกัน มีความสอดคล้องกับความ สามารถของผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้จริง ในชีวิตประจำวัน ตรงกับความสนใจ ของ ผู้เรียน</p> <p>2. ควรแก้ไขปรับเปลี่ยนหลักสูตร คาบเรียน เนื้อหาแต่ละวิชามากเกินไปและไม่ค่อยเน้น ปฏิบัติทำให้นักเรียนเมื่อจบแล้วเด็กส่วน ใหญ่ทำงานไม่ค่อยเป็น แก้ปัญหาไม่ค่อยดี ทำงานไม่มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับวัย ของนักเรียน การแก้ 0 ร มส ควรใช้เวลา</p>	<p>1. ควรแก้ไขหลักสูตรที่มีแต่ตัวหนังสือ ให้มี ภาพติดตามอยู่ในหนังสือที่เรียนมากขึ้นเพราะ จะได้มีความเข้าใจในการเรียนมากขึ้น ควรมี เนื้อหาที่เหมาะสมกับหลักสูตร และเหมาะสม กับเด็กมีเนื้อหาวิชาที่ชวนเรียนรู้ หัววิธีการ สอนที่เข้าใจง่าย มีกิจกรรมที่สนุกให้ทำ ผ่อนคลายไม่เคร่งเครียด หาสื่อแบบใหม่ ตามเทคโนโลยี ควรเน้นเนื้อหาสาระที่สำคัญ ในแต่ละรายวิชา เน้นเรื่องที่สำคัญที่สามารถ นำไปใช้ในการศึกษาต่อ ควรมีกิจกรรมดิ้นเข้ ก่อนสอบ O-net gat pat</p> <p>2. หลักสูตรการสอนซ้ำเกินไปตามเด็กไม่ทัน ควรมีการเรียนสอนเพิ่มเติม สอนอย่างละเอียด ควรจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน บ่อย ๆ อยากให้มีการดิ้นเข้สอบมากกว่าเรียน นำข้อสอบที่นอกเหนือจากหนังสือเรียน หรือ หลักสูตรมาสอนเพื่อเพิ่มความรู้รอบด้านให้ หลากหลาย</p>

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ครู	นักเรียน
<p>มากกว่านี้และผู้เรียนสามารถเลือกเรียนในวิชาที่ตนเองถนัดมากขึ้น ตัดวิชาที่ไม่จำเป็นออกไปบ้าง ให้ครูได้มีเวลาพักเพื่อทำงานอื่นนอกเหนือจากงานสอน รายวิชาเพิ่มเติม จัดตามความสนใจให้แก่นักเรียน เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ให้เข้ากับสถานการณ์บ้านเมืองปัจจุบัน</p>	<p>3. ควรลดหลักสูตรการเรียนการสอนลงบ้าง ปัจจุบันหลักสูตรและการเรียนการสอนเข้มงวดเรียนมากเกินไป ทำให้เด็กเครียด โดยเฉพาะสายวิทย์-คณิต ไม่มีเวลาทำอะไร เพื่อให้ให้นักเรียนได้มีเวลา ทำกิจกรรมอื่น ๆ อย่างเต็มที่และมีเวลาศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง สามารถทบทวนความรู้อย่างเข้าใจควรปรับหลักสูตรให้ง่ายกว่านี้</p>
<p>3. การเรียนการสอนจัดรูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สร้างกิจกรรมที่สนุกสนาน น่าสนใจเรียนเนื้อหาบ่อย ๆ ให้เวลา นักเรียน ฟังคิด ฟังแก้ปัญหา วางแผนมาก ๆ เล่นกีฬามาก ๆ สอนให้เปิดโลกกว้าง ใช้สถานที่จริง</p>	<p>4. หลักสูตร การเรียนการสอนเป็นการจัดการศึกษาที่ได้อยู่แล้ว จุดสำคัญคือ ผู้เรียนจะสนใจศึกษาหรือไม่ ควรสอนตามหลักสูตรตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ให้เหมือนกับโรงเรียนอื่น ๆ ควรปรับเนื้อหาวิชาให้เหมือนกันทุกปีทุกโรงเรียน เพราะเด็กจะได้เข้าใจเหมือนกัน เพิ่มการสอนภาษาอาเซียน ควรเพิ่มกิจกรรมนันทนาการ สนับสนุนกิจกรรมนักเรียนให้มากขึ้น</p>
<p>4. ควรมีการสัมมนาครูผู้สอน แต่ละระดับชั้นแต่ละวิชาว่ามีปัญหาในการจัดการเรียนการสอนอย่างไรบ้าง เพื่อหาข้อสรุป เสนอ สพฐ. ปรับปรุง แก้ไขต่อไป</p>	<p>5. ควรเปลี่ยนหลักสูตรและการเรียนการสอนแบบใหม่เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจมากขึ้น ถ้าหากหลักสูตรและการเรียนการสอนแบบเดิมทำให้นักเรียนไม่เข้าใจ มีเนื้อหาที่ไม่ยากเกินไปพอที่จะเรียนเข้าใจ</p>
<p>5. สร้างระเบียบวินัยในการใช้ชีวิตประจำวันมากกว่านี้ ของผู้เรียนเพราะว่าในปัจจุบันผู้เรียนไม่มีความเป็นระเบียบวินัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมกรเรียนรู้</p>	<p>6. มีกฎระเบียบมากเกินไป ไม่ควรกดดันนักเรียนทำให้นักเรียนไม่ยอมมาโรงเรียนให้โอกาสเด็กนักเรียนคิด ก่อนจะว่ากล่าวเมื่อไม่เร็วดังใจครู</p>
<p>6. เสริมคุณธรรม จริยธรรม ควบคู่ไปกับการเรียนการสอน</p>	
<p>7. ควรมีมาตรการ จัดการกับนักเรียนที่ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบให้เข้มข้นกว่านี้</p>	
<p>8. สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนยังมีไม่เพียงพอ</p>	
<p>9. อยู่ที่นโยบายผู้บริหารสถานศึกษา</p>	

ตารางที่ 17 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียน
 ขั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัด
 สำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 โดยพิจารณาจากด้านบริบทที่ส่งผลต่อ
 การใช้นโยบายการเรียนขั้น บริบทด้านส่วนตัวของนักเรียน

ด้านส่วนตัวของนักเรียน	ครู (n = 323 คน)			นักเรียน (n = 379 คน)		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนแต่ ผู้ปกครองอยากให้เรียนในโรงเรียน หรือสถานที่ใกล้บ้าน	2.92	1.08	ปานกลาง	3.00	1.71	ปานกลาง
2. มีความรู้พื้นฐานจากโรงเรียน เดิมน้อย	3.33	0.98	ปานกลาง	3.06	1.12	ปานกลาง
3. ผลการเรียนไม่น่าพึงพอใจหรือ ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด	3.25	0.90	ปานกลาง	2.94	1.23	ปานกลาง
4. มีภาระที่ต้องรับผิดชอบครอบครัว หรือพ่อแม่ ผู้ปกครอง	3.03	0.97	ปานกลาง	2.85	1.09	ปานกลาง
5. มีปัญหาส่วนตัวไม่สนใจการศึกษา เล่าเรียน ส่งผลให้การขาดเรียนบ่อย เมื่อหน้าการเรียนการสอน	3.15	1.05	ปานกลาง	2.53	1.41	ปานกลาง
6. มีปัญหาผู้สาว อบายมุขหรือ ยาเสพติด	2.79	1.14	ปานกลาง	2.18	1.39	น้อย
ภาพรวม	3.08	0.82	ปานกลาง	2.75	1.03	ปานกลาง

จากตารางที่ 17 พบว่า สภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนขั้น ตามประกาศ
 กระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา
 มัธยมศึกษา เขต 38 ของครู บริบทด้านส่วนตัวของนักเรียน ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนขั้น
 อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.08 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.82 เมื่อพิจารณารายข้อ โดย
 เรียงลำดับมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 2 มีความรู้พื้นฐานจากโรงเรียนเดิมน้อย ระดับ
 ค่าเฉลี่ย 3.33 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.98 รองลงไป คือ ข้อ 3 ผลการเรียนไม่น่าพึงพอใจหรือ
 ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ค่าเฉลี่ย 3.25 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.90 และ ข้อ 5 มีปัญหาส่วนตัว

ไม่สนใจการศึกษาเล่าเรียน ส่งผลให้การขาดเรียนบ่อย เบื่อหน่ายการเรียนการสอน ระดับค่าเฉลี่ย 3.15 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.05 ตามลำดับ ของนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.76 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.03 เมื่อพิจารณารายชื่อ โดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 2 มีความรู้พื้นฐานจากโรงเรียนเดิมน้อย ระดับค่าเฉลี่ย 3.06 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.12 รองลงไปคือ ข้อ 1 มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนแต่ผู้ปกครองอยากให้เรียนในโรงเรียนหรือสถานที่ใกล้บ้าน ระดับค่าเฉลี่ย 3.00 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.71 และข้อ 3 ผลการเรียนรู้ไม่น่าพึงพอใจหรือต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ระดับค่าเฉลี่ย 2.94 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.23 ตามลำดับ

ตารางที่ 18 สรุปความคิดเห็นของครูและนักเรียนจากแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 38 ด้านส่วนตัวของนักเรียน

ครู	นักเรียน
<p>1. นักเรียนต้องตั้งใจเรียน ลดละเลิก พฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียน ต้องหาเวลาให้มากที่สุดเพื่อการศึกษา แยกแยะปัญหาทางบ้านกับการเรียน ปรับทัศนคติ ค่านิยมส่วนตัวให้รักเรียน รักตัวเอง เอาใจใส่การเรียน ให้มีความเข้าใจถึงความสำคัญของการเรียน ขยันและสนใจในการเรียน ไม่ขาดเรียนหรือหนีเรียน ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จ ปรับสภาพให้ได้ทันต่อเหตุการณ์ ในยุคปัจจุบัน สิ่งไหนควรทำตามและสิ่งไหนไม่ควรทำตาม ก็ใช้สติปัญญา คิดวิเคราะห์ ไม่ใช่ตามกระแสโลกไปหมด ทุกเรื่อง ต้องนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน มีความรับผิดชอบ ความอ่อนน้อม และจิตสำนึกความสะอาด มีระเบียบวินัย</p>	<p>1. ควรทำตามกฎระเบียบของโรงเรียน มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ขยันและตั้งใจศึกษาเล่าเรียนให้มากขึ้น มีความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ไม่เล่นเวลาครูสอน ไม่นำวิชามาทำ ไม่พูดคุยระหว่างที่ครูสอน ควรเข้าเรียนให้ตรงเวลา สนใจการเรียน ตั้งใจทำการบ้าน อยู่ในกฎระเบียบวินัยของโรงเรียน เชื้อฟังครูผู้สอนโดยใช้วิธีการมาตรฐานขั้นเด็ดขาด คือ เอาจริงเอาจังในการลงโทษเมื่อทำผิดจริง คบเพื่อนที่ดี</p> <p>2. พยายามปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนๆ และสิ่งแวดล้อม ไม่ทะเลาะวิวาทกัน ปรับตัวให้เข้ากับสังคม ให้รู้จักประมาณตน สิ่งไหนควรสิ่งไหนไม่ควร ปรับตัวให้เข้าหลักสูตรการศึกษา</p>

ตารางที่ 18 (ต่อ)

ครู	นักเรียน
ไม่มีข้อต่อต่อความยากลำบาก	3. เพิ่มความเข้มงวด ฝึกให้เด็กเป็นเด็กดี
2. หยุดหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่ดี ทั้งหลาย ตั้งใจเรียนประพฤติตนให้มีระเบียบ วินัย อย่างต่อเนื่อง ติดตามแก้ไขผลการเรียน ที่มีปัญหาให้เสร็จสิ้น ปรับปรุงพฤติกรรม ให้มีวินัย มีความรับผิดชอบ	มีกฎระเบียบให้มากกว่านี้ 4. ให้คำปรึกษาที่ดี หากนักเรียนมีปัญหาควร ปรึกษาครูเพื่อหาทางออก ควรช่วยเหลือ นักเรียนผู้ด้อยโอกาสอย่างทั่วถึง 5. ไม่ควรทำตามตัวตามสมัยนิยม ไม่ชิงสุก
3. ปลุกฝังให้นักเรียนเห็นความสำคัญของ การศึกษา และเรื่องความรับผิดชอบในหน้าที่ ของตน ให้ความรู้ การฝึกอบรม คุณธรรม จริยธรรม การเข้าสังคม การใช้ชีวิตอย่าง ถูกต้อง การรักตนเอง ความรับผิดชอบต่อ นำไปใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง สร้างความเข้าใจ ให้กับนักเรียนเข้าใจการ เปลี่ยนแปลงในการดำรงชีวิต ยอมรับตัวเอง และผู้อื่น สร้างแนวคิดในด้านบวก ปลุกฝัง ค่านิยมที่ดี ใฝ่รู้ใฝ่เรียนให้แก่ผู้เรียน มีจิตสาธารณะ มีความภาคภูมิใจในตนเอง เห็นคุณค่าและแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตน ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จัก การคิด และกล้า แสดงออก ตามความสามารถที่ตนเองมี	ก่อนห้ามไม่มั่วสุม ไม่ควรลองไหนสิ่งที่ไม่ ควรลอง ควรเชื่อฟังคำสั่งสอนของ ผู้ใหญ่ ควรแก้ไข ด้านอารมณ์ ควร หลีกเลี่ยงยาเสพติด อบายมุขทั้งหลาย
4. นักเรียนควรให้ความร่วมมือกับครู ผู้สอน การแก้ไขพฤติกรรมด้านความประพฤติ ควรปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานศึกษา ข้อบังคับสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด ไม่เล่น ในเวลาครูสอน ไม่นำวิชาอื่นขึ้นมาทำ	
5. การคัดกรองนักเรียน มีประวัตินักเรียน เป็นรายบุคคล	

ตารางที่ 18 (ต่อ)

ครู	นักเรียน
6. ส่วนมากเป็นปัญหาการอ่านไม่คล่อง เขียนไม่คล่อง	
7. สภาพครอบครัวมีการหย่าร้างสูงแยกทางไม่ได้ อยู่กับพ่อแม่	

ตารางที่ 19 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนรู้
 ขั้นสูง ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัด
 สำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 โดยพิจารณาจากด้านบริบทที่ส่งผลต่อ
 การใช้นโยบายการเรียนรู้ขั้นสูง บริบทด้านสภาพครอบครัว

บริบทด้านสภาพครอบครัว	ครู (n = 323 คน)			นักเรียน (n = 379 คน)		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. ความสัมพันธ์ของสมาชิก ในครอบครัวค่อนข้างน้อย	3.07	1.02	ปานกลาง	2.56	1.33	ปานกลาง
2. ครอบครัวมีฐานะยากจนต้อง ช่วยหารายได้	3.08	1.03	ปานกลาง	2.68	1.26	ปานกลาง
3. สภาพของครอบครัวแตกแยก หย่าร้าง	3.18	1.11	ปานกลาง	2.28	1.45	น้อย
4. ในครอบครัวมีสมาชิกหลายคน ที่ผู้ปกครองต้องรับผิดชอบ	3.05	0.97	ปานกลาง	2.76	1.33	ปานกลาง
5. ผู้ปกครองประกอบอาชีพไม่เป็น หลักแหล่ง	3.10	1.07	ปานกลาง	2.36	1.36	น้อย
6. ผู้ปกครองไม่สนับสนุนการศึกษา เล่าเรียน	2.65	1.17	ปานกลาง	2.01	1.28	น้อย
7. ผู้ปกครองไม่มีงาน ไม่มีรายได้	2.80	1.09	ปานกลาง	2.04	1.30	น้อย
8. ครอบครัวประสบภัยธรรมชาติ	2.31	1.08	น้อย	2.08	1.32	น้อย
ภาพรวม	2.91	0.89	ปานกลาง	2.35	1.06	น้อย

จากตารางที่ 19 พบว่า สภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 38 ของครู บริบทด้านสภาพครอบครัว ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.91 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.89 เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 3 สภาพของครอบครัวแตกแยก หย่าร้าง ระดับค่าเฉลี่ย 3.18 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.11 รองลงไป คือ ข้อ 5 ผู้ปกครองประกอบอาชีพไม่เป็นหลักแหล่ง ค่าเฉลี่ย 3.10 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.07 และ ข้อ 2 ครอบครัวมีฐานะยากจนต้องช่วยหารายได้ ระดับค่าเฉลี่ย 3.08 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.03 ตามลำดับ ของนักเรียนอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.35 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.06 เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 4

ในครอบครัวมีสมาชิกหลายคนและผู้ปกครองต้องรับผิดชอบ ระดับค่าเฉลี่ย 2.76 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.33 รองลงไปคือ ข้อ 2 ครอบครัวมีฐานะยากจนต้องช่วยหารายได้ ระดับค่าเฉลี่ย 2.68 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.26 และ ข้อ 1 ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวค่อนข้างน้อย ระดับค่าเฉลี่ย 2.56 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.33 ตามลำดับ

ตารางที่ 20 สรุปความคิดเห็นของครูและนักเรียนจากแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 38 ด้านสภาพครอบครัว

ครู	นักเรียน
<p>1. ผู้ปกครอง ควรติดตามพฤติกรรมผู้เรียน ใฝ่ใจ ควรเสียสละเวลาติดตามพฤติกรรม เสีย ให้ความอบอุ่นสอบถามให้คำแนะนำ ความรู้ ปัญหาสิ่งเสพติด วางตัวที่ดีในสังคม ให้โอกาสและกำลังใจ สามารถเป็นที่ปรึกษา ได้ทุกเรื่อง ให้ความสำคัญของการศึกษา ไม่ควรปล่อยปะละเลยไม่ควรปล่อยให้อยู่กับ ปู่ย่า ตายาย แต่เพียงลำพัง ติดตามผลการเรียนของนักเรียน มีกิจกรรมเสริมให้</p>	<p>1. ควรใฝ่ใจกันให้มากขึ้น เข้าใจซึ่งกัน และกัน ครอบครัวต้องมีความรักใคร่ปรองดองกัน ควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ในครอบครัวให้มีความสุข คนในครอบครัว ควรให้คำปรึกษา หรือสอบถามเพื่อหาทางออกเมื่อพบว่าคนในครอบครัวเกิดปัญหา ส่งเสริมสภาพครอบครัวให้มีความสุขมากขึ้นเพื่อที่จะเป็นครอบครัวเข้มแข็งและอบอุ่น ไม่มีปัญหาครอบครัวตามมา ดูแล</p>

เกิดความสัมพันธ์ระหว่าง เด็กและผู้ปกครอง ตารางที่ 20 (ต่อ)	และรักษาความอบอุ่นในครอบครัวให้
ครู	นักเรียน
<p>ต้องมั่นใจในระบบการลงโทษนักเรียนของโรงเรียน ไม่เชื่อลูกมากเกินไป สอบถามปัญหาข้อมูลจากเพื่อนครู ที่โรงเรียน บ่อย ๆ</p> <p>2. ติดตาม ควบคุม การเรียนของนักเรียนอย่างใกล้ชิด ส่งเสริมด้านการศึกษาแก่ผู้เรียน พร้อมทั้งให้กำลังใจเสมอ ครอบครัวควรสนับสนุนการศึกษา ใส่ใจตัวนักเรียน สอบถามการเรียนของนักเรียน ครอบครัวควรมีการร่วมมือครูผู้สอน ร่วมกันแก้ปัญหา นักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนมาโรงเรียนทุกวัน ดูแลบุตร หลานให้สนใจอ่านหนังสือ</p> <p>3. จัดอบรมอาชีพให้กับผู้ปกครอง เพราะผู้ปกครองมีรายได้น้อยทำงานไม่เป็นหลักแหล่ง เป็นการแก้ปัญหาค่าความยากจน ทุกคนในครอบครัวควรมีเวลาให้แก่นักเรียนให้มากขึ้น เพราะการงาน อาชีพ เศรษฐกิจ ทำให้พ่อแม่ไปทำงานปล่อยให้ลูก อยู่ตามลำพัง หรือ อยู่กับญาติ ซึ่งเด็กขาดความรัก ความอบอุ่น และ ขาดความรับผิดชอบ ไม่มีภาระหน้าที่ ส่งผลให้ไม่อยากเรียน</p> <p>4. ชุมชนต้องช่วยกัน เป็นหู เป็นตา และพ่อแม่ควรมีข้อมูลของเพื่อน ๆ ลูกด้วย เพราะสภาพครอบครัวในชุมชนรอบ โรงเรียน และชุมชนของนักเรียน มักเป็นในลักษณะของครอบครัวที่พ่อแม่ทำงานต่างจังหวัด ต่างประเทศ หรือหย่าร้างแยกทางกัน นักเรียนต้องอาศัย</p>	<p>มากกว่านี้ ไม่แตกแยกกัน หยุดทะเลาะวิวาทกัน อย่าทำร้ายจิตใจ มีอะไรก็คุยกันดี ๆ ผู้ปกครองอย่าใช้กำลังให้มากเกินไป มีอะไรก็บอกกันอย่าเอาแต่ใจ ลองคิดถึงที่ตัวเองเป็นเด็กเหมือนกัน</p> <p>2. ควรส่งเสริมการเรียนของบุตร สนับสนุนการเรียนการสอน ส่งเสริมด้านการเรียนของลูกให้มากขึ้น เพราะปัจจุบันนี้การเรียนเป็นเรื่องสำคัญที่สุด บางครั้งครอบครัวบางครอบครัวมีฐานะยากจน จนไม่มีเงินที่จะส่งบุตรหลานให้เรียน ประกอบอาชีพไม่เป็นหลักแหล่ง ควรมีผลิตภัณฑ์ประจำตำบล เพื่อที่ช่วยชาวบ้านมีรายได้มาให้ลูกเรียนหาทุนสนับสนุนการเรียน</p> <p>3. ไม่ค่อยใส่ใจลูก ครอบครัวควรดูแลให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ มีเวลาให้กับเด็ก ช่วยหาทางออกให้แก่นักเรียนเมื่อเจอปัญหา ค่อย ๆ</p> <p>4. ส่งเสริมด้านการเรียน สอบถาม เอาใจใส่เป็นที่ปรึกษาให้กับนักเรียน ไม่ควรห้ามหรือขัดแย้งเมื่อมีกิจกรรมที่จะทำเมื่อมีความจำเป็น</p> <p>5. ควรทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง ให้เข้าใจกับทางโรงเรียนมากขึ้น ควรอธิบายให้ผู้ปกครองเข้าใจ</p>

อยู่กับ ตายาย ปู่ ย่า เป็นต้น ซึ่งบุคคลเหล่านี้

ตารางที่ 20 (ต่อ)

ครู	นักเรียน
	<p>มักไม่มีเวลาเข้มงวดกวดขัน พฤติกรรมของนักเรียนเท่าที่ควร เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้ง่าย</p>
<p>5. หน่วยงานภาครัฐ ควรเข้าไปส่งเสริมอย่างจริงจัง ในทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเศรษฐกิจ เรื่องสุขภาพ เรื่องสังคม จะทำให้ครอบครัวเข้มแข็ง ชุมชนมีความเข้มแข็ง ในด้านเศรษฐกิจ สังคม สนับสนุนการทำกิจกรรม</p>	
<p>6. ควรจะเข้มงวด กวดขันบ้างไม่ใช่ปล่อยให้ครูดูแลเท่านั้น พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ควรจะเอาใจใส่ดูแลเด็ก บางครั้งเด็กก็ต้องการความรัก ความเอาใจใส่จากพ่อแม่มากกว่าเงิน</p>	
<p>7. ส่งเสริมด้านการเรียน ด้านคุณธรรมที่ดี และมีจิตสาธารณะ ตลอดจนทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่ทำความดี</p>	
<p>8. ให้คำแนะนำแก่นักเรียนที่มีครอบครัวแตกแยกไม่สมบูรณ์ ว่าปัญหาเหล่านั้นเป็นเพียงส่วนหนึ่ง นักเรียนที่อยู่ในครอบครัวแบบนี้สามารถดำรงชีวิตได้ปกติเหมือนครอบครัวที่มีความพร้อมได้</p>	
<p>9. ควรเยี่ยมบ้าน สัมพันธ์กับผู้ปกครอง ให้ผู้ปกครองช่วยสังเกตพฤติกรรมต้องเข้าใจนักเรียนว่าอยู่ในสภาพอย่างไร พร้อมหรือไม่</p>	
<p>10. รัฐจัดเพิ่มงบประมาณในการปรับสภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์</p>	
<p>11. ประสานความร่วมมือ ครูที่ปรึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้บริหารเพื่อร่วมมือกันในการดูแลนักเรียน / การส่งต่อไปยังสถานศึกษาอื่น</p>	

ตารางที่ 21 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียน
 ชั่วโมง ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัด
 สำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 โดยพิจารณาจากด้านบริบทที่ส่งผลต่อ
 การใช้นโยบายการเรียน ชั่วโมง บริบทด้านสภาพแวดล้อม

บริบทด้านสภาพแวดล้อม	ครู (n = 323 คน)			นักเรียน (n = 379 คน)		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. ระยะทางจากบ้านไปโรงเรียน						
อยู่ไกลมาก	2.90	1.09	ปานกลาง	2.86	1.29	ปานกลาง
2. การเดินทางไปโรงเรียนไม่						
สะดวก	2.66	1.07	ปานกลาง	2.49	1.31	น้อย
3. โรงเรียนอยู่ใกล้แหล่งอบายมุข						
สถานบันเทิง	2.46	1.15	น้อย	2.14	1.23	น้อย
4. ผู้เรียนปรับตัวเข้ากับ						
สภาพแวดล้อมไม่ได้	2.50	1.06	ปานกลาง	2.18	1.28	น้อย
5. สถานศึกษาจัดกิจกรรมไม่ส่งผล						
ต่อการเรียนการสอน	2.49	1.12	น้อย	2.35	1.27	น้อย
6. การจัดสภาพแวดล้อมใน						
สถานศึกษาไม่เหมาะสม	2.38	1.10	น้อย	2.34	1.28	น้อย
7. การทะเลาะวิวาท การถูกข่มขู่						
หรือทำร้ายจากเพื่อนนักเรียน	2.38	1.11	น้อย	2.29	1.41	น้อย
ภาพรวม	2.54	0.94	ปานกลาง	2.38	1.06	น้อย

จากตารางที่ 21 พบว่า สภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียน ชั่วโมง ตามประกาศ
 กระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา
 มัธยมศึกษา เขต 38 ของครู บริบทด้านสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.54 ค่า
 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.94 เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก
 ได้แก่ ข้อ 1 ระยะทางจากบ้านไปโรงเรียนอยู่ไกลมาก ระดับค่าเฉลี่ย 2.90 ค่าความเบี่ยงเบน
 มาตรฐาน 1.09 รองลงไปคือ ข้อ 2 การเดินทางไปโรงเรียนไม่สะดวก ค่าเฉลี่ย 2.66 ค่าความ
 เบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.07 และ ข้อ 4 ผู้เรียนปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมไม่ได้ ระดับค่าเฉลี่ย 2.50

ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.06 ตามลำดับ ของนักเรียน อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.38 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.06 เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 1 ระยะทางจากบ้านไปโรงเรียนอยู่ไกลมาก ระดับค่าเฉลี่ย 2.86 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.29 รองลงไปคือ ข้อ 2 การเดินทางไปโรงเรียนไม่สะดวก ระดับค่าเฉลี่ย 2.49 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.31 และ ข้อ 5 สถานศึกษาจัดกิจกรรมไม่ส่งผลต่อการเรียนการสอน ระดับค่าเฉลี่ย 2.35 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.27 ตามลำดับ

ตารางที่ 22 สรุปความคิดเห็นของครูและนักเรียนจากแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 38 ด้านสภาพแวดล้อม

ครู	นักเรียน
<p>1. จัดภูมิทัศน์และบรรยากาศที่น่าสนใจและเอื้อต่อการเรียนรู้ การเรียนการสอนให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียนแต่ละห้อง รวมทั้งสถานที่พักผ่อนยามว่างของนักเรียนกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ใหน้าอยู่สะอาด สวยงามเป็นแหล่งเรียนรู้ ปลอดภัย ควรแก้ปัญหาเรื่องเสียง เพราะบางห้องนักเรียนเสียงดังมากจนทำให้ห้องติดกัน ขาดสมาธิในการเรียน ให้สถานศึกษาเป็นสถานศึกษาปลอดสารเสพติดและอบายมุขที่เป็นจุดเสี่ยง ต่อสถานศึกษา อาจจะไปสู่ปัญหาและผลกระทบต่อผู้เรียน ต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กอบอุ่น มีที่ปรึกษา ปลอดภัย เลือกรวมชนที่ห่างไกลสิ่งเสพติด ทุกชนิด สื่อลามก ปัญหาผู้สาว สภาพแวดล้อมที่บ้านควรแสดงความรักความอบอุ่นให้กำลังใจกัน จัดทำข้อตกลงกับ</p>	<p>1. อยากให้โรงเรียนมีต้นไม้มาก ๆ มีดอกไม้ที่มีสีสดใสสวยงาม ทำให้สภาพแวดล้อมร่มรื่น มีอากาศที่บริสุทธิ์ เย็นสบาย ช่วยกันปลูกป่า รักษาความสะอาดของแม่น้ำ มีม้าหินอ่อนตามร่มไม้</p> <p>2. ควรแก้ไขเรื่อง “ขยะมูลฝอย” ควรมีการแยกขยะ แก้ไขเรื่องการจัดขยะเคลื่อนกลาด ควรรักษาความสะอาดให้มากกว่านี้</p> <p>3. ควรสร้าง ปรับปรุงห้องน้ำใหม่ อาคารเรียนเก่า ควรมีอาคารเรียนที่ดีขึ้น ทาสีรั้วโรงเรียน และปรับปรุงใหม่</p> <p>4. ไม่ควรอยู่ใกล้ร้านเกมส์ แหล่งอบายมุขต่าง ๆ ไม่ให้เด็กจับกลุ่มยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข และควรอยู่ห่างแหล่งบันเทิงทั้งหลาย จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้เรียนจะต้องดูแลตนเองอย่างมากในการหลีกเลี่ยงให้พ้นสิ่งแวดล้อมที่แวดล้อมไปด้วยปัญหา ยาเสพติด อบายมุข การทะเลาะวิวาท</p>

ตารางที่ 22 (ต่อ)

ครู	นักเรียน
<p>ร้านเกมส์ ช่วยกันดูแลนักเรียนที่หนีเรียน มาเล่นเกมให้แจ้งโรงเรียนดำเนินการต่อ</p> <p>2. สื่อต่าง ๆ ควรตรวจสอบ ความเหมาะสม ก่อนเผยแพร่ เพราะนักเรียนมีอิสระในการ ใช้สื่อ จนเกินขอบเขต นักเรียนแยกไม่ออก ว่า ควรหรือไม่ควร ไม่มีกาลเทศะ ไม่เคารพ ยำเกรงผู้ใหญ่ แม้กระทั่ง ครู ไม่ควรให้นำ โทรศัพท์มือถือมาใช้ในโรงเรียน</p> <p>3. เจ้าหน้าที่ตำรวจ ควรกดดันแหล่งอบายมุข สถานเริงรมณ์ ไม่ให้เด็กและเยาวชนที่อยู่ใน วัยเรียน เข้าไปใช้บริการ สิ่งอบายมุขไม่ควร มีบริเวณโรงเรียน ให้ความรู้เกี่ยวกับโทษ ทางอบายมุข ชุมชนที่มีนักเรียนมั่วสุม ควรแจ้งทางโรงเรียน ผู้ปกครอง ตำรวจคอย ตรวจสอบอยู่ตลอดเวลาโดยเฉพาะวัยรุ่นตำรวจ ควรใช้ มาตรการที่เข้มงวด ควรเรียก ผู้ปกครองไปพบด้วยเมื่อเห็นนักเรียนกระทำ ความผิด ดุดก่ด้องวงจรปิด บริเวณที่ไกลหู ไกลตา</p> <p>4. ในชั้นเรียน ครูและนักเรียน นักเรียนที่ซ้ำชั้น ร่วมมือทำกิจกรรม / เรียนรู้ร่วมกัน ไม่มี ปัญหา ควรไม่มีเรื่องกีดกัน กับนักเรียน ที่เรียนซ้ำชั้น</p> <p>5. ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือและบำเพ็ญ ประโยชน์ต่อผู้อื่นในสังคมปลูกจิตสำนึกให้ นักเรียนทิ้งขยะลงถังขยะ ช่วยเก็บรักษา ความสะอาด</p>	<p>5. ควรจัดสภาพแวดล้อมที่สร้างสรรค์ ไม่ควร จัดไปในแนวที่ส่งเสริมพฤติกรรมเสี่ยงใน เรื่องต่าง ๆ ควรมีกิจกรรมเวลาว่าง สร้าง ความสามัคคี มีความคิดสร้างสรรค์มีความรู้ กำจัดสิ่งเสพติดออกไปให้หมด</p> <p>6. โรงเรียนไม่ควรตั้ง โกลแหล่งชุมชน และ สะดวกต่อการเดินทางไปโรงเรียน</p> <p>7. ควรมีอาคารเรียนมากกว่านี้ จะได้ไม่ต้อง เดินเรียน เพราะว่าการเดินเรียนมีหนังสือ หนักต้องเดินแบกหนังสือไปห้องอื่นๆ อีก หลายห้อง</p> <p>8. โรงเรียนควรมีพื้นที่กว้างกว่านี้เพื่อรองรับ นักเรียนได้</p> <p>9. เวลาฝนตกกลิ่น จี้เหม็นแรง</p>

ตารางที่ 22 (ต่อ)

ครู	นักเรียน
6. ที่บ้านควรจัดให้มีภาระหน้าที่ของนักเรียนให้ชัดเจนว่า ต้องทำอะไรบ้าง	
7. รัฐบาลควรวางนโยบายบริหารให้ชัดเจน ไม่นั่น ผลประโยชน์ของพรรคพวกตัวเอง เน้นความเที่ยงธรรม สุจริต ซื่อสัตย์ ถ้าทำได้ จะโยงมาถึงสภาพแวดล้อม บ้านเมืองน่าอยู่ ประชาชนอยู่ดี กินดี บ้านเมืองสงบสุข	
8. ควรดูแลเอาใจใส่ความเป็นอยู่ของชุมชน และสังคม รอบด้าน ใครทำดีก็สรรเสริญ เชิดชูจะได้เป็นแบบอย่าง อันดี ใครประพฤติไม่ดี ก็แนะนำคำกล่าวตักเตือน ให้เขาทำตามแบบอย่างที่ดี ๆ สังคมนี้อาจได้ น่าอยู่ขึ้น สภาพแวดล้อมก็จะดีขึ้นเอง	
9. บริการรับส่งนักเรียนฟรี	

ตอนที่ 2 สรุปแนวทางการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น
ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัด
สำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูกลุ่มงานวิชาการ ครูกลุ่มงานวิชาการ ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา
ครูผู้สอนประจำวิชา และนักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น สรุปได้ดังนี้

แนวทางการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น ตามประกาศ
กระทรวงศึกษาธิการ

มาตรการป้องกัน

1. ทุกภาคส่วนให้ความรู้กับนักเรียนเกี่ยวกับผลเสียของการเรียนซ้ำชั้น พ่อแม่ให้ความ
อบอุ่น อบรมสั่งสอนแนะนำติดตามผลการเรียน ตลอดจนครูเพื่อน ๆ คอยแนะนำในสิ่งที่
เป็นประโยชน์ต่อการเข้าเรียน ครูคัดกรองกลุ่มนักเรียน ได้แก่กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มซ้ำชั้น

2. ควรมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อสื่อสารระหว่างครูกับนักเรียนและผู้ปกครอง

3. ก่อนการให้เรียนซ้ำชั้น ผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการ ครูที่ปรึกษาและทุกภาคส่วน ต้องพยายามทำทุกวิถีทางให้นักเรียนแก้ไขผลการเรียน เพื่อมิให้เกิดการเรียนซ้ำชั้น

4. ครูและผู้ปกครอง ติดตามดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด คัดกรองนักเรียน ศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล แล้วแยกแยะปัญหาของนักเรียนแต่ละคน เช่น ปัญหากระดับสติปัญญา ปัญหาการปรับตัว ปัญหาด้านครอบครัว ปัญหาส่วนตัว ฯลฯ เพื่อแก้ปัญหาเป็นราย ๆ ไป

5. นักเรียนติดตามดูแลช่วยเหลือกันเอง นักเรียนต้องตระหนักความรับผิดชอบต่อตนเอง

6. ครูผู้สอน ครูประจำวิชา จัดบรรยากาศการเรียนการสอน ให้เร้าความสนใจของนักเรียน กระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจ

7. โรงเรียนต้องจัดหาสื่อ และเทคโนโลยีที่เพียงพอ จัดแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนการสอน จากมาตรการป้องกันทั้ง 7 ข้อ แสดงตัวอย่างคำพูดของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

“...ควรมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อการสื่อสารระหว่างครูกับนักเรียนและผู้ปกครอง...” (ผู้บริหาร)

“...โรงเรียนต้องจัดหาสื่อ และเทคโนโลยีที่เพียงพอ จัดแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนการสอน...” (ผู้บริหาร)

“...เชิญผู้ปกครองมาพบแล้วแยกแยะปัญหาที่เกิดขึ้นของนักเรียนแต่ละคน...” (ครูกลุ่มงานวิชาการ)

“...ทุกภาคส่วนให้ความรู้กับนักเรียนเกี่ยวกับผลเสียของการเรียนซ้ำชั้น พ่อแม่ให้ความอบอุ่น อบรมสั่งสอนแนะนำติดตามผลการเรียน...” (ครูกลุ่มงานกิจการนักเรียน)

“...เชิญผู้ปกครองรับทราบ ทำสัญญากันสองฝ่าย หรือให้เพื่อนช่วยกันประคอง หรือติดตามดูแลช่วยเหลือปัญหา...” (ครูแนะแนว)

“...ก่อนการให้เรียนซ้ำชั้น ผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการ ครูที่ปรึกษาและทุกภาคส่วน ต้องพยายามทำทุกวิถีทางให้นักเรียนแก้ไขผลการเรียน เพื่อมิให้เกิดการเรียนซ้ำชั้น...” (ครูที่ปรึกษา)

“...ไม่อยากเรียน โรงเรียนเดิม เพราะไม่มีเพื่อน ไม่อยากเรียนกับรุ่นน้อง ไม่มีความสุข...” (นักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น)

มาตรการแก้ไขช่วยเหลือ

1. ผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการ ครูที่ปรึกษา ต้องร่วมปรึกษาหารือ แก้ไขปัญหา ดูแลช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด มีการลงทะเบียน เขียวยา แก้ไข นักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น เป็นระยะ อาจตั้งเป็นศูนย์ หรือคลินิก สอบถามด้านจิตใจ หาข้อมูล ทั้งด้านลบ และด้านบวก

2. จัดกิจกรรม เพื่อให้เด็ก มีแนวคิด มีทัศนคติ หรือแรงจูงใจที่ดีต่อกิจกรรมการเรียนการสอน

3. สร้างความเข้มแข็งให้โอกาสเข้ามาเรียน พื้นฟูสภาพจิตใจ การปรับตัวกับเพื่อนต่างอายุ จัดช่วงเวลาของตัวเองให้เหมาะสมกับการเข้ามาเรียนซ้ำชั้น
4. เด็กที่หายไปโดยไม่ทราบสาเหตุ จัดทำหนังสือทวงถาม เพื่อติดตามนักเรียนให้กลับเข้ามาสู่ระบบการเรียน
5. โรงเรียนควรเปิดระบบการเรียนเฉพาะกลุ่มเด็กที่เรียนซ้ำชั้น เด็กสามารถมาเรียนนอกเวลา รับประทานอาหารที่บ้าน

จากมาตรการแก้ไขช่วยเหลือทั้ง 5 ข้อ แสดงตัวอย่างคำพูดของกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ดังนี้

“...ผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการ ครูที่ปรึกษา ต้องร่วมปรึกษาหารือ แก้ไขปัญหา ดูแลช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด นักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น มีการลงทะเบียน เสียเวลา แก้ไข เป็นระยะ อาจจะต้องเป็นศูนย์ หรือ คลินิก สอบถามด้านจิตใจ หาข้อมูล ทั้งด้านลบ และด้านบวก และพยายามหากิจกรรม เพื่อให้เด็ก มีแนวคิด มีทัศนคติ หรือแรงจูงใจ ในกิจกรรมการเรียนการสอน...” (ครูประจำวิชา)

“...น่าจะมีหนังสือทวงถาม เพื่อติดตาม หรือมีนโยบายให้เด็กคนสภาพเป็นนักเรียนได้...” (ครูประจำวิชา)

“...ควรเปิดระบบการเรียนเฉพาะกลุ่มเด็กที่เรียนซ้ำชั้น ลักษณะคล้ายแบบ กศน. ให้เด็กมาเรียนนอกเวลา รับประทานอาหารที่บ้าน ส่งงาน ครูประเมินผลตามปกติ...” (ครูที่ปรึกษา)

“...สร้างความเข้มแข็งโดยให้โอกาสเข้ามาเรียน พื้นฟูสภาพจิตใจ การปรับตัวกับเพื่อนต่างอายุ...” (ครูกลุ่มงานกิจการนักเรียน)

“...ขอเรียนร่วมกับรุ่นน้องที่รู้จักและคุ้นเคย จะย้ายแผนการเรียนหรือไม่ย้ายก็ได้...” (นักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น)

ข้อค้นพบระหว่างทำการศึกษา

1. การใช้ระบบการเรียนซ้ำชั้น ควรจะดำเนินการในระดับชั้นประถมศึกษา พัฒนาให้เด็กอ่านออกเขียนได้ก่อน แล้วค่อยส่งต่อมาระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่าครูสอนระดับชั้นประถมมีความสามารถและมีวิธีสอนให้เด็กอ่านออกเขียนได้ดีกว่าครูสอนระดับมัธยมศึกษา
2. การเรียนซ้ำชั้นในระดับมัธยมศึกษา เด็กจะเกิดปัญหาส่วนตัว ปัญหาทางอารมณ์ เข้ามาเพิ่มขึ้นจากเดิม นอกจากปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำเพียงอย่างเดียว แล้วนำไปสู่ปัญหาสังคมตามมา ทั้งนี้เนื่องจากเด็กเข้าสู่วัยรุ่น จะรู้สึกเสียหน้า อายุ มากกว่าระดับเด็กระดับชั้นประถม
3. ปัจจุบันพบว่าเด็กที่เรียนซ้ำชั้น ไม่ได้หมายความว่าเด็กนักเรียนที่มีระดับสติปัญญาไม่ดี แต่หมายถึง เด็กนักเรียนที่มีผลการเรียน ติด “0” “ร” เป็นจำนวนมาก จากการที่ไม่ส่งงานที่ได้รับ

มอบหมาย ทำให้ “เด็กที่ขาดความรับผิดชอบ” คือ เด็กที่เรียนซ้ำชั้น ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า การแก้ปัญหา ควรจะแก้โดยการสร้างให้เด็กมีความรับผิดชอบ

4. บริบทด้านครูผู้สอน ให้อำนาจ วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่น่าสนใจไม่เร้าใจ ครูและนักเรียน มีความเห็นมีความคิดเห็นในระดับ มาก ดังนั้น วิธีการสอน จึงสำคัญมากที่จะทำให้เด็กนักเรียนได้รับผลการเรียนแบบใด ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ควรมียุทธศาสตร์ทางการเรียนที่ดี ที่ได้เกิดจากความรับผิดชอบที่นักเรียนสามารถทำได้ง่าย ๆ และทำประจำสม่ำเสมอ ให้เด็กไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นภาระมากเกินไป ดังที่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจาก ข่าวโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ว่ามีการจ้างทำการบ้าน ผู้วิจัยเชื่อว่าเด็กก็จะพัฒนาระดับสติปัญญาควบคู่ไปพร้อมๆ กัน

5. ทั้งครูและนักเรียนมีความเห็นตรงกันในระดับ มาก โดยความคิดเห็นสวนทางกันในเรื่อง เรื่องความเข้มงวด ของกฎระเบียบข้อบังคับ ที่ส่งผลต่อการเรียนซ้ำชั้น ครูมีความคิดเห็นว่า ควรมีมาตรฐานที่ชัดเจนยึดกฎระเบียบที่เคร่งครัดในการควบคุมดูแลนักเรียน มีบทลงโทษตามขั้นตอนอย่างจริงจัง เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการออกกลางคัน แต่นักเรียนกลับมีความเห็นว่า ควรลดความเข้มงวดของกฎระเบียบในโรงเรียน ออกกฎระเบียบที่กดดันผู้เรียนมากเกินไป และอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เป็นช่องว่างระหว่างความคิด ที่เข้าใจไม่ตรงกัน สำหรับครูก็ต้องการสร้างกฎเพื่อให้เด็กนักเรียนมีความรับผิดชอบ มีความประพฤติดี เพื่อให้เด็กนักเรียนเป็นคนดี แต่สำหรับด้วยวัยของเด็กนักเรียนไม่เข้าใจว่า ระเบียบกฎเกณฑ์ของโรงเรียนสร้างมาเพื่อจุดประสงค์อย่างไร ดังนั้นทางโรงเรียนควรจะทำความเข้าใจกับนักเรียน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษานโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ กรณีศึกษา : โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย มีวัตถุประสงค์การวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผลการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ การศึกษาวิจัยได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย
2. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย จำนวน 1,179 คน และนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 38 จำนวน 23,559 คน
  - 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย จำนวน 330 คน และนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย จำนวน 379 คน โดยใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิ
  - 1.3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษา แนวทางแก้ไขปัญหาให้นักเรียนออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น คือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 2 คน ครูกลุ่มงานวิชาการ จำนวน 1 คน ครูกลุ่มงานกิจการนักเรียน จำนวน 1 คน ครูแนะแนว จำนวน 1 คน ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น จำนวน 1 คน ครูผู้สอนประจำวิชา จำนวน 2 คน และนักเรียนออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น จำนวน 3 คน โดยพิจารณาเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาสภาพปัญหาของการใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น ตามบริบททั้ง 6 ด้าน คือ ด้านสถานศึกษา ด้านครูผู้สอน ด้านหลักสูตร

การเรียนการสอน ด้านส่วนตัวของนักเรียน ด้านสภาพครอบครัว และด้านสภาพแวดล้อม ของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งหน้าที่ในโรงเรียน และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น โดยพิจารณาจากด้านบริบทที่ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น 6 ด้าน คือ ด้านสถานศึกษา ด้านครูผู้สอน ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านส่วนตัวของนักเรียน ด้านสภาพครอบครัวและด้านสภาพแวดล้อม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 48 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามบริบททั้ง 6 ด้าน และข้อเสนอแนะอื่นๆ

ตอนที่ 4 แบบสัมภาษณ์ ศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น มีลักษณะเป็นแนวคำถามที่ใช้สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ถึงผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอนและนักเรียนของโรงเรียน เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจากกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน จำนวน 323 ฉบับ และกลุ่มตัวอย่างนักเรียน 379 ฉบับ สำหรับการเก็บข้อมูลเพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนออกกลางคันของนักเรียน ที่เรียนซ้ำชั้น โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 38 ผู้วิจัยแนะนำตัวและทำการสัมภาษณ์จากผู้บริหาร ครูกลุ่มงานวิชาการ ครูกลุ่มงานวิชาการ ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา ครูผู้สอนประจำวิชา และนักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น รวม 11 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ตอน ดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ (percentage)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพปัญหาของการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามบริบททั้ง

6 ด้าน คือ ด้านสถานศึกษา ด้านครูผู้สอน ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านส่วนตัวของนักเรียน ด้านสภาพครอบครัว และบริบทด้านสภาพแวดล้อม

ตอนที่ 3 ข้อมูลปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาของการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามบริบททั้ง 6 ด้าน และข้อเสนอแนะอื่น ๆ โดยนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาแล้วสรุปเป็นความเรียง

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง(Structured Interview) กับบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการศึกษา เกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น ดังนั้นการวิเคราะห์ข้อมูลจาก ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา(content analysis) แล้วบรรยายสรุปผลเป็นความเรียง เพื่อหาข้อสรุปร่วมกัน เกี่ยวกับในการศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาการใช้ นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 38 ของครูบริบททั้ง 6 ด้าน ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 1บริบทด้านสถานศึกษา ระดับมากที่สุด รองลงไปคือ ข้อ 2 คือ บริบทด้านครูผู้สอน และข้อ 4 บริบทด้านของนักเรียน ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นบริบท พบว่า

1.1 บริบทด้านสถานศึกษา จากแบบสอบถามจำนวน 8 ข้อ มีระดับบริบทที่ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ของครู ด้านสถานศึกษา ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 1 การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพ รองลงซึ่งมีค่าเฉลี่ยกัน คือ ข้อ 3 การบริการอำนวยความสะดวกด้านการจัดการเรียน ข้อ 4 อาคารเรียน อาคารประกอบเหมาะสมต่อการเรียน และ ข้อ 6 การรับผู้เรียนที่มีการสอบคัดเลือกสอบแข่งขัน

1.2 บริบทด้านครูผู้สอน จากแบบสอบถามจำนวน 7 ข้อ มีระดับบริบทที่ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ของครู ด้านครูผู้สอน ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 1 วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่น่าสนใจไม่เร้าใจ รองลงไป คือ ข้อ 2 มี

ภาระงานนอกเหนือจากการสอนมากเกินไปทำให้ไม่ได้เตรียมความพร้อมในการสอน และ ข้อ 4 การเคร่งครัดในกฎระเบียบของครูผู้สอนมากเกินไป

1.3 บริบทด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน จากแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ มีระดับบริบทที่ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ของครู ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 2 ความไม่เพียงพอไม่ทันสมัย ของวัสดุ แบบเรียนและอุปกรณ์การเรียนที่ใช้ในการเรียนการสอน รองลงไป คือ ข้อ 1 เนื้อหาสาระที่กำหนดในหลักสูตรยากเกินไปไม่เหมาะสม และ ข้อ 3 การสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนไม่เหมาะสม

1.4 บริบทด้านส่วนตัวของนักเรียน จากแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ มีระดับบริบทที่ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ของครู ด้านส่วนตัวของนักเรียน ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 2 มีความรู้พื้นฐานจากโรงเรียนเดิมน้อย รองลงไปคือ ข้อ 3 ผลการเรียนไม่น่าพึงพอใจหรือต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และ ข้อ 5 มีปัญหาส่วนตัวไม่สนใจการศึกษาเล่าเรียน ส่งผลให้การขาดเรียนบ่อย เมื่อหน้าการเรียนการสอน

1.5 บริบทด้านสภาพครอบครัว จากแบบสอบถาม จำนวน 8 ข้อ มีระดับบริบทที่ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ของครู ด้านสภาพครอบครัว ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 3 สภาพของครอบครัวแตกแยก หย่าร้าง ระดับค่าเฉลี่ย รองลงไป คือ ข้อ 5 ผู้ปกครองประกอบอาชีพไม่เป็นหลักแหล่ง และ ข้อ 2 ครอบครัวมีฐานะยากจนต้องช่วยหารายได้

1.6 บริบทด้านสภาพแวดล้อม จากแบบสอบถามจำนวน 7 ข้อ มีระดับบริบทที่ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ของครู ด้านสภาพแวดล้อม ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 1 ระยะทางจากบ้านไปโรงเรียนอยู่ไกลมาก รองลงไปคือ ข้อ 2 การเดินทางไปโรงเรียนไม่สะดวก และ ข้อ 4 ผู้เรียนปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมไม่ได้

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา การใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ของครุ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 38 ตามบริบท ทั้ง 6 ด้าน สรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านสถานศึกษา

ควรมีมาตรฐานที่ชัดเจน กฎระเบียบที่เคร่งครัด ในการควบคุมดูแลนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น มีนโยบายในการส่งเสริมการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ร่วมมือกับผู้ปกครองในการแก้ไขปัญหาผู้เรียน จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ ให้คำปรึกษา แก้ไขปัญหา ดูแล ติดตามผลการเรียนและพฤติกรรมอย่างใกล้ชิด อำนวยความสะดวกแก่ครูผู้สอนด้านนวัตกรรมสื่ออิเล็กทรอนิกส์อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอน ทำวิจัยในชั้นเรียน จัดให้มีการเรียนการสอนตามหลักสูตรอย่างเคร่งครัด และสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่มีปัญหา จัดหาครูผู้สอนที่จบตรง ตามสาขาวิชาที่สอน

2.2 ด้านครูผู้สอน

ศึกษาหลักสูตรทำความเข้าใจ มาตรฐาน และตัวชี้วัด จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ตรงกับความสนใจของนักเรียนหาเทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ และนวัตกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียน ควบคุมดูแลเอาใจใส่ ให้คำปรึกษา ให้กำลังใจ สังเกตพฤติกรรมนักเรียนอย่างใกล้ชิด ติดต่อกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ สร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนติดตามผลการเรียนของนักเรียนที่มีผลการเรียนติด 0 ร มส จัดสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียน พัฒนาผู้เรียนตามความแตกต่างเป็นรายบุคคล ประเมินผลการเรียนด้วยวิธีที่หลากหลาย ครูควรประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณอย่างเคร่งครัด มีจิตสำนึกในอาชีพครู มีศรัทธาในอาชีพครูและจิตวิญญาณความเป็นครู

2.3 ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน

ควรสร้างหลักสูตรการเรียนที่เหมาะสมกับวัย เนื้อหาและเวลานั้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรเพิ่มรายวิชาเพิ่มเติมตามความสนใจให้แก่ นักเรียน เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน สร้างระเบียบวินัย เสริมคุณธรรม จริยธรรม ควบคู่ไปกับการเรียนการสอน จัดสัมมนาครูผู้สอน แต่ละระดับชั้น แต่ละวิชา เพื่อพัฒนาปรับปรุง แก้ไขต่อไป

2.4 ด้านส่วนตัวของนักเรียน

นักเรียนต้องตั้งใจเรียน เอาใจใส่การเรียน เห็นความสำคัญของการศึกษา ปลูกฝังนักเรียนเรื่องความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน คุณธรรม จริยธรรม การเข้าสังคม สร้างแนวคิดในด้านบวก ปลูกฝังค่านิยมที่ดี ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีจิตสาธารณะ มีความภาคภูมิใจในตนเอง เห็นคุณค่าและแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง ให้ความร่วมมือกับครูผู้สอน ในการแก้ไขพฤติกรรม ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานศึกษา ข้อบังคับสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด

2.5 ด้านสภาพครอบครัว

ผู้ปกครอง ควรติดตามพฤติกรรมผู้เรียน ให้ความรัก ความอบอุ่น ให้คำแนะนำ ให้โอกาสและกำลังใจ แก่บุตรหลาน ให้ความสำคัญของการศึกษา ติดตาม การเรียนของนักเรียน อย่างใกล้ชิด ส่งเสริมด้านการศึกษาแก่ผู้เรียน จัดอบรมอาชีพให้กับผู้ปกครอง เพื่อให้มีอาชีพและ รายได้เป็นหลักแหล่ง แก้ปัญหาความยากจน ครอบครัวควรมีเวลาให้แก่นักเรียน พ่อแม่ควรมีข้อมูลการ คบเพื่อนของลูก ร่วมมือกับ ครูในการดูแลนักเรียน

2.6 ด้านสภาพแวดล้อม

จัดภูมิทัศน์และบรรยากาศที่น่าสนใจและเอื้อต่อการเรียนรู้ รวมทั้งสถานที่ พักผ่อนยามว่างของนักเรียนกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ จัดสภาพแวดล้อมให้เด็กอบอุ่น มีที่ปรึกษา ปลอดภัย และห่างไกลสิ่งเสพติด สื่อลามก ปัญหาผู้สูบบุหรี่ ทำข้อตกลงกับร้านเกมส์ ช่วยกันดูแล นักเรียนที่โดดเรียนมาเล่นเกมส์ ให้แจ้งทางโรงเรียนดำเนินการต่อ เจ้าหน้าที่ตำรวจ ควรกวดขัน แหล่งอบายมุข สถานเริงรมณ์ ไม่ให้เด็กและเยาวชนที่อยู่ในวัยเรียน เข้าไปใช้บริการ สิ่งอบายมุขไม่ ควรมีบริเวณ โรงเรียน ติดคลองวงจรปิด บริเวณที่ไกลหูไกลตา สื่อต่าง ๆ ควรตรวจสอบ ความ เหมาะสมก่อนเผยแพร่ ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือและบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่นในสังคม ปลูกจิตสำนึกให้นักเรียนทิ้งขยะลงถังขยะ ช่วยเก็บรักษาความสะอาด

3. สภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียน มัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ของนักเรียน บริบท ทั้ง 6 ด้าน โดยภาพรวมส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา รายชื่อโดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 1 บริบทด้านสถานศึกษา รองลงไปคือ ข้อ 2 คือ บริบทด้านครูผู้สอน และข้อ 3 บริบทด้านค่านิยมและพฤติกรรมการเรียนการสอน เมื่อ พิจารณาเป็นบริบท พบว่า

3.1 บริบทด้านสถานศึกษา จากแบบสอบถามจำนวน 8 ข้อ มีระดับบริบทที่ส่งผลต่อ การใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัด สุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ของนักเรียน ด้านสถานศึกษา ส่งผลต่อ การใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อโดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 2 ความเข้มงวด ของระเบียบข้อบังคับในโรงเรียน รองลงไปคือ ข้อ 1 การ จัดระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพ และ ข้อ 5 ความชัดเจนของนโยบายการบริหาร จัดการ โรงเรียน

3.2 บริบทด้านครูผู้สอน จากแบบสอบถามจำนวน 7 ข้อ มีระดับบริบทที่ส่งผลต่อการ ใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย

สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ของนักเรียน ด้านครูผู้สอน ส่งผลต่อการใช้
นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย 3
ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 1 วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่น่าสนใจไม่เร้าใจ รองลงไปที่ข้อ
6 การลงโทษหรือการตำหนิตיעินของครูผู้สอน และ ข้อ 2 มีภาระงานนอกเหนือจากการสอน
มากเกินไปทำให้ไม่ได้ เตรียมความพร้อมในการสอน

3.3 บริบทด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน จากแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ มี
ระดับบริบทที่ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียน
มัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ของนักเรียน
ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น อยู่ในระดับปานกลาง
เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 2 ความไม่เพียงพอ ไม่
ทันสมัย ของวัสดุ แบบเรียนและอุปกรณ์การเรียนที่ใช้ในการเรียนการสอน รองลงไปที่ข้อ 1
เนื้อหาสาระที่กำหนดในหลักสูตรยากเกินไปไม่เหมาะสม และ ข้อ 3 การจัดสถานที่หรือแหล่ง
เรียนรู้ไม่เหมาะสม

3.4 บริบทด้านส่วนตัวของนักเรียน จากแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ มีระดับบริบทที่
ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษา
จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ของนักเรียน ด้านส่วนตัวของ
นักเรียน ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อโดย
เรียงลำดับมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 2 มีความรู้พื้นฐานจากโรงเรียนเดิมน้อย รองลง
ไปที่ข้อ 1 มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนแต่ผู้ปกครองอยากให้เรียนในโรงเรียนหรือสถานที่ใกล้
บ้าน และ ข้อ 3 ผลการเรียนไม่น่าพึงพอใจหรือต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

3.5 บริบทด้านสภาพครอบครัว จากแบบสอบถามจำนวน 8 ข้อ มีระดับบริบทที่ส่งผล
ต่อการใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ของนักเรียนโรงเรียน
มัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ของนักเรียน ด้าน
สภาพครอบครัว ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อโดย
เรียงลำดับมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 4 ในครอบครัวมีสมาชิกหลายคนและผู้ปกครองต้อง
รับผิดชอบ รองลงไปที่ข้อ 2 ครอบครัว มีฐานะยากจนต้องช่วยหารายได้ และ ข้อ 1
ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวค่อนข้างน้อย

3.6 บริบทด้านสภาพแวดล้อม จากแบบสอบถาม จำนวน 7 ข้อ มีระดับบริบทที่ส่งผล
ต่อการใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัด
สุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ของนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อม ส่งผล

ต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 1 ระยะทางจากบ้านไปโรงเรียนอยู่ไกลมาก รองลงไปคือ ข้อ 2 การเดินทางไปโรงเรียนไม่สะดวก และ ข้อ 5 สถานศึกษาจัดกิจกรรมไม่ส่งผลต่อการเรียนการสอน

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา การใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 38 ตามบริบททั้ง 6 ด้าน สรุปได้ดังนี้

4.1 ด้านสถานศึกษา

ควรลดความเข้มงวดของกฎระเบียบ มีกิจกรรมที่น่าสนใจให้กับนักเรียน มีมาตรการที่เข้มงวดด้านการศึกษา และแก้ไขปัญหาการศึกษาอย่างจริงจังเพื่อไม่ให้มีนักเรียนเรียนซ้ำชั้น มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั่วถึง ไม่ปล่อยปะละเลย พฤติกรรมที่ไม่ควรทำของนักเรียน และมีมาตรการจัดการชั้นเด็ดขาด ให้ความสำคัญกับนักเรียนมากกว่านี้ เมื่อนักเรียนเกิดปัญหาให้รับหาทางแก้ไข จัดระบบดูแลช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพต่อผู้เรียนและครูผู้สอน สร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับผู้เรียน จัดครูผู้สอนให้ตรงตามสาขาวิชา ควรมีห้องเรียน โต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์ในการเรียน สื่อการเรียน มีห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ อุปกรณ์การทดลองให้ครบถ้วนที่พร้อมและเพียงพอ ปรับปรุงตึกอาคารเรียน ห้องน้ำ

4.2 ด้านครูผู้สอน

มีการสอนที่เหมาะสมกับเด็ก มีวิธีการสอนที่หลากหลายและน่าสนใจ สอนเข้าใจง่าย มีกิจกรรม เกมส์ ระหว่างเรียน ให้นักเรียนสนุกกับการเรียน สอดแทรกข้อคิดดี ๆ ให้กับนักเรียน เตรียมพร้อมกับการสอนทุกวัน ควรเข้าใจและมีความรับผิดชอบแก่นักเรียนให้มากขึ้น ควรสังเกตพฤติกรรมขณะเรียน และคอยพูดคุย สอบถามนักเรียน ไม่เปรียบเทียบเด็กในเชิงดูถูก ไม่อคติกับนักเรียน ให้ความสนใจนักเรียนเท่าเทียมกัน ไม่ใช้คำพูดหยาบคายและลงโทษนักเรียนรุนแรง ครูควรให้คำปรึกษาแก่นักเรียนหาทางออกในการแก้ปัญหาให้กับนักเรียน ให้คำปรึกษากับผู้ปกครองของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น

4.3 ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน

ควรสอนตามหลักสูตร ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ให้เหมือนกับโรงเรียนอื่น ๆ ควรปรับเนื้อหาวิชา ควรลดหลักสูตรการเรียนการสอนลง ปัจจุบันหลักสูตรและการเรียนการสอน เข้มงวดมาก ทำให้เด็กเครียด โดยเฉพาะสายวิทย์-คณิต มีหลักสูตรที่เหมาะสมกับเด็ก ควรเน้นเนื้อหาสาระที่สำคัญในแต่ละรายวิชา เน้นเรื่องที่สำคัญที่สามารถนำไปใช้ในการศึกษาต่อ ควรมีกิจกรรมติวเข้มก่อนสอบ O-net gat pat ควรมีการเรียนสอนเพิ่มเติม สอนอย่างละเอียด ควรจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนบ่อย ๆ นำข้อสอบที่นอกเหนือจากหนังสือเรียน หรือหลักสูตร

มาสอนเพื่อเพิ่มความรู้อรอบด้านให้หลากหลาย ให้นักเรียนได้มีเวลา ทำกิจกรรมอื่นๆ ควรพัฒนา เปลี่ยนหลักสูตรและการเรียนการสอน

4.4 ด้านส่วนตัวของนักเรียน

ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน ขยัน ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนให้มากขึ้น มีความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ไม่เล่นเวลาครูสอน ไม่นำวิชามาทำ ไม่พูดคุยระหว่างที่ครูสอน ควรเข้าเรียนให้ตรงเวลา สนใจการเรียน ตั้งใจทำการบ้าน ปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนๆ ปรับตัวให้เข้ากับสังคม ปรับตัวให้เข้าหลักสูตรการศึกษา ให้รู้จักประมาณตน หากนักเรียนมีปัญหาควรปรึกษาครูเพื่อหาทางออกและช่วยเหลือนักเรียนผู้ด้วยโอกาสอย่างทั่วถึง ไม่ควรทำตามสมัยนิยม ไม่ชิงสุกก่อนห่าม ไม่มั่วสุม ไม่ควรลองในสิ่งที่ไม่ควรลอง ควรเชื่อฟัง คำสั่งสอนของผู้ใหญ่ ควบคุมอารมณ์ หลีกเลี่ยงยาเสพติด อดบายนุขทั้งหลาย

4.5 ด้านสภาพครอบครัว

ควรใส่ใจกันให้มากขึ้น เข้าใจซึ่งกันและกัน ครอบครัวต้องมีความรักใคร่ปรองดองกัน ควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว ให้มีความสุข คนในครอบครัวควรให้คำปรึกษา มีเวลาให้กัน ส่งเสริมการเรียนของบุตร สนับสนุนการเรียนการสอน ช่วยหาทางออก ให้แก่นักเรียนเมื่อเจอปัญหา

4.6 ด้านสภาพแวดล้อม

ควรจัดสภาพแวดล้อมที่สร้างสรรค์ สร้างความร่วมมือกัน เย็นสบาย ช่วยกันปลูกป่า ต้นไม้ ดอกไม้ที่มีสีสดสวยงาม รักษาความสะอาด ไม่ควรจัดไปในแนวที่ส่งเสริมพฤติกรรมเสี่ยงในเรื่องต่างๆ มีเนื้อที่กว้างเพื่อรองรับนักเรียนได้ ควรแก้ไขเรื่อง “ขยะมูลฝอย” ควรมีการแยกขยะ แก้ไขเรื่องการทิ้งขยะเคลื่อนกลาด ควรมีอาคารเรียนมากกว่านี้ ปรับปรุงห้องน้ำ อาคารเรียน ทาสีรั้วโรงเรียน แหล่งบันเทิงทั้งหลาย เช่น ร้านเกมส์ แหล่งอบายมุขต่างๆ ควรอยู่ห่างจากโรงเรียน โรงเรียนควรตั้งอยู่ในแหล่งชุมชน สะดวกต่อการเดินทางไปโรงเรียน

5. แนวทางการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา มัชฌมศึกษา เขต 38 พบว่า การแก้ไขปัญหาให้นักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้นและแบ่งออกเป็นสองมาตรการ คือ มาตรการป้องกัน และ มาตรการแก้ไขช่วยเหลือ ดังต่อไปนี้

5.1 มาตรการป้องกัน

ทุกภาคส่วนให้ความรู้กับนักเรียนเกี่ยวกับผลเสียของการเรียนซ้ำชั้น ควรมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อสื่อสารระหว่างครูกับนักเรียนและผู้ปกครอง ก่อนการให้เรียนซ้ำชั้น

ผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการ ครูที่ปรึกษาและทุกภาคส่วน ต้องพยายามทำทุกวิถีทางให้นักเรียนแก้ไขผลการเรียน เพื่อมิให้เกิดการเรียนซ้ำ พ่อแม่ให้ความอบอุ่น อบรมสั่งสอนและนำติดตามผลการเรียนตลอดจนครูเพื่อน ๆ คอยแนะนำในสิ่งที่ประ โยชน์ต่อการเข้าเรียน ครูคัดกรองกลุ่มนักเรียนได้แก่กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มซ้ำชั้น ติดตามดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด นักเรียนติดตามดูแลช่วยเหลือกันเอง คัดกรองนักเรียน ศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อแก้ปัญหาเป็นราย ๆ นักเรียนต้องตระหนักความรับผิดชอบต่อตนเอง จัดบรรยากาศการเรียนการสอนให้เร้าความสนใจของนักเรียนกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจ จัดหาสื่อ และเทคโนโลยีที่เพียงพอ จัดแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนการสอน

5.2 มาตรการแก้ไขช่วยเหลือ

ผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการ ครูที่ปรึกษา ต้องร่วมปรึกษาหารือ แก้ไขปัญหา ดูแลช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด มีการลงทะเบียน เยียวยา แก้ไข นักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น เป็นระยะ อาจจะต้องเป็นศูนย์ หรือ คลินิก สอบถามด้านจิตใจ หาข้อมูล ทั้งด้านลบ และด้านบวก จัดกิจกรรม เพื่อให้เด็ก มีแนวคิด มีทัศนคติ หรือแรงจูงใจที่ดีต่อกิจกรรมการเรียนการสอน สร้างความเข้มแข็งให้โอกาสเข้ามาเรียน ฟื้นฟูสภาพจิตใจ การปรับตัวกับเพื่อนต่างอายุ จัดช่วงเวลาของตัวเองให้เหมาะสมกับการเข้ามาเรียนซ้ำชั้น จัดทำหนังสือทวงถาม ติดตามนักเรียนให้กลับเข้ามาสู่ระบบการเรียน โรงเรียนควรเปิดระบบการเรียนเฉพาะกลุ่มเด็กที่เรียนซ้ำชั้น เด็กสามารถมาเรียนนอกเวลา รับประทานอาหารที่บ้าน

อภิปรายผล

การศึกษาสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้นและแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 มีข้อควรอภิปรายดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 38 บริบททั้ง 6 ด้าน ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น โดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งของครูผู้สอนและนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าสภาพปัญหาการใช้นโยบายซ้ำชั้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องคุณภาพเด็กโดยการเรียนซ้ำชั้นนั้นเป็นการแก้ปัญหาเพียงบางส่วน เพราะถ้าจะแก้ไขเรื่องนี้ ต้องแก้ไขในภาพรวมทั้งหมด ซึ่งสถานศึกษาอาจต้องสร้างบริบททั้ง 6 ด้าน ให้เกิดความพร้อมให้มากกว่าเดิมจะเป็นการแก้ปัญหาที่ถูกต้อง ทำให้ลดปัญหาการเรียนซ้ำชั้น ทั้งบริบทด้านสถานศึกษา บริบทด้าน

ครูผู้สอน บริบทด้านหลักสูตรการเรียนการสอน บริบทด้านส่วนตัวของนักเรียน บริบทด้านครอบครัว บริบทด้านสิ่งแวดล้อม ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะขับเคลื่อนแนวทางการเรียนซ้ำชั้น ซึ่งสอดคล้องกับ บุญเลิศ จันทศิริ และ ชรรมรัตน์ รัมมณต์ (2527) การศึกษาองค์ประกอบที่เป็นสาเหตุของการซ้ำชั้นใน โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครปฐมผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบด้านบิดามารดา หรือผู้ปกครองเป็น สาเหตุของการซ้ำชั้นสูงกว่าองค์ประกอบด้านอื่น ๆ สอดคล้องกับ สมบูรณ์ มหาโพธิ์ (2530 : 13-17) ได้ศึกษาสาเหตุการซ้ำชั้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ใช้เวลาในการเล่นหรือดูโทรทัศน์มากเกินไป และขาดความพร้อม ครูไม่สนใจสอนชั้นประถมปีที่ 1 ไม่สอนซ่อมเสริมให้นักเรียนและไม่ใช้สื่อการสอน หลักสูตร กำหนดจุดประสงค์ เนื้อหาและกิจกรรมไว้มากและสูงเกินไป โรงเรียนและผู้บริหาร ได้แก่ จัดบริการช่วยเหลือด้านสุขภาพแก่นักเรียนน้อยไป ไม่ได้จัดโครงการเตรียมความพร้อม และไม่ได้ประชุมชี้แจง ให้ผู้ปกครองทราบและเข้าใจ ผู้ปกครอง ได้แก่ มีฐานะยากจน ไม่สนใจและ เอาใจใส่ต่อสุขภาพและการเรียนของนักเรียน สอดคล้องกับ เจริญ จิตวารินทร์ (2531 : 49 – 50) ได้ทำการศึกษาและสรุปสาเหตุของการซ้ำชั้นของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 1 พบว่า การซ้ำชั้นของนักเรียนมีสาเหตุมาจากผู้ปกครองไม่สนใจ และเอาใจใส่ต่อการเรียนของนักเรียน และสอดคล้องกับ อัญชิสา อยู่ยืนยง (2550) ได้ศึกษาสาเหตุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจออกจากโรงเรียนกลางคันในระดับมัธยมศึกษา ทั้งในส่วนที่เป็นสาเหตุโดยตรงและสาเหตุโดยอ้อม ปัจจัยทางด้านสภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจออกจากโรงเรียนกลางคันที่สำคัญที่สุด ปัจจัยรองลงมาคือ ด้านครอบครัวผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาและไม่สนับสนุน และปัจจัยที่ถือว่าสำคัญมากเพราะการตัดสินใจออกจากโรงเรียนกลางคันนั้น เป็นการตัดสินใจของตัวเยาวชนเอง โดยมาจากเหตุผลต่าง ๆ กันไป เช่น สติปัญญา ผลการเรียน การเรียนซ้ำชั้น ลักษณะนิสัยส่วนตัว พฤติกรรมเบี่ยงเบน การคบเพื่อน การไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา สุภาภรณ์ ปินะกาโน (2552 : 66-68) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการออกกลางคันของนักเรียนในโรงเรียนบ้านหนองเจียว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผลการศึกษาสรุปปรากฏดังนี้ นักเรียนเกินครึ่งเห็นว่าการออกกลางคันของนักเรียนมีสาเหตุมาจากหลักสูตรสถาน ศึกษา เนื่องจากยากเกินไปและเรียนหนักเกินไป ส่วนการเรียนการสอน เกิดจากครูสอนไม่เข้าใจ นักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการเรียน ครูไม่มีเวลาให้คำปรึกษาและไม่ติดตามนักเรียน และยังมีสาเหตุมาจากความสามารถ ในการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้นักเรียนรู้สึกเบื่อหน่ายการเรียน และมีผลการเรียนไม่ดีสำหรับครูประจำชั้น เกินครึ่งหนึ่งเห็นว่ามีสาเหตุมาจากการเรียนการสอนเนื่องจากนักเรียนมีความบกพร่องทางด้าน สติปัญญา เคยเรียนซ้ำชั้น เบื่อหน่ายการเรียน รวมถึงมีโรคประจำ ตัว และป่วยบ่อย และความพร้อมทางเศรษฐกิจและสังคม เนื่องจากครอบครัวยากจนต้องออกมาช่วยทำงานต้องเลี้ยงน้องเพราะ

ผู้ปกครองไปทำงานนอกบ้าน นักเรียนไม่อยากเรียน ต้องการแต่งงานและมีครอบครัว อีกทั้งผู้ปกครองไม่เห็นประโยชน์ของการศึกษา และเห็นว่าการศึกษาไม่สอดคล้องกับชีวิตจริง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

2. บริบทด้านสถานศึกษา พบว่า ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ด้านสถานศึกษาเป็นหน่วยงานสำคัญที่จะขับเคลื่อนนโยบาย และแก้ปัญหาการเรียนซ้ำชั้นและ ออกกลางคันของนักเรียนได้ดี จึงทำให้ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งของครูและนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ขนิษฐา บุญยศยิ่ง (2541 : 52-56) ได้ศึกษาสภาพและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการซ้ำชั้นของนักเรียน ประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบางโรงเรียนมีครูไม่ครบชั้นเรียน และหลักสูตรที่โรงเรียนส่วนใหญ่ได้นำมาปรับใช้มีความเหมาะสมกับสภาพของนักเรียนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบางกิจกรรมไม่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตประจำวันของนักเรียน การวัดผลและประเมินไม่สัมพันธ์กับสภาพที่แท้จริงของนักเรียน สอดคล้องกับ สมบูรณ์ มหาโพธิ์ (2530 : 13-17) ได้ศึกษาสาเหตุการซ้ำชั้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า สาเหตุจากโรงเรียนและผู้บริหาร ได้แก่ จัดบริการช่วยเหลือด้านสุขภาพแก่นักเรียนน้อยไป ไม่ได้จัดโครงการเตรียมความพร้อม และไม่ได้ประชุมชี้แจงเกี่ยวกับจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและวัดผล ให้ผู้ปกครองทราบและเข้าใจ ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะใช้มาตรการแก้ไขและช่วยเหลือ ดังนี้ ผู้บริหาร ฝ่ายงานวิชาการ ครูที่ปรึกษา ต้องร่วมปรึกษาหารือ แก้ไขปัญหา ดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด ให้นักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น มีการลงทะเบียน เยียวยา แก้ไข เป็นระยะ หรืออาจจะตั้งเป็นศูนย์ หรือ คลินิก สอบถามด้านจิตใจ พร้อมวิเคราะห์หาข้อมูล ทั้งด้านลบ และด้านบวก และพยายามหากิจกรรม เพื่อให้เด็กที่เรียนซ้ำชั้น มีแนวคิด มีทัศนคติ หรือแรงจูงใจ ในกิจกรรมการเรียนการสอน

2.1 บริบทด้านครูผู้สอน พบว่า ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งของครูและของนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่น่าสนใจไม่เร้าใจ ครูมีภาระงานนอกเหนือจากการสอนมากเกินไป ทำให้ไม่ได้เตรียมความพร้อมในการสอน การเคร่งครัดในกฎระเบียบของครูผู้สอนมากเกินไป และผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนของครู และบุคลิกส่วนตัวของครูมีส่วนสำคัญที่จะแก้ปัญหาการเรียนซ้ำชั้นและออกกลางคันได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับ สมบูรณ์ มหาโพธิ์ (2530 : 13-17) ได้ศึกษาสาเหตุการซ้ำชั้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า สาเหตุจากครู ได้แก่ ไม่สมัครใจสอนชั้นประถมปีที่ 1 ไม่สอนซ่อมเสริมให้นักเรียนและไม่ใช้สื่อการสอน สอดคล้องกับ ประเสริฐ ทองประเจียด และคณะ (2533: 83-84) ได้ศึกษาถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่ออัตราการ

เลื่อนชั้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตัวแปรเกี่ยวกับตัวครู พบว่า อายุเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับอัตราการเลื่อนชั้นของนักเรียน โดยในโรงเรียนที่มีครูอายุไม่ต่ำกว่า 26 ปี จำนวนมาก จะมีอัตราการเลื่อนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในขณะที่ถ้ามีวุฒิครู ป.กศ.หรือเทียบเท่ามาก จะมีอัตราการเลื่อนชั้นต่ำ ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะครูที่ไม่มีวุฒิทางครูกับครูที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 26 ปี มักจะอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กใหญ่หรือโรงเรียนในชุมชนที่เจริญ ในขณะที่ครูวุฒิ ป.กศ. กับครูที่มีอายุไม่เกิน 25 ปี มักจะได้รับการบรรจุให้อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กหรือในชนบทห่างไกลก่อน และสอดคล้องกับ สุภภรณ์ ปิณะกาโน (2552 : 66-68) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการออกกลางคันของนักเรียนในโรงเรียนบ้านหนองเขียว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผลการศึกษาสรุปปรากฏดังนี้ นักเรียนเกินครึ่งเห็นว่าการออกกลางคันของนักเรียนมาสาเหตุมาจากหลักสูตรสถานศึกษา เนื่องจากยากเกินไปและเรียนหนักเกินไป ส่วนการเรียนการสอน เนื่องจากครูสอนไม่เข้าใจ นักเรียน ไม่มีส่วนร่วมในการเรียน ครูไม่มีเวลาให้คำปรึกษาและไม่ติดตามนักเรียน และยังมีสาเหตุมาจากความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้นักเรียนรู้สึกเบื่อหน่ายการเรียน และมีผลการเรียนไม่ดี ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะใช้มาตรการป้องกันและช่วยเหลือ ดังนี้ โรงเรียนควรจัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อเป็นการสื่อสารระหว่างครูกับนักเรียนและผู้ปกครอง เมื่อเด็กนักเรียนที่หายไปโดยไม่ทราบสาเหตุ ควรมีหนังสือทวงถาม เพื่อติดตาม หรือ มีนโยบายให้เด็กคืนสภาพเป็นนักเรียน หรือเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นจะได้รับช่วยเหลือได้ทันที

3. บริบทด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน พบว่า ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งของครูและนักเรียน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะความยากของหลักสูตร ไม่สอดคล้องกับบริบทของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ เจริญ จิตวารินทร์ (2531 : 49 – 50) ได้ทำการศึกษาและสรุปสาเหตุของการซ้ำชั้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า หลักสูตรกำหนดเป้าหมายไว้สูงเกินความรู้ความสามารถของนักเรียนระดับนี้ นักเรียนมีความลำบากในการเดินทางมาโรงเรียน นักเรียนย้ายที่เรียนบ่อย จึงทำให้การเรียนไม่ติดต่อกัน สอดคล้องกับขนิษฐา บุญยศยิ่ง (2541 : 52-56) ได้ศึกษาสภาพและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ การซ้ำชั้นของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า หลักสูตรที่โรงเรียนส่วนใหญ่ได้นำมาปรับใช้มีความเหมาะสมกับสภาพของนักเรียนการจัดการเรียนการสอนบางกิจกรรมไม่สัมพันธ์กับวิถีชีวิตประจำวันของนักเรียน การวัดผลและประเมินไม่สัมพันธ์กับสภาพที่แท้จริงของนักเรียน ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะใช้มาตรการป้องกันและช่วยเหลือ ดังนี้ ครูและผู้ปกครองต้องร่วมมือกันแก้ปัญหา ติดตามดูแล อย่างใกล้ชิด โรงเรียนต้องคัดกรองนักเรียน และศึกษานักเรียนที่มีปัญหาเป็นรายบุคคล เพื่อแยกแยะ ปัญหาที่เกิดขึ้นของนักเรียนแต่ละคน และเพื่อแก้ปัญหาเป็นราย ๆ ไป และก่อนการที่จะให้เรียนผู้เรียนเรียนซ้ำชั้นนั้น

ผู้บริหาร งานฝ่ายวิชาการ ครูที่ปรึกษาและทุกภาคส่วน ต้องพยายามทำทุกวิถีทางให้นักเรียนแก้ไขผลการเรียน เพื่อมิให้เกิดการเรียนซ้ำชั้น

4. บริบทด้านส่วนตัวของนักเรียน พบว่า ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งของครูและนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เรียนขาดความกระตือรือร้นในการเรียน ไม่มีจุดมุ่งหมายในการเรียน เมื่อเรียนไปแล้วตอบไม่ได้ว่าจะเอาไปทำอะไร ซึ่งเป็นผลทำให้นักเรียนซ้ำชั้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับ เจริญ จิตวารินทร์ (2531 : 49 – 50) ได้ทำการศึกษาและสรุปสาเหตุของการซ้ำชั้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า การซ้ำชั้นของนักเรียนมีสาเหตุมาจากผู้ปกครองไม่สนใจ และเอาใจใส่ต่อการเรียนของนักเรียน ผู้ปกครองไม่กระตุ้นหรือช่วยสนับสนุนให้นักเรียนสนใจในการเรียน ครูมีภาระมาก การบริหารสารสนเทศของโรงเรียนไม่ได้ผล นักเรียนขาดอุปกรณ์การเรียน และโรงเรียนขาดการติดตามเด็กที่ขาดเรียนอย่าง สอดคล้องกับ ขนิษฐา บุญยศรี (2541 : 52-56) ได้ศึกษาสภาพและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการซ้ำชั้นของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวกับตัวนักเรียน ได้แก่ นักเรียนไม่มีความพร้อมทางการเรียน นักเรียนมีปัญหาในการใช้ภาษาไทยในการสื่อความหมาย และการขาดเรียนของนักเรียน ทำให้นักเรียนได้รับความรู้ไม่ต่อเนื่อง นักเรียนไม่เข้าใจ เนื้อหาวิชา ส่งผลให้ ไม่ผ่าน จุดประสงค์การเรียนรู้ มีผลการเรียนต่ำ สอดคล้องกับ อัญชิสา อยู่ยืนยง (2550) ได้ศึกษาสาเหตุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจออกจากโรงเรียนกลางคันในระดับมัธยมศึกษา พบว่า การตัดสินใจออกจากโรงเรียนกลางคันนั้นเป็นการตัดสินใจของตัวเยาวชนเอง โดยมาจากเหตุผลต่าง ๆ กันไป เช่น สติปัญญา ผลการเรียน การเรียนซ้ำชั้น ลักษณะนิสัยส่วนตัว พฤติกรรมเบี่ยงเบน การคบเพื่อน การไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะใช้มาตรการป้องกันและช่วยเหลือ ดังนี้ นักเรียนต้องสร้างความเข้มแข็งโดยให้โอกาสตัวเองเข้ามาเรียนเมื่อโรงเรียนเปิดโอกาส แล้วพยายามทำตัวเองเพื่อฟื้นฟูสภาพจิตใจ ปรับตัวกับเพื่อนต่างอายุ พฤติกรรมต่าง ๆ และควรจัดช่วงเวลาของตัวเองให้เหมาะสมกับการเข้ามาเรียนซ้ำชั้น หรือทางโรงเรียนจัดนักเรียนติดตามนักเรียนเอง เช่น เพื่อนเตือนเพื่อน ให้เพื่อนช่วยกันประคอง หรือติดตามดูแลกันเอง

5. บริบทด้านสภาพครอบครัว พบว่า ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับของครูและ อยู่ในระดับ น้อยสำหรับของนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนบางคนมีสภาพของครอบครัวแตกแยก หย่าร้าง ผู้ปกครองประกอบอาชีพไม่เป็นหลักแหล่ง ครอบครัวมีฐานะยากจนต้องช่วยหารายได้ จนทำให้ด้านครอบครัวอยู่ในระดับปานกลางลงมาถึงน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ บุญเลิศ จันทิรัญ และ ธรรมรัตน์ รัมมณต์ (2527) การศึกษาองค์ประกอบที่เป็นสาเหตุของการซ้ำชั้นในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัด

นครปฐมผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบด้านบิดามารดา หรือผู้ปกครองเป็น สาเหตุของการซ้ำชั้นสูงกว่าองค์ประกอบด้านอื่น ๆ โรงเรียนจึงควรวางหาทางสร้างความ สัมพันธ์กับผู้ปกครองให้มากขึ้น โดยอาจจัดให้มีโครงการพบปะกับผู้ปกครองนักเรียน จะโดยการประชุม จัดงานสังสรรค์ หรือ ไปเยี่ยมผู้ปกครองที่บ้าน เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจให้เห็นความ สำคัญของการศึกษา พร้อมทั้ง ขอความร่วมมือให้ผู้ปกครองเอาใจ ใส่กดดันและสนับสนุนการเรียนของนักเรียน สอดคล้องกับ สมบูรณ์ มหาโพธิ์ (2530 : 13-17) ได้ศึกษาสาเหตุการซ้ำชั้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า สาเหตุจากผู้ปกครอง ได้แก่ มีฐานะยากจน ไม่สนใจและเอาใจใส่ต่อสุขภาพและการเรียนของ นักเรียน สอดคล้องกับ เจริญ จิตวารินทร์ (2531: 49 – 50) ได้ทำการศึกษาและสรุปสาเหตุของการซ้ำชั้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนเห็นว่า การซ้ำชั้นของนักเรียนมีสาเหตุมาจากผู้ปกครองไม่สนใจ และเอาใจใส่ต่อการเรียนของนักเรียน ผู้ปกครองไม่กระตุ้น หรือช่วยสนับสนุนให้นักเรียนสนใจในการเรียน ครูมีภาระมาก การบริหารสารสนเทศของโรงเรียน ไม่ได้ผล นักเรียนขาดอุปกรณ์การเรียน และ โรงเรียนขาดการติดตามเด็กที่ขาดเรียนอย่างจริงจัง สอดคล้องกับ ขนิษฐา บุญยศยิ่ง (2541 : 52-56) ได้ศึกษาสภาพและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการซ้ำชั้นของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่เมาะ จังหวัด เชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวกับสภาพทางครอบครัวของนักเรียน ได้แก่ ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็น ชาวเขาฐานะยากจน ไม่ได้รับการศึกษา จึงไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา ทำให้ไม่สนับสนุนด้าน อุปกรณ์การเรียนและไม่สนใจการเรียนของนักเรียน ไม่สามารถให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนมีปัญหา การเรียน สอดคล้องกับ อัญชิสา อยู่ยืนยง (2550) ได้ศึกษาสาเหตุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจออกจากโรงเรียนกลางคันในระดับมัธยมศึกษา พบว่า ปัจจัยทางด้านสภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจออกจากโรงเรียนกลางคันที่สำคัญที่สุด ปัจจัยรองลงมาคือ ด้านครอบครัวผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาและไม่สนับสนุน และปัจจัยที่ถือว่าสำคัญ มากเพราะการตัดสินใจออกจากโรงเรียนกลางคันนั้นเป็นการตัดสินใจของตัวเยาวชนเอง โดยมาจาก เหตุผลต่าง ๆ กันไป เช่น สติปัญญา ผลการเรียน การเรียนซ้ำชั้น ลักษณะนิสัยส่วนตัว พฤติกรรม เบี่ยงเบน การคบเพื่อน การไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา สอดคล้องกับ สุภาภรณ์ ปินะกาโน (2552 : 66-68) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการออกกลางคันของนักเรียนในโรงเรียนบ้านหนองเขียว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 พบว่า ความพร้อมทางเศรษฐกิจและสังคม เนื่องจาก ครอบครัวยากจนต้องออกมาช่วยทำงานต้องเลี้ยงน้องเพราะผู้ปกครองไปทำงานนอกบ้าน นักเรียน ไม่อยากเรียน ต้องการแต่งงานและมีครอบครัว อีกทั้งผู้ปกครองไม่เห็นประโยชน์ของการศึกษา และเห็นว่าการศึกษาไม่สอดคล้องกับชีวิตจริง ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะใช้มาตรการป้องกันและช่วยเหลือ ดังนี้ พ่อแม่ต้องให้ความอบอุ่น คอยอบรมสั่งสอนแนะนำลูกของตนเอง และติดตามผลการเรียน

ตลอดจนขอคำปรึกษาจากครูที่ปรึกษา และเพื่อน ๆ ของลูกตนเอง พร้อมทั้งอธิบายในสิ่งที่ เป็นประโยชน์ต่อการเข้าเรียนของนักเรียน

6. บริบทด้านสภาพแวดล้อม พบว่า ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ อยู่ในระดับปานกลางสำหรับของครู และอยู่ในระดับน้อยสำหรับของนักเรียน ทั้งนี้สภาพแวดล้อมก็เป็นส่วนสำคัญในการมาเรียนของนักเรียน บ้านกับโรงเรียนอาจอยู่ใกล้กัน ไม่สะดวกต่อการเดินทางจึงทำให้ผู้เรียนไม่ยอมไปโรงเรียน นอกจากนี้อาจมีสภาพแวดล้อมภายนอกเป็นแหล่งมั่วสุม ยาเสพติด ทำให้นักเรียนมีปัญหาในการออกกลางคันได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ประเสริฐ ทองประเจียด และคณะ (2533 : 83-84) ได้ศึกษาถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่ออัตราการเลื่อนชั้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ตัวแปรทางด้านชุมชนและเศรษฐกิจ เช่น แหล่งน้ำ อุปโภคบริโภค สถานอนามัย การชลประทาน การคมนาคมและอาชีพของประชาชน โดยอาชีพรับราชการและค้าขาย มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกในขณะที่อาชีพเกษตรกรรมมีความสัมพันธ์ในเชิงลบ ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะใช้มาตรการป้องกันและช่วยเหลือ ดังนี้ โรงเรียนควรจัดบรรยากาศการเรียนการสอนในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้เร้าความสนใจของนักเรียนเพื่อกระตุ้นให้นักเรียน มีความสนใจในการเรียนมากขึ้น พร้อมทั้ง โรงเรียนต้องจัดหาสื่อ และแหล่งเรียนรู้หรือเทคโนโลยี ที่เอื้อต่อการเรียนการสอนให้เพียงพอต่อความต้องการของเด็กนักเรียน

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ แนวทางการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้นและแบ่งออกเป็นสองมาตรการคือ มาตรการป้องกัน และ มาตรการแก้ไขช่วยเหลือ ดังต่อไปนี้

2.1 มาตรการป้องกัน

ทุกภาคส่วนให้ความรู้กับนักเรียนเกี่ยวกับผลเสียของการเรียนซ้ำชั้น พ่อแม่ให้ความอบอุ่น อบรมสั่งสอนแนะนำติดตามผลการเรียน ครูเพื่อน ๆ คอยแนะนำในสิ่งที่ เป็นประโยชน์ ครู คัดกรองกลุ่มนักเรียน ได้แก่กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มซ้ำชั้น ควรมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อสื่อสารระหว่างครูกับนักเรียนและผู้ปกครอง ก่อนการให้เรียนซ้ำชั้น ผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการ ครูที่ปรึกษาและทุกภาคส่วน ต้องพยายามทำทุกวิถีทางให้นักเรียนแก้ไขผลการเรียน เพื่อมิให้เกิดการเรียนซ้ำชั้น ครูและผู้ปกครอง ติดตามดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด คัดกรองนักเรียน แยกปัญหาของนักเรียนแต่ละคน เช่น ปัญหาระดับสติปัญญา ปัญหาการปรับตัว ปัญหาด้านครอบครัว ปัญหาส่วนตัว เพื่อแก้ปัญหาเป็นราย ๆ ไป นักเรียนติดตามดูแลช่วยเหลือกันเอง นักเรียนต้องตระหนัก ความรับผิดชอบต่อตนเอง จัดบรรยากาศการเรียนการสอนให้เร้าความสนใจ จัดหาสื่อ และเทคโนโลยีที่เพียงพอ จัดแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนการสอนซึ่งสอดคล้องกับอุทัย ลือสกุล (2553 : 90-95) ได้ทำการศึกษา รูปแบบการแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษาใน

สถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดตรัง ที่พบว่า พ่อ แม่ ผู้ปกครองต้องติดตามพฤติกรรมของบุตรหลานและให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาอย่างจริงจัง ต่อเนื่องเพื่อเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงต่อการออกกลางคัน

2.2 มาตรการแก้ไขช่วยเหลือ

ผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการ ครูที่ปรึกษา ต้องร่วมปรึกษาหารือ แก้ไขปัญหา ดูแลช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด มีการลงทะเบียน เยียวยา แก้ไข นักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น เป็นระยะ อาจตั้งเป็นศูนย์ หรือคลินิก สอบถามด้านจิตใจ หาข้อมูลทั้งด้านลบและด้านบวก จัดกิจกรรม เพื่อให้เด็กมีแนวคิด มีทัศนคติ หรือแรงจูงใจที่ดีต่อกิจกรรมการเรียนการสอน สร้างความเข้มแข็งให้โอกาสเข้ามาเรียนฟื้นฟูสภาพจิตใจ การปรับตัวกับเพื่อนต่างอายุ จัดช่วงเวลาของตัวเองให้เหมาะสมกับการเข้ามาเรียนซ้ำชั้น เด็กที่หายไปโดยไม่ทราบสาเหตุ จัดทำหนังสือทวงถาม เพื่อติดตามนักเรียนให้กลับเข้ามาสู่ระบบการเรียน โรงเรียนควรเปิดระบบการเรียนเฉพาะกลุ่มเด็กที่เรียนซ้ำชั้น เด็กสามารถมาเรียนนอกเวลา รับงานไปทำที่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับ บุญเลิศ จันทศิริธรม และ ธรรมรัตน์ รัมมนต์ (2527) ได้ทำการศึกษาองค์ประกอบที่เป็นสาเหตุของการซ้ำชั้นใน โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครปฐมผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนควรหาทางสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองให้มากขึ้น โดยอาจจัดให้มีโครงการพบปะกับผู้ปกครองนักเรียน จะโดยการประชุม จัดงานสังสรรค์ หรือไปเยี่ยมผู้ปกครองที่บ้าน เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจให้เห็นความ สำคัญของการศึกษา พร้อมทั้ง ขอความร่วมมือให้ผู้ปกครองเอาใจ ใส่กวดขันและสนับสนุนการเรียนของนักเรียน และพบว่า การขาดเรียนเป็นประจำ เป็นสาเหตุให้นักเรียนต้อง เรียนซ้ำ ชั้นในระดับปานกลาง ทั้งในชั้น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนจึงควรทำโครงการ ติดตามนักเรียนขาด เรียนเพื่อออกไปพบปะกับผู้ปกครองและติดตามนักเรียนที่ขาด เรียนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะช่วยให้ทราบ ข้อมูลว่า นักเรียนขาดเรียนเพราะเหตุใด จะช่วย ให้สามารถแก้ปัญหาการเรียนซ้ำชั้นได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ มีดังต่อไปนี้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 และเขตพื้นที่อื่น ๆ ควรนำผลการวิจัยนี้ไปเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการเรียนซ้ำชั้นของนักเรียนและการออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำผลการวิจัยนี้เป็นแนวทางในการบริหารเพื่อขับเคลื่อนนโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อแก้ปัญหาการเรียนซ้ำชั้นและการออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้นตามบริบทต่อไปนี้

2.1 ด้านสถานศึกษา ควรมีกฎระเบียบที่เคร่งครัด มีการติดตามอย่างใกล้ชิด อำนาจ ความสะดวกแก่ครูผู้สอน ฝ่ายบริหารมีนโยบายที่ชัดเจนในการส่งเสริมการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ จัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน

2.2 ด้านครูผู้สอน ดูแลเอาใจใส่นักเรียนนักเรียนอย่างใกล้ชิด และติดต่อกับผู้ปกครอง อย่างสม่ำเสมอ เพื่อหาสาเหตุและแนวทางแก้ไข ติดตามผลการเรียนของนักเรียนที่มีผลการเรียนติด 0 ร มส จัดสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่มีปัญหาด้านการขาดเรียน ที่ช่วยน้อง พัฒนาผู้เรียนตาม ความแตกต่างรายบุคคล ประเมินผลการเรียนด้วยวิธีที่หลากหลาย

2.3 ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน หลักสูตรควรเป็นหลักสูตรที่ ความชัดเจน ของหลักสูตร และเอื้อต่อการเรียนของนักเรียนในสถานที่แตกต่างกัน มีความสอดคล้องกับความสามารถ ของผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้จริง ในชีวิตประจำวัน ตรงกับความสนใจ ของผู้เรียน การเรียนการสอนจัดรูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.4 ด้านสภาพส่วนตัวของนักเรียน ปลูกฝังให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการศึกษา และเรื่องความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน ให้ความรู้ การฝึกอบรม คุณธรรม จริยธรรม การเข้า สังคม การใช้ชีวิตอย่างถูกต้อง สร้างแนวคิดในด้านบวก ปลูกฝังค่านิยมที่ดี ความสำเร็จใฝ่เรียนใฝ่แก่ ผู้เรียน มี จิตสาธารณะ มีความภาคภูมิใจในตนเอง

2.5 ด้านสภาพครอบครัว ติดตาม ควบคุม การเรียนของนักเรียนอย่างใกล้ชิด ส่งเสริม ด้านการศึกษาแก่ผู้เรียน พร้อมทั้งให้กำลังใจเสมอ ครอบครัวควรสนับสนุนการศึกษา ใส่ใจตัว นักเรียน สอบถามการเรียนของนักเรียน ครอบครัวควรมีการร่วมมือครูผู้สอน ร่วมกันแก้ปัญหา นักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนมาโรงเรียนทุกวัน

2.6 ด้านสภาพแวดล้อม จัดภูมิทัศน์และบรรยากาศที่น่าสนใจและเอื้อต่อการเรียนรู้ การเรียนการสอนให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียนแต่ละห้อง รวมทั้งสถานที่ พักผ่อนยามว่างของ นักเรียนกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ให้น่าอยู่ สะอาด สวยงามเป็นแหล่งเรียนรู้ ให้สถานศึกษาเป็น สถานศึกษาปลอดสารเสพติดและอบายมุข ที่เป็นจุดเสี่ยง ต่อสถานศึกษา อาจจะไปสู่ปัญหาและ ผลกระทบต่อผู้เรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป มีดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามบริบทของผู้เรียน เพื่อแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น

2. ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการแก้ปัญหาการซ้ำชั้นและการออกกลางคันของ นักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น

3. ศึกษาการพัฒนากระบวนการเรียนที่สอดคล้องกับสภาพชุมชนเพื่อลดปัญหาการซ้ำชั้น
และการออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการกำหนดเขตพื้นที่มัธยมศึกษา.
กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ.(2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กลุ่มงานนโยบายและแผน ฝ่ายพัฒนาการศึกษา. (2544). รายงานสรุปแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติฉบับที่ 10(15-19, 50). กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- กองบรรณาธิการ.(2545). กำจัดจุดอ่อนการศึกษาไทย.สานปฏิรูป.5(49).
- กองบรรณาธิการ.(2545). รายงานพิเศษ 10 ข่าวเด่น.สานปฏิรูป.5(57).
- กฤษณา ศักดิ์ศรี. (2550).จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บำรุงสาส์น.
- ขนิษฐา บุญยศรี. (2541). การซ้ำชั้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่เอย จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ
ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต.เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ .
- เจริญ จิตวารินทร์. (2531). การศึกษาสาเหตุการตกซ้ำชั้นของนักเรียน ป.1 ในจังหวัดพังงา.
รายงานการวิจัย.พังงา : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์.(2539). การพัฒนาหลักสูตร.กรุงเทพมหานคร: อีลิน เพรส.
- ฉัตรชัย เลิศมโนญาณ. (2548) โครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขันของผู้ค้าปลีกยางรถยนต์.
งานวิจัยเฉพาะเรื่อง คณะกรรมเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชัยมงคล จำรูญ. (2548).สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนสาขาช่างยนต์ ระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพวิทยาลัยการอาชีพนครนายก.สารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต.
กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ชาญ สุขเสาวบัณฑิต. (2546).การศึกษาปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนระบบทวิภาคี
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม
สังกัดอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี.วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต.

- กรุงเทพมหานคร :สถาบันราชภัฏพระนคร.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ.(2546).เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย.พิมพ์ครั้งที่ 9.กรุงเทพฯ: เทพนิมิตการพิมพ์.
- แทนคุณ จิตต์อิสระ.(2550). **ครอบครัวพอเพียง ครอบครัวความสุข**. มติชน ปีที่ 30 ฉบับที่ 10/737 ประจำวันศุกร์ที่ 3 สิงหาคม พุทธศักราช 2550.
- ธำรง อุดมไพจิตรกุล.(2544). **สังคมศาสตร์การศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โครงการตำรา คณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- นฤมล พึ่งกิจ.(2546). **ปัจจัยที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย** **สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏพระนคร.
- บรรจง โอพาร์ และคณะ. (2546).รายงานการวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเข้าศึกษาและการออกกลางคันตามความคิดเห็นของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยทักษิณ. สงขลา : กลุ่มงานบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยทักษิณ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเลิศจันทศิริรัฐ และ นายธรรมรัตน์รัมย์มณต์. (2547). **การศึกษาองค์ประกอบที่เป็นสาเหตุของการซ้ำชั้นใน โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม**. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยศิลปกร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปกร.
- ประเสริฐ ทองประเจียด และ คณะ.(2533).**การศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่ออัตราการเลื่อนชั้นของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1**. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : เจริญผล.
- ไพฑูรย์ เครือแก้ว.(2548).**สังคมชนบทไทยและหลักพัฒนาชุมชน**.กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- ภุมริน บุญทวี. (2548). **ปัจจัยทางครอบครัวและพฤติกรรมทางสังคมที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษาโรงเรียนอาชีวะเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เมธี ปิณฑนานนท์.(2543). **การบริหารอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : โอเคียนสโตร์.
- รุ่งโรจน์ อาริยะ. (2552). **บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาในการลดปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนวิทยาลัยการอาชีพเชิงคำ จังหวัดพะเยา**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย.
- รอฮานีคอดี.(2546). **การศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่เป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการแก้ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน เฉพาะกรณี : โรงเรียน**

- ประอมศึกษาตำบลมะนังตายอ จังหวัดนราธิวาส.วิทยานิพนธ์ สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพมหานคร :มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วัชรินทร์ แสงมา และคณะ.(2551). การวิเคราะห์ความอยู่รอด : การศึกษาการออกกลางคันของนักเรียนปวส. สายช่างอุตสาหกรรม.การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพมหานคร:มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร วิทยาเขตพระนครเหนือ.
- ศิริชัย ชินะตั้งกูร. (2546). ความสูญเปล่าทางการศึกษา : แนวคิดจากกลุ่มอนุรักษ์นิยม. เอกสารวิจัยการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท. อัดสำเนา.
- สมบูรณ์ มหาโพธิ์. (2530). การศึกษาสาเหตุการตกต่ำขั้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วารสารวิจัยสนเทศ.
- สมพร นิ้วสกุล และคณะ. (2553). การศึกษาปัจจัยสาเหตุและแนวทางแก้ไขการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เขตตรวจราชการที่ 7. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2549). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10. กรุงเทพฯ: เซ็นจูรี.
- สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช. (2526). การศึกษาสาเหตุการตกต่ำขั้นในระดับประถมศึกษา.รายงานการวิจัย. นครศรีธรรมราช: ฝ่ายนิเทศการศึกษา.
- สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน. (2527). รายงานการศึกษาเฉพาะกรณีการเข้าชั้นและออกกลางคัน การขาดของนักเรียน. แม่ฮ่องสอน: หน่วยงานนิเทศจังหวัด.สุนันท์ วิเชียรรัตน์.เด็กเข้าชั้น: ปัญหาที่ไม่มีวันสิ้นสุด. วิทยากรย์. 82(8)
- สุภาภรณ์ปิ่นกาโน. (2526).การออกกลางคันของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองเขียว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. การค้นคว้าแบบอิสระ ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุรชาติ กองธรรม. (2549). ความคิดเห็นของครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ปกครองต่อสภาพการออกกลางคันของนักเรียนเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานในเขตตำบลสองห้อง ตำบลสะแกโพรง และตำบลเมืองฝาง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์.วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยบุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุรพันธ์ ดันศรีวงษ์. (2538).วิธีการสอน.กรุงเทพมหานคร: บริษัท สยาม สปอร์ตซินดิเคท จำกัด.
- สุรศักดิ์ คติพงษ์ชาดา. (2548).ความคิดเห็นของครูต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์

เขต 1.วิทยานิพนธ์ คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

สุรางค์ไคว้สุรัตน์.(2552).จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัญชิตา อยู่ยืนยง. (2550). สัมมนาเศรษฐศาสตร์พัฒนา เรื่อง การศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพล
ส่งผลให้เยาวชนตัดสินใจออกจากโรงเรียนกลางคันในระดับมัธยมศึกษา ตรีศึกษา :
ตำบลบ้านบัว อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อัญชิตา อยู่ยืนยง (2550) .สาเหตุปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจออกจากโรงเรียนกลางคันใน
ระดับมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต.
มหาบัณฑิต. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

อัมรา เล็กเริงสินธุ์.(2547). หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา.วิทยานิพนธ์ คุรุศาสตร์
มหาบัณฑิต.กรุงเทพมหานคร : คณะวิชาครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

อุทัยลือสกุล.(2553). รูปแบบการแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษาใน
สถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดตรัง.ตรัง : วิทยาลัยเทคนิคตรัง

Ripley, RanddallB :& Franklin, Grace A. (1982). **Policy Implementation and Bureaucracy.**
California : The Dorsey Press.

Shannon James V. (1963). **Factor Related to Achievement First Grade Pupil in Thailand.**
The Role of Educational Research in Education : ICAER.

UNESCO.(1985). **Training Modules in Micro-level Educational Planning and
Management.** Bangkok.

<http://blog.eduzones.com/ezine/25505>

http://www.elemeasy.com/shows_new.php?new_id=232

https://www.facebook.com/note.php?note_id

<http://mcl003.exteen.com/20110602/entry>

www.thaipost.net

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ชุดที่ 1

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ศึกษาสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย
สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น
โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 แบ่งเป็น
3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น

โดยพิจารณาจากด้านบริบทที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ซ้ำชั้น 6 ด้าน คือ ด้านสถานศึกษา
ด้านครูผู้สอน ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านส่วนตัวของนักเรียน ด้านสภาพครอบครัว
และด้านสภาพแวดล้อม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ
จำนวน 40 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น
ตามบริบททั้ง 6 ด้าน และข้อเสนอแนะอื่น ๆ

2. ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกตอนและทุกข้อตรงกับความเป็นจริง
มากที่สุด

3. ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ ถือเป็นความลับและนำผลมาวิเคราะห์
ในภาพรวมเท่านั้น จะไม่มีผลกระทบต่อสถานภาพและการปฏิบัติงานของท่านแต่ประการใด

4. ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับใช้เป็นแนวทางการพัฒนา
ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ของนักเรียนที่ออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้นต่อไป

5. ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอกราบขอบพระคุณ
เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาวรุ่งนภา สังข์จันทร์

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์จังหวัดอุตรดิตถ์

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ศึกษาสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย
สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลของท่านตามความเป็นจริง

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. ตำแหน่งการปฏิบัติงานราชการในโรงเรียน

ผู้อำนวยการโรงเรียน/รองผู้อำนวยการโรงเรียน

ครูผู้สอน

นักเรียน

3. วุฒิกการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

4. ขนาดโรงเรียนของท่าน

โรงเรียนขนาดเล็กจำนวนนักเรียนไม่เกิน 499 คน

โรงเรียนขนาดกลางจำนวนนักเรียน 500 – 1,499คน

โรงเรียนขนาดใหญ่จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คนขึ้นไป

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ศึกษาสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น โดยพิจารณาจาก
ด้านบริบทที่ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น 6 ด้าน คือ ด้านสถานศึกษา ด้านครูผู้สอน
ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านส่วนตัวของนักเรียน ด้านสภาพครอบครัวและด้านสภาพแวดล้อม
โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อ ในประเด็นหรือกิจกรรมต่อไปนี้อยู่ในระดับใด และ
กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างให้ตรงกับระดับความเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์ดังนี้คือ

- 5 หมายถึง ด้านบริบทส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้นในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ด้านบริบทส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้นในระดับมาก
- 3 หมายถึง ด้านบริบทส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้นในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ด้านบริบทส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้นในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ด้านบริบทส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้นในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	บริบทที่ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนรู้ซ้ำชั้น	ระดับของบริบทที่ส่งผลต่อการใช้นโยบายเรียนรู้ซ้ำชั้น				
		5	4	3	2	1
1	โรงเรียนมีการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ		✓			

คำอธิบาย ท่านได้เครื่องหมาย ✓ ตรงกับหมายเลข 4 หมายความว่า ในความเห็นของท่าน
โรงเรียนมีการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ ในระดับมาก

ข้อที่	บริบทที่ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น	ระดับของบริบทที่ส่งผลต่อการใช้นโยบายเรียนซ้ำชั้น				
		5	4	3	2	1
ด้านสถานศึกษา						
1	การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ					
2	ความเข้มงวดของระเบียบข้อบังคับในโรงเรียน					
3	การบริการอำนวยความสะดวกด้านการจัดการเรียน					
4	อาคารเรียน อาคารประกอบเหมาะสมต่อการเรียน					
5	ความชัดเจนของนโยบายการบริหารจัดการโรงเรียน					
6	การรับผู้เรียนที่มีการสอบคัดเลือก/สอบแข่งขัน					
7	โรงเรียนจัดกิจกรรมนอกเหนือหลักสูตรมากเกินไป					
8	ความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับผู้เรียนค่อนข้างน้อย					
ด้านครูผู้สอน						
9	วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่น่าสนใจ ไม่เร้าใจ					
10	มีภาระงานนอกเหนือจากการสอนมากเกินไปทำให้ไม่ได้เตรียมความพร้อมในการสอน					
11	ภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบของครูผู้สอนไม่ชัดเจน					
12	การเคร่งครัดในกฎระเบียบของครูผู้สอนมากเกินไป					
13	ความสัมพันธ์ของครูผู้สอนกับผู้เรียนค่อนข้างน้อย					
14	การลงโทษหรือการดำเนินคดีของครูผู้สอน					
15	การควบคุมอารมณ์ หรือมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของครูผู้สอน					
ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน						
16	เนื้อหาสาระที่กำหนดในหลักสูตรยากเกินไปไม่เหมาะสม					
17	ความไม่เพียงพอ ไม่ทันสมัย ของวัสดุ แบบเรียนและอุปกรณ์การเรียนที่ใช้ในการเรียนการสอน					
18	การจัดสถานที่หรือแหล่งเรียนรู้ไม่เหมาะสม					
19	การสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนไม่เหมาะสม					

ข้อที่	บริบทที่ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น	ระดับของบริบทที่ส่งผลต่อการใช้นโยบายเรียนซ้ำชั้น				
		5	4	3	2	1
ด้านนักเรียน						
20	มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนแต่ผู้ปกครองอยากให้เรียนในโรงเรียนหรือสถานที่ใกล้บ้าน					
21	มีความรู้พื้นฐานจากโรงเรียนเดิมน้อย					
22	ผลการเรียนไม่น่าพึงพอใจหรือต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด					
23	มีภาระที่ต้องรับผิดชอบครอบครัวหรือพ่อแม่ ผู้ปกครอง					
24	มีปัญหาส่วนตัวไม่สนใจการศึกษา เล่าเรียน ส่งผลให้การขาดเรียนบ่อย เบื่อหน่ายการเรียนการสอน					
25	มีปัญหาสุขภาพ อายุมขหรือยาเสพติด					
ด้านสภาพครอบครัว						
26	ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวค่อนข้างน้อย					
27	ครอบครัวมีฐานะยากจนต้องช่วยหารายได้					
28	สภาพของครอบครัวแตกแยก หย่าร้าง					
29	ในครอบครัวมีสมาชิกหลายคนและผู้ปกครองต้องรับผิดชอบ					
30	ผู้ปกครองประกอบอาชีพไม่เป็นหลักแหล่ง					
31	ผู้ปกครองไม่สนับสนุนการศึกษาเล่าเรียน					
32	ผู้ปกครองไม่มีงาน ไม่มีรายได้					
33	ครอบครัวประสบภัยธรรมชาติ					
ด้านสภาพแวดล้อม						
34	ระยะทางจากบ้านไปโรงเรียนอยู่ไกลมาก					
35	การเดินทางไปโรงเรียนไม่สะดวก					
36	โรงเรียนอยู่ใกล้แหล่งอบายมุข สถานบันเทิง					
37	ผู้เรียนปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมไม่ได้					
38	สถานศึกษาจัดกิจกรรมไม่ส่งผลต่อการเรียนการสอน					
39	การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาไม่เหมาะสม					
40	การทะเลาะวิวาท การถูกข่มขู่ หรือทำร้ายจากเพื่อนนักเรียน					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้ นโยบาย การเรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย ตามบริบททั้ง 6 ด้าน และข้อเสนอแนะอื่นๆ

คำชี้แจง

กรุณาเขียนระบุ หรือแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพปัญหาการใช้ นโยบายการเรียนซ้ำชั้น ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

1. ด้านสถานศึกษา มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ดังนี้

.....

.....

.....

2. ด้านครูผู้สอนมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ดังนี้

.....

.....

.....

3. ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ดังนี้

.....

.....

.....

4. ด้านส่วนตัวของนักเรียน มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ดังนี้

.....

.....

.....

5. ด้านสภาพครอบครัว มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ดังนี้

.....

.....

.....

6. ด้านสภาพแวดล้อม มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ดังนี้

.....

.....

.....

ขอขอบคุณอย่างยิ่งที่ท่านได้กรุณาให้ความร่วมมือด้วยดีในการตอบแบบสอบถาม
และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้

ชุดที่ 2

แบบสัมภาษณ์กลุ่มเพื่อการวิจัย

เรื่อง ศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น ตามประกาศ
กระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดสุโขทัย

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ โดยวิธีการสนทนากลุ่ม ฉบับนี้ใช้สำหรับขั้นตอนที่ 2 เพื่อศึกษา
แนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัด
สุโขทัย ตั้งกีดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38
2. แบบสัมภาษณ์มีวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ โดยวิธีการสนทนากลุ่ม และรวบรวม
ข้อมูล เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหานักเรียนออกกลางคันของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น โดยพิจารณา
จากด้านบริบทที่ส่งผลต่อการใช้นโยบายการเรียนซ้ำชั้น 6 ด้าน คือ ด้านสถานศึกษา ด้านครูผู้สอน
ผู้สอน ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านส่วนตัวของนักเรียน ด้านสภาพครอบครัว และ
ด้านสภาพแวดล้อม
3. ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 2 คน ครูกลุ่มงาน
วิชาการ จำนวน 1 คน ครูกลุ่มงานกิจการนักเรียนจำนวน 1 คน ครูแนะแนว จำนวน 1 คน
ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น จำนวน 1 คน ครูผู้สอนประจำวิชา จำนวน 2 คน ผู้ปกครองของ
นักเรียนที่เรียนซ้ำชั้นจำนวน 2 คน นักเรียนที่เรียนซ้ำชั้นจำนวน 4 คนและนักเรียนออกกลางคัน
ของนักเรียนที่เรียนซ้ำชั้น จำนวน 4 คน
4. ในการสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์ขออนุญาตบันทึกภาพ บันทึกเสียง ของผู้ให้ข้อมูลในการ
สัมภาษณ์ เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการเขียนรายงานผลการวิจัยในกรณีที่ต้อง
จดบันทึกไว้ไม่สมบูรณ์
5. ข้อมูลที่ได้จากตอบแบบสัมภาษณ์ในครั้งนี้ ถือเป็นความลับ และนำผลมาวิเคราะห์
ในภาพรวมเท่านั้น จะไม่มีผลกระทบต่อสถานภาพและการปฏิบัติงานของท่านแต่ประการใด
6. ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับใช้เป็นแนวทางการพัฒนา
ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนที่เรียนซ้ำชั้นและออกกลางคันต่อไป
7. ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอกราบขอบพระคุณ
เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาวรุ่งนภา สังข์จันทร์

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์จังหวัดอุตรดิตถ์

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล	รุ่งนภา สังข์จันทร์
วัน เดือน ปีเกิด	8 กรกฎาคม 2515
ที่อยู่ปัจจุบัน	176 หมู่ 15 ต.ไกรโน อ.กงไกรลาศ จ.สุโขทัย 64170
ที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนเมืองเซดิยง อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย 64130
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ครู ระดับ ชำนาญการพิเศษ
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2537 -ปัจจุบัน	โรงเรียนเมืองเซดิยง ต.หาดเสี้ยว อ.ศรีสัชนาลัย จ.สุโขทัย
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2533-2536	ศษ.บ.(บริหารธุรกิจ) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่